

15842

Ametühingu
Kultuuritöölise
KÄSIRAAMAT

RK >POLIITILINE KIRJANDUS< TALLINN 1945

AMETIÜHINGU
KULTUURITÖÖLISE
KÄSIRAMAT

RK „POLIITILINE KIRJANDUS“
TALLINN 1945

11744
A-158492

S A A T E K S

Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu XIII pleenum määrgib ametiühingu-organisatsioonide kultuuritöö tähtsaimate ülesannetena tööliste ja teenistujate kasvatamist nõukogude patriotismi vaimus, sotsialistliku suhtumise kasvatamist töösse ja töötajate igakülgset arendamist.

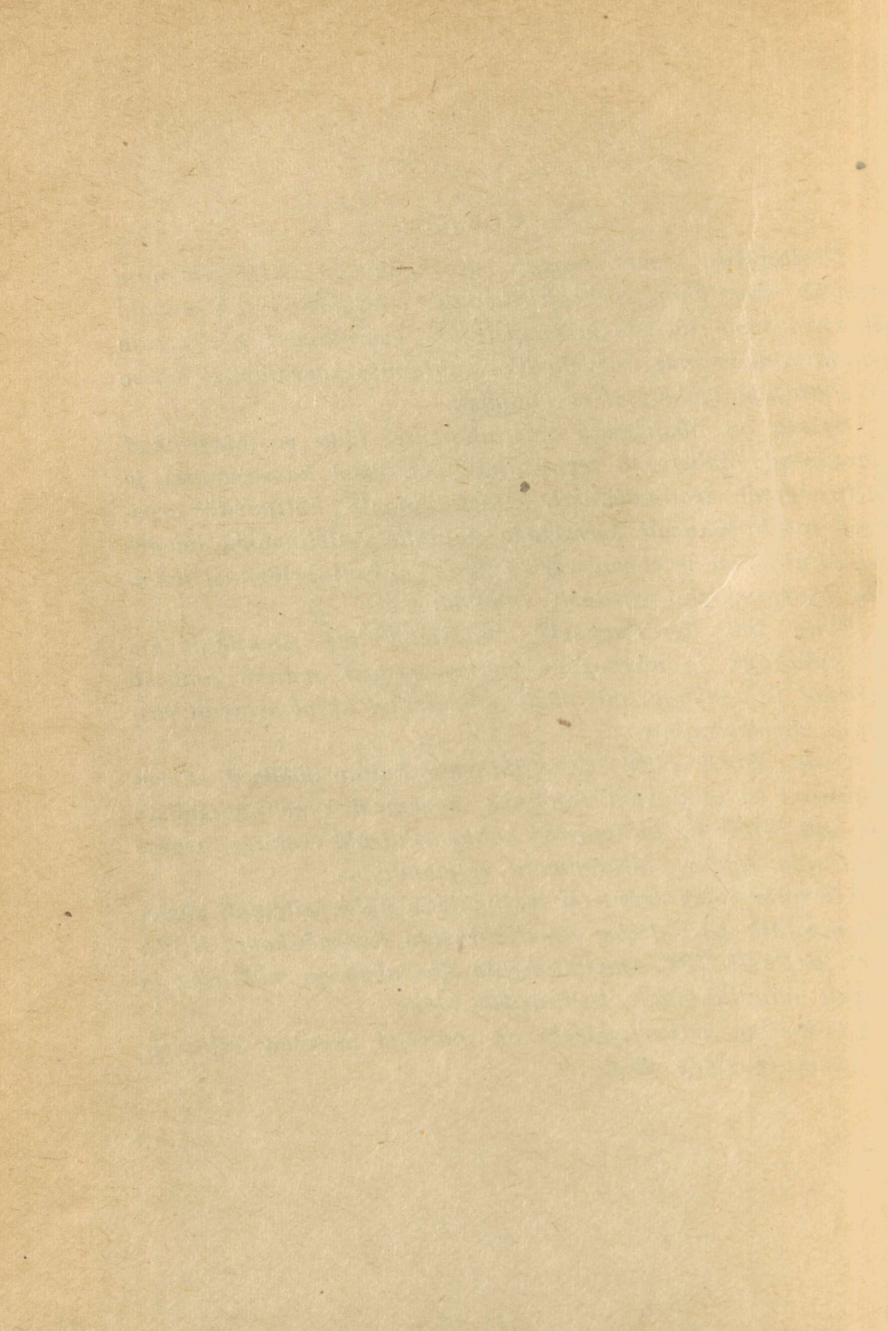
Seega on nõukogude ametiühingutel täita vastutusrikkad ülesanded tööliste ja teenistujate poliitilisel kasvatamisel ja kultuurilisel teenindamisel. Ametiühingute kultuuritöö-organitel tuleb tõhusalt korraldada poliitilist selgitustööd laiaades rahvahulkades ja organiseerida massilisi kultuuriüritusi töötajate kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks.

Selle töö tõhustamiseks on Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu ja nõukogude valitsusorganid andnud rohkesti määrusi ja eeskirju, mis süstematiseeritud kujul avaldati vastavais käsiraamatuis.

Kuna Eesti NSV ametiühingute kultuuritöölised suures enamuses ei oma veel vajalikke kogemusi ametiühingulises töös ega tunne ka kultuuritöö kohta kehtivaid eeskirju, osutus vajalikuks vastava käsiraamatu väljaandmine.

Käesolev käsiraamat on teatmikteos, kuhu paigutati süstematiseeritult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu, NSVL RKN ja Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu määrused ja otsused ametiühingute kultuuritöö kohta.

Käsitamise hõlbustamiseks on materjal jaotatud kultuuritöö üksikute alade järgi.

I. MASSILINE KULTUURITÖÖ

Ametiühingu liikmete kasvatamine

ÜAÜKN VI pleenumi otsusest

Ametiühingute juhid peavad mõistma, et hoolitsemine tööliste ja teenistujate kultuuriliste ja eluoluliste vajaduste eest ning massilise kultuuritöö parandamine on nüüd nõukogude korra ja masside aktiivsuse ning kultuuriliste nõuete tõusu tingimustes ametiühingute tähtsamaks ja esmajärgulisemaks ülesandeks.

15. Silmas pidades, et ametiühingute üheks tähtsamaks lüliks peab saama kultuurilis-hariduslik töö, kohustada ametiühinguid pöörama erilist tähelepanu ametiühingute liikmete kasvatamisele sotsialismi vaimus, üldharidusliku töö arendamisele ja tööliste ning teenistujate kvalifikatsiooni tõstmisele, mõistliku puhkuse ja meelelahutuse organiseerimisele, massilisele turismi arendamisele, väljasõitude korraldamisele puhkepäevadel, kehakultuuri ja spordi ning kunstilise isetegevuse arendamisele.

16. Ära märkides klubide ja klubide majapidamise hooldussejätmist, kohustada ametiühingu-organeid taastama klubijuhataste valitavust ja nende süstemaatilist aruandmist oma valijate ees, võtma tarvitusele abinõusid klubimajapidamiste kordaseadmiseks ja vajaliku mugavuse ning ametiühingu liikmete loomingulise isetegevuse tingimuste loomiseks klubides.

ÜK(b)P ajaloo lühikursuse õppimisest

ÜAÜKN VII pleenumi otsusest

„ÜK(b)P ajaloo lühikursus“, mis on välja töötatud seltsimees Stalini isiklikul osavõtul, on suurimaks sündmuseks meie partei, nõukogude rahva ja kogu rahvusvahelise kommunistliku liikumise vaimses elus.

„ÜK(b)P ajaloo lühikursus“ annab üldkokkuvõtte bolševistliku partei arenemise ja võitluse hiiglaslikest ajaloolistest kogemustest, ta annab ehtsa teadusliku, marksistlik-leninliku selgituse töölisklassi revolutsioonilise võitluse ajaloo küsimuste kohta Lenini-Stalini partei juhtimisel, on hindamatuks relvaks laiade rahvahulkade bolševistlikul kasvatamisel sotsialismi vaimus, armastuse ja piiritu ustavuse vaimus sotsialistliku kodumaa vastu, kõigi tema vaenlaste vihkamise vaimus.

ÜAÜKN VII pleenum peab iga ametiühingu-organisatsiooni juhi ja iga aktiivi kõige tähtsamaks ülesandeks „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse“ õppimist.

Ametiühingu-organite juhid peavad osutama igakülgset abi ametiühingu liikmete laiadele hulkadele, et rahuldada nende soovi õppida Lenini-Stalini partei ajalugu.

Ametiühingu-organid on kohustatud kohalike parteiorganisatsioonide juhtimisel organiseerima kultuuripaleedes, klubides ja punastes nurkades loenguid, ettekandeid, konsultatsioone ÜK(b)P ajaloo kohta ja varustama ametiühingute raamatukogusid küllaldase hulga „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse“ ja marksismi-leninismi klassikute teoste eksemplaridega.

ÜK(b)P ajaloo õppimine tõstab veelgi kõigi töötajate revolutsioonilist valvsust ja ideelist taset, koondab neid veel rohkem Lenini-Stalini lipu ja Bolševike Partei Keskkomitee ümber, armastatud juhi ning õpetaja suure Stalini ümber.

ÜAÜKN VII pleenumi otsusest.

4. Ametiühingute kaadrite kasvatamine on lahutamatu seotud bolševistliku stiili sissetoomisega ametiühingu-organite töösse. Bolševistlik stiil ametiühingu-organite töös nõuab, et ametiühingute töötajad omandaksid bolševismi, oleksid veel tihedamas sidemes massidega, tunneksid nende vajadusi ja nõudeid, oskaksid võita massi autoriteeti temasse seltsimeheliku suhtumisega ja tema vajaduste hoolika rahuldamisega.

Bolševistlik stiil ametiühingute töös nõuab, et ametiühingute töötajad ei sulguks endasse, vaid avaldaksid maksimumi algatusvõimet ja aktiivsust praktilise töö küsimuste esitamisel ja lahendamisel vastavate majanduslike ja nõukogude organisatsioonide ees, et juuritaks lõpuni välja kuiv ametlik-bürokraatlik suhtumine ametiühingute liikmeisse.

ÜAÜKN VIII pleenumi otsusest.

10. Teha ametiühingute kesk- ja oblastikomiteedele ning käitiskomiteedele ülesandeks põhjalikult parandada ametiühingu-aktiivi bolševistlikku kasvatust, osutada talle abi bolševismi omandamisel „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse“ õppimise alusel, korraldades selleks loenguid ja konsultatsioone.

Pleenum teeb ametiühingu-organeile ülesandeks igakülselt tundma õppida ametiühingu-aktiivi praktilises töös, kindlustada igale aktivistile tema arenemises pidevat abi, kasutada ametiühingu-aktiviste töös, arvestades nende võimeid ja soove, laiemalt ja julgemini edutada arenenud ametiühingu-aktiviste ning käitis-, oblasti- ja keskkomiteede töötajaid juhtivale majanduslikule, nõukogude ja ühiskondlikule tööle.

Ametiühingu liikmete kaastööst kultuuritöö alal

ÜAÜKN X pleenumi otsusest

ÜAÜKN pleenum arvab, et ametiühingute töö parandamine laiate hulkade organiseerimisel ja kasvatamisel kommunismi vaimus, sotsialistliku töössesuhtumise alal, sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise edaspidisel levitamisel, hulkade organiseerimisel võitlusele tööproduktiivsuse tõstmiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks ja töödistsipliini tugevdamiseks, töökaitse ja ohutustehnika edasisel parandamisel, ametiühingu liikmete kultuuriliste ning eluoluliste nõuete täielikum rahuldamine võib toimuda ainult juhul, kui tegelikule ametiühingutööle suudetakse kaasa tõmmata ametiühingu-aktiiv.

Ametiühingu-organeil keelata ametiühingu-organite töötajate, samuti ka kultuurilis-hariduslike asutuste (kultuuripaleede, klubide jt.) töötajate palkamine ettevõtete ja asutuste summade arvel.

13. ÜAÜKN pleenum peab ebaõigeks ametiühingute klubide ja kultuuripaleede töös esinevat nähtust, et kogu töö tehakse palgaliste jõududega ega tõmmata kaasa töö organiseerimisel ametiühingute liikmeid, mille tagajärjel kultuuripaleed ja klubid kujunevad tavalisiks teatri-ettevõtteiks.

ÜAÜKN pleenum peab tarvilikuks, et kultuuripaleede, klubide ja punaste nurkade töö toimuks ametiühingute liikmete laialdasel osavõtul.

Klubide ja kultuuripaleede juhatustel tuleb isetegevusringide juhtimisel kaasa tõmmata töölisi, teenistujaid ja nende perekonnaliikmeid.

Ametiühingute liikmete õhutamiseks aktiivsemale osavõtule klubide tööst tuleb luua klubide ja kultuuripaleede juhatuste juurde komisjonid üksikute kultuuritöö alade juhtimiseks.

14. Määrata, et klubide ja kultuuripaleede ülalpidamine toimub nende poolt korraldatavaist maksulistest etendustest, kontsertidest, kinoetendustest ja loengutest laekuvate summade arvel.

Klubide tööst sotsialistliku võistluse levitamise alal

ÜAÜKN XI pleenumi otsusest

8. Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsioone parandama kultuurilis-kasvatuslikku tööd ametiühingute liikmete seas ja lähemal ajal likvideerima kultuuripaleede, klubide ja punaste nurkade eemalseismise tootmisülesandeist, mis tuleb täita ettevõttele tööstuse ja transpordi alal.

Kultuuripaleed, klubid ja punased nurgad peavad oma tööd organiseerima nii, et see soodustaks sotsialistliku võistluse levitamist, stahhaanovliku liikumise arenemist, toodangu kvaliteedi paranemist, töödistsipliini tugevnemist. Ametiühingu-organisatsioonid, kultuuripaleed ja klubid peavad laialdaselt propageerima stahhaanovlaste parimaid töömeetodeid, teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi antud tööstusharu alal, ära näitama konkreetsete näidete varal seda kahju, mida sünnitavad töödistsipliini rikkujad ja praagitootjad antud tööstusele ning järelkult ka kogu rahvamajandusele.

Ametiühingu-organisatsioonide tööst üleliidulise sotsialistliku võistluse edaspidisel arendamisel

ÜAÜKN XII pleenumi otsusest

10. Pleenum teeb ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks teostada koos majandusjuhtidega laialdast tööd tehniliste teadmiste tõstmiseks tööliste, eriti naiste ja noorte seas, korraldades selleks kvalifikatsiooni tõstmise kursusi ning stahhaanovlaste koole, samuti loengute ja vestluste korraldamise teel tehniliste ja tootmise organiseerimisse puutuvate küsimuste kohta klubides, punastes nurkades ja tööliste ühiselamuis.

Pleenum peab tarvilikuks, et käitiskomiteed ja jaoskonnakomiteed taotleksid oma kvalifikatsiooni tõstnud tööliste üleviimist enamkvalifitseeritud töödele.

11. Pleenum rõhutab, et võitlus riiklike plaanide täitmise ja ületamise eest on lahutamatu seotud alalise hoolitsusega tööliste ja teenistujate kultuuriliste ning elutarbeliste nõuete rahuldamise eest.

Teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemisel arvesse võtta majandusorganite ning ametiühingu-organisatsioonide tööd tööliste ja teenistujate kultuuriliste ning elutarbeliste nõuete rahuldamise alal, samuti ka töökaitse ning ohutustehnika nõudeist kinnipidamist.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad otsustavalt välja astuma hoolimata suhtumise vastu tööliste ja teenistujate elutarbeliste nõuete rahuldamise alal, samuti väärnähtuste ja kuritarvituste vastu kauplustes, sööklates ja teistes elutarbelistes asutustes.

Ametiühingu-organisatsioonide tööst tööliste ja teenistujate individuaalse ja kollektiivse aiapidamise edaspidisel arendamisel

ÜAÜKN XII pleenumi otsusest

3. Pleenum peab individuaalseid ja kollektiivseid aiamaid harivate tööliste ja teenistujate tähtsaimaks ülesandeks 1944. a. saavutada kõrget saaki igalt ruutmeetrilt maalt. Selleks tuleb ametiühingu-organisatsioonidel organiseerida aiapidajate seas sotsialistlikku võistlust õigeaegse ning hea maa-ülešharimise ja külvi teostamise, juurvilja-kultuuride ja kartuli eest parima hoolitsemise saavutamiseks ning teostada laialdast agrotehnilist selgitustööd.

Klubides, punastes nurkades, raamatukogudes tuleb korraldada loenguid, ettekandeid ja vestlusi aianduse eriteadlastega selle üle, kuidas töödelda pinnast, kuidas külviks ette valmistada juurvilja- ja teiste kultuuride seemneid, kuidas väetada maad ja mullata juurvilja-kultuure ja kartulit, kuidas võidelda taimekahjurite ja taimehaiguste vastu.

Teha Tööliste ja Teenistujate Individuaalsele ja Kollektiivsele Aiapidamisele Kaasaaitamise Komisjonile ÜAÜKN juures üles-

andeks organiseerida ajalehtedes ja raadios eriteadlaste ja nende aiapidajate-praktikute esinemisi, kes said 1943. a. oma aiamaalt kõrget saaki.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb õhutada aiapidajaid tuha, sõnniku, huumuse, linnusõnniku ja kohalike teiste väetiste kogumisele nende kasutamiseks maatükkide väetamisel.

Ametiühingu-organisatsioonide massilise kultuuritöö parandamisest tööliste ja teenistujate hulgas

ÜAÜKN XIII pleenumi otsus

Isamaasõja tingimustes ilmutasid Nõukogude Liidu töölised ja teenistujad kõrget teadlikkust oma kohusest kodumaa ees, sooritasid võrratuid töökangelastegusid rinde abistamisel.

ÜAÜKN XIII pleenum arvab, et nüüd, kus meie maa töötajate ees seisavad sotsialistliku riigi sõjalise ja majandusliku võimsuse edasise tugevdamise ülesanded, peavad ametiühingu-organisatsioonid tunduvalt parandama tööd kogu tööliste ja teenistujate massi, eriti sõjapäevil tööstusse tulnud naiste ja noorte poliitilise teadlikkuse kasvatamise ning kultuurilise taseme tõstmise alal.

Pleenum märgib, et ametiühingu-organisatsioonid on 1944. a. parandanud massilist poliitilist tööd ja tööliste ning teenistujate kultuurilist teenindamist: suurenes tööliste ja teenistujate peetud loengute ja referaatide arv; uuendati tööd 776 klubis, mis olid ajutiselt kasutatud teisteks vajadusteks; paljud raamatukogud värbasid uusi lugejaid ja teevad suurt tööd lugejate kindlustamisel raamatutega; kahekordseks on kasvanud kunstilisest isetegevusest osavõtjate arv; tunduvalt on suurenenud töötavate kinoseadmete arv.

Siiski jääb veel enamiku ametiühingute massiline kultuuritöö tunduvalt maha neist ülesandeist, mis seisavad ametiühingute ees, ega rahulda tööliste ja teenistujate mitmesuguseid kasvanud kultuurilisi nõudeid.

Massilist kultuuritööd tehakse paljude ametiühingu-organisatsioonide poolt madalal ideelisel tasemel, töö vormid ja meetodid on sageli primitiivsed ning šabloonilised, pole diferentseeritud suhtumist mitmesugustesse tööliste ja teenistujate rühmadesse.

Mõningad ametiühingute kultuuriasutused on hooletusse jäetud, suur hulk klubisid ja punaseid nurki ei täida ikka veel oma õigeid ülesandeid, suure hulga raamatukogude raamatufonde kasutatakse halvasti, raadiosõlmed ei tööta täie võimsusega, kinod tegutsevad sagedate seisakutega. Paljudes klubides ja punastes nurkades pole teostatud remonti, puudub elementaarne mugavus ja puhtus.

Ametiühingute kesk-, vabariiklikud, oblasti- ja kaitiskomiteed juhivad massilist kultuuritööd puudulikult.

ÜAÜKN XIII pleenum otsustab:

1. Lugada kõigi ametiühingu-organisatsioonide edasilükkamatuks ülesandeks töö põhiline parandamine laiade töölisklassi ja intelligenti kihtide sotsialistliku kasvatuses ning kultuurilise teenindamise alal.

Massilise kultuuritöö põhiliseks sisuks peab olema töötajate kasvatamine nõukogude patriotismi ja vankumatu stalinliku rahvastevahelise sõpruse vaimus, sotsialistliku suhtumise vaimus töösse ja sotsialistlikusse omandisse.

2. Pleenum kohustab ametiühingute kesk-, vabariiklikke, oblasti- ja kaitiskomiteesid lühima ajaga taastama, täielikku korda seadma ja laiendama kultuuriasutuste võrku. Selleks:

a) saavutada kõigi majanduslike ja teiste vajaduste all olevate klubide vabastamist ja teostada 1945. aastal klubihoonete remont;

b) luua kaitistes ja asutustes, mis ei oma klubisid, punased nurgad, niisamuti taastada vanad ja luua uusi punaseid nurki jaoskondades ning ühiselamuis; punaste nurkade juhatamine teha kaitise- ja jaoskonnakomiteede massilise kultuuritöö komisjonide esimeeste ülesandeks;

c) seada korda kõigi raamatukogude raamatufondid, avada seni mittetöötavad raamatukogud, taotella raamatukogu fondide täielikku kasutamist;

d) kasutada raadiosõlmi täie võimsusega, rajada 1945. a. 200 uut raadiosõlme ja 100 000 raadioülekandepunkti jaoskondades, ühiselamuis ning tööliskortereis;

e) valmistada 1945. a. suveks ette kõik tehaste ja klubide pargid ning aiad, haljastada, korrastada ja organiseerida neis mitmesugust liiki kultuuritööd ning meelelahutusi.

Pleenum pöörab ametiühingu-organisatsioonide tähelepanu vajadusele kõigiti arendada massilist kultuuritööd tööliste ja teenistujate hulgas saksa röövvallutajaist vabastatud piirkondades ja teeb ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks taotella neis piirkondades kultuuriasutuste kiireimat taastamist.

3. Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsioone veel laiemalt arendama massilist poliitilist tööd. Selleks on vajalik süstemaatiliselt kokku kutsuda tööliste ja teenistujate koosolekuid, kus arutada töövilljakuse tõstmise, sotsialistliku võistluse, tootmisplaanide täitmise, riikliku ja töödistsipliini seisukorra küsimusi, ametiühingute sisemise töö ja rahvusvahelise ametiühingute-liikumise küsimusi.

Jaoskondades, klubides, punastes nurkades, ühiselamuis sisse seada ajalehe-vitriine, teostada ajalehtede ettelugemisi ja vestlusi jooksval poliitilistel teemadel.

4. Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsioone tugevdama populaarteaduslikku propagandat, mis omab tohutu suurt tähtsust ebakultuursuse jäänuste likvideerimisel, suurendama loengute ja vestluste arvu loodusteaduslikel teemadel, tõmmates sellele tööle kaasa loengubüroode lektoreid, aga ka arste, õpetajaid, agronome, insenere.

Arvestades populaarteaduslike raamatute ja kinofilmide äärmiselt puudulikku kasutamist populaarteaduslikuks propagandaks, kohustab pleenum käitiskomiteesid arendama raamatukogudes aktiivset tööd populaarteadusliku kirjanduse levitamisel, demonstreerima klubides ja punastes nurkades teaduslikke filme.

5. Pleenum märgib, et paljud klubid, punased nurgad ja raamatukogud ei teosta massilist tootmistehnilist propagandat, ja kohustab ametiühingu-organisatsioone 1945. a. jooksul looma kõigis kultuuripaleedes ning suurtes klubides tehnilisi kabinette, korraldama näitusi ja loenguid tootmise organiseerimise, uue tehnika, ratsionaliseerimiste ja leiutiste rakendamise küsimuste kohta.

Pleenum teeb ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks võtta koos rahvakomissariatidega tarvitusele abinõusid populaartehnilise kirjanduse väljaandmise suurendamiseks.

6. Arvestades seda, et tööliste ja teenistujate kunstiline isetegevus etendab tähtsat osa laiade masside, eriti noorsoo kultuurilise puhkuse ja kunstilise kasvatuse organiseerimisel,

teeb pleenum kõigile ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks:

saavutada, et igas käitises oleksid loodud koor ja dramaatiline ring või isetegevuslik kontserdirühm;

pöörata erilist tähelepanu isetegevuslike rahvalaulukooride, rahvapilli-orkestrite, tantsu- ja lauluansamblite loomisele ning tehaseorkestrite taastamisele;

arendada selliseid isetegevuse liike, nagu kujutava kunsti ringid ja stuudiod, kirjandusringid, juurdelõikus-, õmblus- ja käsitööringid.

Pleenum kohustab käitiskomiteesid ja klubide juhatusi läbi vaatama kunstilise isetegevuse ringide ning kollektiivide repertuaariplaane, teostama ringide poolt ettevalmistatud uute kontsertide ja kavade ühiskondlikke läbivaatusi ja arutlusi, välja selgitama ja välja tooma kunstilise isetegevuse aktivistide hulgast ringide ühiskondlikke juhte, kelle kasvatamine ja arendamine on üheks fäähtsamaks tingimuseks kunstilise isetegevuse massilisel kasvul, looma rohkem ringe tööliste ühiselamuis ja jaoskondades.

Pleenum teeb Kunstitöölise Ametiühingu keskkomiteele ülesandeks laiendada šeflikku abi kunstilise isetegevuse ringidele, tõmmates sellele tööle kaasa kunstitöötajaid — näitlejaid, kunstikoolide õppejõude.

7. Pleenum teeb ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks organiseerida koos Kunstiasjade Komiteega teatrite külalis-etendusi kultuuripaleedes ja klubides, suunata tööstuslinnade klubidesse, esmajoones sinna, kus puuduvad statsionaarsed teatrid, kontserdi- ja estraadibrigaade, organiseerida pileetite müüki teatrisse, klubietendustele ja kinoetendustele vahenditult käitistes.

Pleenum peab vajalikuks varustada kinodega saksa röövallutajaist vabastatud piirkondades taastatud klubid ja uued klubid sõja-aastail ehitatud käitistes, organiseerida kultuuripaleedes ja suurtes klubides uute kinopiltide näitamist. Pleenum teeb ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks lahendada koos Kinoasjade Komiteega mainitud klubide kinode küsimus, ametiühingute kinode häirimatu kindlustamise küsimus kinopiltidega ja tagavaraosadega.

Keelata ametiühingu-organisatsioonidel klubisaale ja kino-seadmeid rendile anda.

8. Pleenum teeb käitiskomiteedele ülesandeks arendada massilist ekskursioonitööd, organiseerida kollektiivseid muuseumide ja näituste külastamisi, eriti noorte poolt.

9. Igakülgsest arenenud kvalifitseeritud tööliste, meistrite, tehnikute, mitmesuguste rahvamajandusharude spetsialistide ettevalmistuse kindlustamiseks kohustab pleenum ametiühingute keskkomiteesid ja käitiskomiteesid:

saavutama riikliku plaani tingimatut täitmist töölisnoorsoo koolide organiseerimisel, kontrollima, et õppijatele oleksid loodud kõik tingimused korralikuks õppetööst osavõtmiseks, selgitama ja viibimata kõrvaldama õppijate koolist ärajäämise põhjusi, kindlustama töölisnoorte koolide õpilaste kohustuslikku vabastamist ületunnitöödest õppetöö päevil.

Pleenum kohustab ametiühingute keskkomiteesid koos liiduvabariikide majanduslike rahvakomissariaatidega ja hariduse rahvakomissariaatidega suurendama 1945./46. õppeaastal töölisnoorte koolide arvu vabrikute ja tehaste juures.

Pleenum teeb ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks koos liiduvabariikide hariduse rahvakomissariaatidega tarvitusele võtta abinõusid töölisnoorte koolide, ja kirjaoskamatute ja vähese kirjaoskusega tööliste, koolide ja kursuste kindlustamiseks õpikute ja õppeabinõudega.

10. Pleenum teeb ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks teostada massilist kultuuritööd vastavalt iga rahvamajandusharu tööliste ja teenistujate tootmistingimustele; näiteks: söetööstuses pöörata esmajoones tähelepanu maa all töötajate kultuurilisele teenindamisele, kasuades selleks ulatuslikult kogunemisruumi;

naftatööstuses pöörata esmajoones tähelepanu vahetult tööstustes ja puurimis- ning uurimistöödel tegevuses olevate naftatöölise kultuurilisele teenindamisele;

raudteetranspordis — suurendada vagun-klubide arvu, sisse seada dresine kultuurilise inventariga liiklus- ja liinitöölise teenindamiseks, suunata liinidele kultuuribrigaade, organiseerida klubides ja punastes nurkades rongi- ja veduribrigaadide kultuurilist teenindamist;

jõetranspordis pöörata erilist tähelepanu ujuva koosseisu ja teetöölise kultuurilisele teenindamisele, suurendada kultuuri- baaside ja agitatsiooniaurikute arvu, luua laevadel punaseid nurki ja rändraamatukogusid;

metsa- ja parvetustöölise ametiühingu-organisatsioonid peavad parvetushooaegadel suunama agitatsiooniautosid, rändkinosid, lektoreid ja kunstilisi brigaade vahetult metsalõikudesse ja parvetuspunktidesse.

Pleenum kohustab kõigi ametiühingute keskkomiteesid koos vastavate rahvakomissariaatidega välja töötama abinõusid kultuuritöö põhiliseks parandamiseks.

11. Pleenum kohustab ametiühingute kesk-, vabariiklikke, oblasti- ja käitiskomiteesid pöörama rohkem tähelepanu massilise kultuuritöö organiseerimisele tööstus- ja raudteekoolide ning vabriku-tehasekoolide õppijate hulgas; korraldama klubides alaealiste huvidele vastavaid loenguid, kontserte ja õhtuid, määrates selleks eri päevi; koolides ja õpilaste ühiselamuis organiseerima punaseid nurki, rändraamatukogusid, kunstilise isetegevuse ringe, korraldama referaate, vestlusi ja ilukirjanduse lugemist.

12. Kultuuritöö parandamiseks nõukogude intelligenti ja teenistujate hulgas soovitada riiklike asutuste, meditsiin-sanitaartöö, alg- ja keskkoolide, side, riikliku kaubanduse ja rahanduse-panganduse alal töötajate ametiühingute linna- ja oblasti-komiteedel süstemaatiliselt korraldada ülelinnalisi kultuuriüritusi — loenguid, referaate, õhtuid, luua linna ühendatud kollektiive kunstilise isetegevuse alal.

Teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks läbi kaaluda küsimus nende ametiühingute kohalike komiteede summade ühendamise kohta ülelinnaliste kultuuriürituste teostamiseks.

Pleenum soovib ametiühingu-organisatsioonidel, mis ei oma klubisid ja raamatukogusid, organiseerida massilist kultuuri-tööd teiste ametiühingute klubides ja raamatukogudes lepingulistel alustel.

13. Pleenum peab lubamatuks, et paljud ametiühingu-organisatsioonid ei tõmba kultuuritöö teostamisele kaasa aktiivi, eelistades tegemist teha ainult palgaliste töötajatega, ei juhi klubide juhatusi, kultuurikomisjone, raamatukogude nõukogusid, mille tagajärjel paljud neist ei tööta.

Pleenum kohustab kõiki käitiskomiteesid:

- a) valida ja kinnitama 1. juuliks 1945 komisjonid massilise kultuuritöö alal, kindlustama nende pidev juhtimine ja kinnitama iga kuu massilise kultuuritöö plaani käitistes ja asutustes;
- b) kuni 1. septembrini 1945 teostama tööliste ja teenistujate

konverentsidel klubide juhatuste ümbervalimisi ja edaspidi iga aasta teostama selliseid konverentse juhatuste aruannete läbi-vaatamiseks ja valimiste teostamiseks;

1945. a. mais-juunis korraldama raamatukogude lugejate koosolekud raamatukogude nõukogude valimiseks;

korraldama kultuurinõukogude valimised ühiselamute üür-
nike koosolekuil;

valima bürood kõigis isetegevusringides;

c) pidevale kultuuritööle ulatuslikult kaasa tõmbama ameti-
ühingu aktiivi lugejatena, rändraamatukogude hoidjatena,
raamatute kojukandjatena, ringide juhtidena, ühiskondlike
pedagoogidena;

d) koos aktiiviga süstemaatiliselt läbi vaatama massilise
kultuuritöö küsimusi, regulaarselt ära kuulama klubide juha-
tuste, kultuurikomisjonide, ringide büroode ja üksikute akti-
vistide kultuuritöö aruandeid, korraldama seminare, ergutama
ja premeerima paremaid aktiviste.

14. Kultuuritöötajate kaadrite valiku ja ettevalmistuse
parandamiseks teeb ÜAÜKN pleenum ülesandeks:

a) ametiühingute keskkomiteedele kinnitada presiidiumi koos-
olekuil kultuuripaleede juhatuste, kultuurimajade ja antud
ametiühingu suuremate klubide esimehed ja nende raamatuko-
gude juhatajad, kus on üle 10 000 raamatu;

b) käitiskomiteedel kinnitada oma istungeil kunstilise isete-
gevuse kollektiivide juhid, raamatukoguhoidjad ja raadiosõl-
mede juhatajad;

c) ÜAÜKN Presiidiumil:

organiseerida kultuuriklubide töötajate ettevalmistamist
Leningradi ametiühingulise töö koolis;

Moskva ja Harkovi ametiühingulise töö koolides luua alali-
sed kvalifikatsiooni tõstmise kursused klubide ja raamatuko-
gude töötajaile;

õpetada kuuajalistel kursustel ametiühingulise töö koolide
juures kõiki ametiühingute keskkomiteede instruktoreid mas-
silise kultuuritöö alal;

d) ametiühingute keskkomiteedel organiseerida seminare
ja kursusi klubide juhatustele ja käitiskomiteede kultuurikomis-
jonide esimeestele, raamatukoguhoidjatele, kunstilise isetege-
vuse juhtidele ning kinomehhaanikutele.

Ametiühingute kultuuritöötajate metoodiliseks abistamiseks

kohustada kesk-, oblasti- ja kätiskomiteesid kaasa tõmbama rahvaloomingumaju ja metoodilisi raamatukogu-kabinette, sõl- mides nendega vastavaid lepinguid.

15. Pleenum kohustab ametiühingu-organeid hoolikalt korral- dama kultuuriasutuste arvestust ja nende õigeaegset aruand- lust, likvideerima lohaka majapidamise klubides, raamatukogu- des, raadiosõlmedes, punases nurkades, kindlustama nende inventari remondi ja korrashoiu.

Pleenum teeb ametiühingute kesk- ja kätiskomiteedele üles- andeks maksimaalselt ära kasutada kätiste sisemisi võimalusi mööbli ja kultuuriinventari valmistamiseks oma kultuuriasu- tustele.

Teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks välja töötada abinõu- sid ametiühingu-organisatsioonide paremaks varustamiseks muusikariistadega, kino- ja radioaparatuuriga, näitlike õppe- vahenditega ja muu inventariga.

ÜAÜKN pleenum kutsub kõiki ametiühingu-organisatsioone kindlustama käesoleval aastal uut massilise kultuuritöö tõusu tööliste ja teenistujate hulgas.

Esti NSV ametiühingute VIII kongressi (23.—25. apr. 1945) otsus massilise kultuuritöö kohta

24. Kongress kohustab kõiki ametiühingute-organisatsioone arendama koos töötavate hulkade poliitilise kasvatamisega ja ametiühingu aktiivi bolševistliku karastamisega leppimatut võitlust eesti kodanlike marurahvuslaste, saksa fašistide käsi- laste vastu, teritama poliitilist valvsust fašistide ja nende käsi- laste suhtes, muutma poliitiline kasvatustöö plaanikindlaks, pi- dama silmas, et kultuuritöös on kõige tähtsam selle kõrge poliit- tiline tase, ideeline suund ja massilise kultuuritöö kvaliteet.

25. Kongress kohustab ENSV Ametiühingute Kesknõukogu, vabariiklike komiteesid ja kätiskomiteesid seadma korda klubi- bid ja punased nurgad ja suurendama nende arvu, milleks tuleb:

a) nõuda muuks otstarbeks kasutatavate klubiruumide ja pu- naste nurkade viivitamatut vabastamist vastavate organisatsi- oonide poolt;

b) kätistes ja asutustes, kus seni puuduvad klubi- või punase nurga ruumid, nõuda kätiste ja asutuste juhatajailt selleks ots- tarbeks korralike ruumide eraldamist;

c) organiseerida ülelinnalisi ja käitiste-vahelisi klubisid nende käitiste töötajale, kus puuduvad võimalused omaette klubide asutamiseks;

d) nõuda majandusorganeilt klubide ja punaste nurkade remontimist ja sisustamist; ametiühingu-organisatsioonidel seada korda klubide ja punaste nurkade majandus, läbi viia põhjalik inventuur klubides ja punastes nurkades hiljemalt 15. maiks 1945.

26. Kohustada ametiühingute vabariiklikke, maakonna-, linna-, rajooni- ja käitiskomiteesid organiseerima käitistes, asutustes, klubides, punastes nurkades ja tööliste ühiselamuis õppe- ringe ja loenguid ÜK(b)P ajaloo ja seltsimees Stalini raamatu „Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast“ alal, korraldada regulaarselt loenguid ja vestlusi NSVL ja ENSV Konstitutsioonist, rahvusvahelistest ja sõjapoliitilistest küsimustest, rahvusvahelisest ametiühingu-liikumisest, loodusteaduslikest küsimustest jne.

Soovitada käitistes ja asutustes üles seada alalised ajalehtede vitriinid. Kasutada kultuuritöös enam näitlikke agitatsioonivahendeid ja -meetodeid.

Kohustada ametiühingute vabariiklikke komiteesid koos vastavate rahvakomissariaatide ja peavalitsusega, silmas pidades erinevais rahvamajandusharudes töötajate eriviisilist teenindamist, määrama abinõud kultuuritöö parandamiseks ettevõtteis ja asutuses.

27. Arvestades kunstilise isetegevuse suurt tähtsust töötavate hulkade poliitilisel kasvatamisel ja neile kultuurse puhkuse võimaldamisel, kohustab kongress Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu, vabariiklikke, maakonna-, linna-, rajooni- ja käitiskomiteesid pöörama tõsist tähelepanu kunstilise isetegevuse viimisele laiaesse hulkadesse, kasutades kunstilise isetegevuse rahvapäraseid vorme, nagu laulukoore, draamaringe, rahvatantsurühmi ja orkestreid, soetades neile harjutus- ja esinemisvõimalusi. Tõsta poliitilist valvsust kunstilise isetegevuse repertuaaris. Teha ettepanek Eesti NSV Rahvaloõmingu Keskmajale 15. maiks 1945 välja töötada soovitava repertuaari loetelu isetegevuslikele kooridele, orkestreile ja draamaringidele. Vabariiklikel komiteedel ja käitiskomiteedel laiendada kunstitegelaste šeflust tööliste ja teenistujate isetegevuskollektiivide üle.

Panna ette Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogule koos Eesti NSV Kunstidevalitsusega organiseerida teatrite korrapäraseid külalisetendusi suuremais klubides ja saata kontserdibriigaade tööstusasulaisse. Organiseerida teatri- ja kinopiletite korrapärasest levitamist käitistes ja asutustes.

Ametiühingute vabariiklikel, maakonna-, linna-, rajooni- ja käitiskomiteedel abistada noori andekaid isetegevuslasi edasiõppimise võimaldamisel.

28. Kohustada Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu, vabariiklikke komiteesid ja käitiskomiteesid ning klubide juhatusi asutama linnades ja töölisasulais uusi raamatukogusid, viima kiiresti korda olemasolevad raamatukogud, teostama täielik raamatute inventeerimine ja remont. Organiseerida aktiivi kaasatömbamiseks raamatukogude tööle raamatukogude juurde lugejate nõukogud. Organiseerida käitistes ja ühiselamuis rändraamatukogud ja raamatute laenutusfondid.

29. Kohustada ametiühingute vabariiklikke komiteesid ja käitiskomiteesid organiseerima töötajate, eriti aga uute tööliste tehnilise väljaõppe parandamiseks käitistes, klubides ja punastes nurkades tootmistehnilist propagandat. Selleks kohustada ametiühingute vabariiklikke komiteesid koos vastavate majandusorganitega sisustama suuremais klubides tootmistehnilise propaganda eriruum.

Kohustada ametiühingute vabariiklikke komiteesid pöörama erilist tähelepanu oma tootmisharu tööstuskoolide noortele, kontrollides õpilaste elutingimusi ja õppimisvõimalusi, kindlustades nende varustamise vajalike õpperaamatute ja õppevahenditega.

30. Vastavalt eeltoodule muuta J. Tombi nim. Kultuurihoone oma töö eeskujuliku korraldamisega ja konsultatsioonidega ametiühingute klubide ja punaste nurkade töö juhtimise keskuks.

31. Kongress juhib kõigi ametiühingu-organisatsioonide tähelepanu massilise kehakultuuri ja spordi arendamise tähtsusele tööliste ja teenistujate hulgas. Kohustada ametiühingute spordiühingu „Kalev“ Kesknõukogu, ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteesid pöörama enam tähelepanu kehakultuurikollektiivide kui massilise spordiliikumise põhilüli organiseerimisele ettevõttele ja asutuses, laiade töötavate hulkade kaa-

satõmbamisele massilistele sportlikele üritustele, nagu suusa- ja jooksukrossid, OVTK ja VTK normide sooritamine, matkamine, üldine sõjaline väljaõpe jne.

32. Kohustada Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu ja vabariiklikke komiteesid korraldama süstemaatiliselt kultuuri- töö aktiivi seminare ja nõupidamisi-instrueerimisi kogemuste vahetamiseks. Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogul organiseerida ametiühingu-koolis 1945. a. kahekuuline kursus ametiühingute kultuuritõõtajate ettevalmistamiseks.

Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogul anda välja 15. juuliks 1945 ametiühingute kultuuritõõ aktiivi abistamiseks massilise poliitilise kasvatuse ja kultuurilis-haridustõõ käsiraamat.

Ametiühingute massilisest kultuuritõõst

ÜAÜKN Presiidiumi otsusest 1. aprillist 1943

ÜAÜKN Presiidium märgib ära, et viimasel ajal teevad ametiühingu-organisatsioonid massilist kultuuritõõd tõõliste ning teenistujate seas äärmiselt mitterahuldavalt.

Paljud käitiskomiteed ei organiseeri klubides, punastes nurkades ega tõõliste ühiselamuis loenguid ja ettekandeid poliitilistel ja tootmisteemadel, ei toimeta süstemaatiliselt ajalehtede ja Nõukogude Informatsioonibüroo teadete lugemist.

Enamiku klubide tõõ seisab kinopiltide näitamises, tantsuõõhtute korraldamises ja on täiesti eemale kistud käitise ühis-kondlikust ja tootmiselust. Paljudes klubides ei ole klubi juhatus ja selle asemel teevad tõõd direktorid. Käitiskomiteed ei tõõmba klubi tõõle kaasa aktiivi. Näit. Voitovitši nim. tehase klubil pole juhatust. Klubi aktiiv koosneb kahest inimesest. Klubis demonstreeritakse ainult kinopilte ja mingit muud tõõd ei tehta. Samasugune olukord on tehase nr. 701 klubis, kus mitme kuu jooksul ei ole organiseeritud tõõlisile ja teenistujaille ainustki ettekannet, ühtki loengut.

Mõnede klubide ja punaste nurkade ruumid on mustad, külmad, sisustust purustatakse ja tassitakse laiali. Suurt osa klubisid ei kasutata oma otstarbeks, kuna ametiühingu-organisatsioonid vaatavad sellele läbi sõrmede.

Paljude ametiühingute raamatukogude tõõ on halvenenud: on katkenud massitõõ lugejate seas, on vähenenud rändraamatukogude võrk jaoskondades ja ühiselamutes, on likvideeritud

raamatute laialikandmine. Raamatute fondid reas raamatukogudes on kaootilises olukorras.

ÜAÜKN Presiidium loeb ametiühigute massilise kultuuritöö sellist seisukorda täiesti lubamatuks ja nõuab kõigilt ametiühingute keskkomiteedelt ja käitiskomiteedelt massilise kultuuritöö suuremate puuduste likvideerimist ja selle tõstmist ülesannete tasemele, mida esitavad ametiühinguile töölised ja teenistujad Isamaasõja tingimustes.

ÜAÜKN Presiidium otsustab:

1. Kohustada käitiskomiteesid korraldama klubides, punastes nurkades, jaoskondades, ühiselamuis loenguid, ettekandeid, vestlusi poliitilistel, rahvusvahelistel ja tootmistemadel, varustama käitiste ja ühiselamute punaseid nurki ajalehtede ja ajakirjandusega, korraldama Nõukogude Informatsioonibüroo teadete, ajalehtede, poliitilise ja ilukirjanduse lugemist; organiseerima käitistes, kus ei ole klubisid, punaseid nurki või väikesigi lugemislaudu.

2. Teha käitiskomiteedele ülesandeks laialdaselt valgustada sotsialistliku võistluse käiku ja jaoskondade, brigaadide ja üksikute tööliste tootmissaavutusi, korraldades selleks klubides, jaoskondades, punastes nurkades, vabrikutehase õuedes töönahtajaid-tahvleid, läbi viia spetsiaalseid raadioülekandeid, välja anda plakateid, seinalehti, organiseerida näitusi kõrge tootlikkuse saavutanud stahhaanovlaste töömeetodite näitamiseks.

3. Pöörata ametiühingute keskkomiteede ja käitiskomiteede erilist tähelepanu massilise kultuuritöö organiseerimisele noorte tööliste seas. Käitiskomiteed peavad korraldama klubides ja kultuuripaleedes töölisnoorsoo õhtuid, noorsoo kohtumisi kaadritöölistega, värbama noorsugu kunstilise isetegevuse ringidesse, organiseerima ühiselamuis, kus noored töölised elavad, punaseid nurki, varustama neid ajalehtede, raamatute, kabe- ja malemängudega.

4. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid 1. juuniks organiseerima kõigi käitiskomiteede juures massilise kultuuritöö komisjonid.

Lubada ametiühingute keskkomiteedel omada käitiskomitee vabastatud liiget — massilise kultuuritöö komisjoni esimeest — neis käitistes, kus on üle 3000 töötaja.

6. Toimetada nii tegutsevais kui ka teiste organisatsioonide

kasutuses olevais klubides ja punastes nurkades täielik mööbli, muusikariistade, kino- ja raadioseadmete, kunstilise isetegevuse rekvisiitide arvelevõtt ja määrata nende säilitamise eest vastutavad isikud, kindlustada suvisel hooajal tegutsevate klubide ruumide kordaseadmine, teha ruumide klubiinventari jooksev remont, läbi viia puhtus ja kord klubides, luua nendes mugav ja kultuurne õhkkond.

7. Teha ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks võtta tarvitusele abinõusid selleks, et klubide ja punaste nurkade ruumid, mis on ühiselamute, asutuste ja teiste majanduslike vajaduste all kinni, saaksid vabaks.

8. Seada korda ametiühingute raamatukogude raamatufondid, läbi viia raamatute inventeerimine ja liigitamine, nende riividele paigutamine ja kindlustada raamatute õiget kasutamist.

Tööliste ja teenistujate paremaks teenindamiseks raamatutega soovitada käitiskomiteedel ja ametiühingute oblastikomiteedel organiseerida rändraamatukogusid ja raamatute laialikandmist, et töölised ja teenistujad saaksid raamatuid jaoskondades ja ühiselamuis.

9. Organiseerida ametiühingute raamatukogude üleliiduline võistlus lugejate paremaks teenindamiseks. Määrata 5 punast rändlippu ja 15 ÜAÜKN preemiat võistlusel võitnud ametiühingute raamatukogudele, kes on saavutanud lugejate arvu suurendamise, raamatukogu fondi raamatutega täiendamise ja raamatute vahetamise kõrge sageduse.

10. Teha käitiskomiteedele ettepanek aktiveerida kunstilise isetegevuse ringide tööd ja neisse värvata rohkem töölisi ja teenistujaid, valida ringide juhatajaid kunstilise isetegevuse aktiivi hulgast.

11. Kunstilise isetegevuse ringide töö parandamiseks ja neisse noorte tööliste ning teenistujate laiemaks kaasatõmbamiseks korraldada käitistes ja asutustes kunstilise isetegevuse ülevaatusi.

12. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid ja käitiskomiteesid:

a) uuesti käiku laskma tegevuseta raadioseadmed ja organiseerima ametiühingute raadiosõlmede kaudu regulaarseid ülekandeid käitiste ühiskondliku elu ja tootmistevõime küsimuste kohta, sotsialistliku võistluse käigu kohta jaoskondade, brigadide ja üksikute tööliste vahel;

b) andma tegevuseta kinoaparaadid oma käitiste mehhaanikute ja lukkseppade kätte remonti ja laskma käiku kinoaparaadid, mis kuuluvad käitiskomiteedele; korraldama regulaarselt kinopiltide näitamist punastes nurkades, sööklais, tööliste ühiselamuis, klubides, arvestades miimesuguseid töövahetusi käitises; korraldama spetsiaalseid kinohommikuid ja pidulikke etendusi töölisnoorsoo, alaealiste, tööstus-, raudtee- ja ametikoolide õpilaste jaoks; organiseerima käitiste kinoteatrite ja klubide kinoetenduste piletite eelmüügi kassasid.

13. Teha käitiskomiteedele ettepanek uuesti sisse seada töö kirjaoskamatus ja vähese kirjaoskuse likvideerimise alal tööliste seas.

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt
1. aprillil 1943. a.

Määrus käitiskomitee massilise kultuuritöö komisjoni kohta

Komisjoni organiseerimine

1. Käitiskomitee massilise kultuuritöö komisjon organiseeritakse ametiühingu liikmete laia aktiivi kaasatõmbamiseks massilisele kultuuritööle tööliste, teenistujate ja nende perekondade seas.

2. Komisjon organiseeritakse:

- a) kõigi käitiskomiteede juurde,
- b) jaoskonnakomiteede juurde.

3. Komisjon valitakse käitiskomitee poolt ametiühingu liikmete hulgast 5—15-liikmeline, vastavalt käitise või asutuse tööliste hulgale.

Komisjoni koosseis kinnitatakse käitiskomitee poolt.

Komisjoni esimees valitakse käitiskomitee liikmete hulgast.

Komisjoni töö sisu

4. Käitise ametiühingukomitee juhtimisel teostab komisjon järgmist tööd:

a) abistab käitiskomiteed massilise kultuuritöö läbiviimisel käitises, asutuses, korraldab ajalehtede, poliitilise ja ilukirjanduse lugemist, organiseerib punastes nurkades, jaoskondades vestlusi, ettekandeid, loenguid poliitilistel, rahvusvahelistel ja tootlusteamadel;

b) toimetab ühiselamuis elavate tööliste ja teenistujate kultuurilist teenindamist, organiseerib ühiselamuis punaseid nurki, lugemistube, varustab neid ajalehtede, ajakirjade, laua-

mängude, muusikariistade, raadio ja rändraamatukogudega, korraldab punastes nurkades ja ühiselamuis loenguid ja vestlusi poliitilistel, tootlus-, kirjanduslikel, teaduslikel, tehnilistel teemadel, organiseerib kinofilmide demonstreerimist, kunstilise isetegevuse ringide esinemist;

c) selgitab sotsialistliku võistluse käiku üksikute tööliste, brigaadide, jaoskondade vahel, korraldades selleks töönäitajaid-tahvleid, näitusi kõrge töötootluseni jõudnud stahhaanovlaste meetodite kohta;

d) organiseerib punastes nurkades, jaoskondades, ühiselamuis kunstilise isetegevuse ringe ja brigaade, valib välja kunstilise isetegevuse aktiivi seast nende ringide ja brigaadide juhte, kontrollib ringide repertuaari ja korraldab vabriku-tehase kunstilise isetegevuse ülevaatusi;

e) korraldab ühiselamute punastes nurkades kontserte, kirjandus- ja kunstiohtuid, hoolitseb vabriku-tehase kino katkestamatu tegevuse eest, organiseerib kaitistes ja asutustes kino-, teatri- ja konsertipiletite eelmüüki;

f) abistab vabriku-tehase raamatukogu lugejate teenindamisel, hoolitseb raamatute alalhoidmise ja raamatukogu täiendamise eest uuema kirjandusega, organiseerib koos raamatukoguga raamatute viimist jaoskondadesse, ühiselamuisse ja töölistmajadesse;

g) abistab kaitiskomiteed tööliste ja teenistujate üldkohusliku sõjalise väljaõppe teostamisel; asutab koos Ossoaviahhimi organisatsioonidega ringe relvade ja sõjaliste teadmiste tundmaõppimiseks, õhutõrje ja keemilise kaitse alal, organiseerib sõjalisi nurki ja näitusi; korraldab meditsiiniliste õdede ja sanitaarala kursusi, organiseerib šefluses olevate sõjaväeosade ja haiglate kultuurilist teenindamist;

h) töötab kirjaoskamatus ja vähese kirjaoskuse likvideerimise alal tööliste seas, organiseerides selleks individuaalset ja grupilist õpetust kultuuritööliste ja pedagoogide juhatusel; võtab osa kaitises üldhariduslike ja tehniliste koolide organiseerimisest;

i) teostab koolivälisest töödlaste hulgas, organiseerib pioneeri-laagreid, mängumurusid; teostab kontrolli lasteaedade ja lastesõimede töö üle;

j) hoolitseb ametiühingu raadiovõrgu katkestamatu töö eest ja taotleb ülesseatud valjuhääldajate arvu suurendamist, organi-

seerib raadioettekandeid kohalikel tootlus- ja ametiühingulistel teemadel;

k) värbab klubi juhatusel kaudu klubi aktiivi massiliseks kultuuritööks jaoskondades, punastes nurkades ja tööliste ühiselamuis.

Komisjoni töö korraldus

5. Komisjon koostab iga kuu tööliste ja teenistujate seas punastes nurkades, jaoskondades, tööliste ühiselamuis teostatava massilise kultuuritöö plaani, mis kinnitatakse käitiskomitee poolt.

6. Igale komisjoni liikmele pannakse massilise kultuuritöö praktiline läbiviimine: punase nurga juhatamine, loengute ja ekskursioonide organiseerimine, massilise kultuuritöö teostamine tööliste ühiselamuis, kunstilise isetegevuse organiseerimine, kirjaoskamatu õpetamine, töö laste seas jne.

7. Komisjon teeb kokkuvõtteid käitises teostatud massilise kultuuritöö kohta ja vähemalt üks kord kolme kuu kestel annab aru oma tööst käitiskomitee ees.

II. AMETIÜHINGUTE KLUBIDE TÖÖ

Ametiühingu klubi

ÜAÜKN Presiidiumi poolt 13. juunil 1939 kinnitatud määrusest

I. Ametiühingu klubi ülesanded

1. Ametiühingu klubi ülesandeks on töötava rahva kommunistlik kasvatamine ja kultuurse puhkuse organiseerimine.

Klubi kogu tegevus peab olema suunatud töötava rahva kasvatamisele aktiivseiks ja teadlikeks kommunistliku ühiskonna ülesehitajaks.

II. Ametiühingu klubi töö sisu

2. Ametiühingu klubi:

abistab töölisi ja teenistujaid marksismi-leninismi teooria ja ÜK(b)P ajaloo õppimisel; organiseerib NSVL Konstitutsiooni, NSVL rahvaste ajaloo ja klassideta, sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise ja järk-järgulise sotsialismilt kommunismile ülemineku stalinliku plaani propagandat;

korraldab massilist agitatsiooni Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei, Nõukogude valitsuse ja ametiühingute ot-

suste selgitamiseks ning abistab ametiühingu-organeid laiade tööliste ja teenistujate hulkade organiseerimisel nende otsuste täitmiseks;

kasvatab sotsialistlikku suhtumist töösse ja ühiskondlikusse omandisse, abistab ametiühingu-organisatsioone sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise arendamisel ja võitluses töödistsipliini tugevdamise, tööviljakuse tõstmise, tootmisplaani täitmise ja ületamise eest;

teostab massitööd seoses töörahva saadikute nõukogude valimistega, ametiühingu-organite aruannete ja valimistega, rahva-kohtunike jt. valimistega, organiseerib jooksvate poliitiliste sündmuste selgitamist;

organiseerib sõjaliste teadmiste massilist propagandat ja aitab kaasa tööliste ning teenistujate ettevalmistamisele maa kaitseks;

abistab töölisi ja teenistujaid nende kultuurilis-tehnilise taseme tõstmisel ning populariseerib teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti saavutusi;

arendab kunstilise isetegevuse mitmesuguseid vorme;

organiseerib kultuurset puhkust ja mitmesuguseid meelelahutusi;

teostab kooliväliseid tööd lastega, organiseerib laste isetegevust ning abistab koole ja pioneerilaagreid kultuuritöös.

III. Klubi juhtimine ja tema töö organiseerimine

3. Ametiühingu klubi organiseeritakse käitiskomitee, oblasti-, krai- või vabariikliku komitee poolt ametiühingu keskkomitee otsusel.

Klubi, mis organiseeritakse käitiskomitee poolt, teenindab käitises või asutuses töötajaid ja nende perekonnaliikmeid ning töötab käitiskomitee juhtimisel. Klubi, mis organiseeritakse ametiühingu oblasti-, krai-, vabariikliku või keskkomitee poolt, teenindab antud linna või rajooni käitistes või asutustes töötajaid, keda ühendab see ametiühing, ja töötab ametiühingu oblasti-, krai-, vabariikliku või keskkomitee juhtimisel.

4. Klubi igapäevase töö juhtimiseks valitakse ametiühingu liikmete üldkoosolekul (konverentsil) lahtisel hääletusel klubi juhatus.

Ametiühingu klubi juhatusse valitakse 7—21 inimest kaheks aastaks.

Juhatuse liikmeks võib valida ainult ametiühingu liikmeid.

5. Ametiühingu klubi juhatuse valimise kord määratakse ametiühingu keskkomitee poolt. Ametiühingu klubi juhatuse valimine enne tähtaega toimub ametiühingu liikmete üldkoosoleku (konverentsi) otsusel ja selle ametiühingu-organi loal, kelle juhtimisele klubi kuulub.

6. Ametiühingu klubi juhatusel on juriidilise isiku õigused ja ta teostab klubi kogu igapäevase töö juhtimist. Klubi juhatuse valib juhatuse esimehe ja sekretäri ning määrab igale juhatuse liikmele ühe klubi tööharu juhtimise. Juhatuse liikmed vastutavad nii neile isiklikult ülesandeks tehtud töö kui ka klubi juhatuse tegevuse eest tervikuna.

Ametiühingu klubi juhatuse:

a) organiseerib raamatukogu, lugemistuba, mitmesuguseid kabinete ja näitusi, korraldab loenguid, ettekandeid, vestlusi, ekskursioone, teatrietendusi, kontserte, kinoseansse, kirjandus- ja kunstiohtuid, balle, puhkeõhtuid jne., asutab mitmesuguseid ringe ja õpiringe: draama-, muusika-, laulu-, kujutava kunsti, plastika-, tehnika-, laskur-, sanitaarala-, male-, juurdelõikus-, õmblus- ja teisi ringe, organiseerib aedu ja mänguplatse;

b) koostab klubi töö aastaplaani ja eelarve ning esitab läbi vaatamiseks käitiskomiteele. Klubi eelarve kinnitatakse ametiühingu oblasti- või keskkomitee poolt ühes selle ametiühingu-organisatsiooni eelarvega, kelle juhtimisele klubi kuulub;

c) kinnitab klubi ringide ja kabinettide tööplaanid;

d) kinnitab kunstilise isetegevuse kollektiivide repertuaari, õppekasvatustöö kavad ja esinemiste programmid, organiseerib samuti kunstilise isetegevuse uute etenduste ja kontsertide eelkontrolli;

e) organiseerib klubi tööd tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete mitmekülgse isetegevuse alusel, rakendab tööliste ja teenistujate aktiivi kogu ametiühingu klubi töö organiseerimisele;

f) organiseerib ametiühingu klubi juhatuse liikmete ja aktiivi igapäevaseid korrapidamisi;

g) kooskõlas ametiühingu-organiga, kelle juhtimisele klubi kuulub, võtab tööle ja vallandab klubi ringide juhatajaid, üksikute tööalade juhatajaid ja klubi majandusjuhataja;

h) võtab tööle ja vallandab töölt pearaamatupidaja kokkuleppel nende ametiühingu-organisatsioonidega, kes kinnitavad ametiühingu klubi eelarve;

i) annab regulaarselt aru oma tööst tööliste ja teenistujate üldkoosoleku ees, esitab ametiühingu-organeile igas kvartaalis aruandeid ametiühingu klubi üldise ja finantsilise tegevuse kohta ja informeerib süstemaatiliselt töölisi ja teenistujaid ametiühingu klubi üldisest ja finantsilisest tegevusest aruanete väljapaneku teel.

7. Alaliseks tööks klubis määrab klubi juhatus juhatuses esimehe või juhatuses liikme, kes vabastatakse tööst käitises või asutuses.

Ametiühingu klubi juhatuses liige või juhatuses esimees, kes on määratud alalisele tööle klubis, kinnitatakse selle ametiühingu-organi poolt, kelle juhtimisele klubi kuulub, ja tal on õigus neis piirides, mis on vajalikud temale pandud ülesannete täitmiseks ja kinnitatud eelarvet silmas pidades:

a) avada ja sulgeda kontosid krediidiasutustes, alla kirjutada tšেকে ja maksukäskke, aktsepteerida arveid ja fakture, käsutada summasid normide piirides, mis on määratud ametiühingu klubi juhatuses poolt;

b) sõlmida lepinguid ja sobinguid, vastavalt juhatuses otsustele; tema poolt sõlmitud lepingud ja sobingud, mis ületavad klubi juhatuses poolt määratud norme, jõustuvad pärast nende kinnitamist ametiühingu klubi juhatuses poolt;

c) võtta tööle ja vallandada ametiühingu klubi töötajaid peale ringide juhatajate, üksikute tööalade juhatajate, pearaamatupidaja ja majandusjuhataja;

d) vastu võtta kirjavahetust, rahasummasid ja materiaalseid väärtusi;

e) esineda ametiühingu klubi juhatuses nimel riigiasutustes ja ühiskondlikes organisatsioonides.

8. Kõigis klubi ringides, kollektiivides ja õpiringides valitakse nende liikmete üldkoosolekul 3—5 inimesest koosnev büroo.

9. Klubi juhatus abistab käitiskomitee kultuurikomisjoni kultuuritöö korraldamisel jaoskondades, ühiselamusis ja töölisasulais.

10. Ametiühingu klubi juhatus võib selle ametiühingu-organil loal, kelle juhtimisele klubi kuulub, organiseerida lepingute alusel nende tööliste ja teenistujate teenindamist, kes kuuluvad teistesse ametiühingutesse ja töötavad mitmesugustes käitistes ja asutustes.

11. Klubi juhatusel on pitsat ja tempel.

IV. Klubi summad ja majandus

12. Klubi tegutseb isemajandamise alusel ja tal on iseseisev eelarve.

13. Klubi summad koosnevad:

a) selle ametiühingu-organisatsiooni assigneeringuist, kelle otsesele juhtimisele klubi kuulub;

b) klubi poolt organiseeritud maksuliste õhtute sissetulekuist;

c) majanduslike organite poolt klubide ülalpidamiseks ja remondiks ning klubis mitmesuguste ürituste organiseerimiseks määratud summadest.

14. Klubi juhatus vastutab klubi materiaalsete väärtuste alalhoiu ja summade õige kulutamise eest. Klubile kuuluva vara arvestust peetakse ÜAÜKN poolt kindlaksmääratud vormide järgi. Klubi varanduse inventeerimist toimetab klubi juhatus poolt loodav erikomisjon.

Pärast valimist kontrollib valitud klubi juhatus klubi varandust ja võtab selle üle korra järgi, mis on kindlaks määratud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 8. märtsist 1938 „Asjade vastuvõtmise-üleandmise korra kohta asutuste, käitiste, majanduslike organisatsioonide ja ehituste juhatajate vahetuse puhul“. (NSVL valitsuse otsuste ja korralduste kogu 1938. a. nr. 7, art. 44.)

15. Klubil on üleriigiliste ja kohalike maksude ja maksete alal kõik soodustused, mis on antud ametiühinguile vastavalt NSVL KTK ja RKN 1929. a. 2. jaanuari määrusele, punktile 4. (NSVL Seaduste Kogu 1929. a. nr. 50, art. 447.)

16. Nii klubi tervikuna kui ka tema üksikuid ruume ei või kasutada ilma klubi juhatusel vastava nõusolekuta. Klubi ruumide ja klubile kuuluva varanduse võõrandamist ei või toimetada ilma ametiühingu keskkomitee otsuseta.

V. Klubi tegevuse revideerimine

17. Klubi juhatusel finants-majanduslikku tegevust revideeritakse mitte harvemini kui üks kord kvartaalis selle ametiühin-

gu-organi revisjonikomisjoni poolt, kelle juhtimisele klubi kuulub.

Kord aastas revideerib revisjonikomisjon klubi varandust.

VI. Klubi likvideerimine

18. Klubi likvideerimine võib toimuda ainult ametiühingu keskkomitee otsusel, kes määrab kindlaks klubi likvideerimise korra, klubi summade ja varanduse kasutamise.

(„ÜAÜKN bülletään“ nr. 7 — 1939. a.)

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt
13. juunil 1939.

Klubide tööst töötajate kommunistlikul kasvatamisel

Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest

Lenini-Stalini suure partei XVIII kongress tegi kokkuvõtteid sotsialismi maailma-ajaloolistest võitudest. ÜK(b)P XVIII kongressi otsused on võitlusprogrammiks kommunismi uute võitude eest, NSVL majandusliku võimsuse edasise kasvu ja töötajate kultuurilise ning materiaalse taseme edasise tõusu eest.

Teise viisaastaku aastail teostati NSV Liidus täielik kultuuri-revolutsioon, mille üks kõige tähtsamaid tagajärgi oli uue nõukogude intelligentsi loomine ja tugevdamine.

Nõukogude sotsialistlik kultuur, teadus, tehnika, kirjandus ja kunst said kõige eesrindlikumaks maailmas.

Meie riik astus kolmandal viisaastakul „klassideta sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise ja sotsialismilt järk-järgulise kommunismile ülemineku ajajärku, millal otsustava tähenduse omandab töötajate kommunistlik kasvatamine ja kapitalistlikest jäänustest ülesaamine inimeste — kommunismi ülesehitajate — teadvuses“. (ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioonidest.)

Töötajate kommunistliku kasvatamise ülesannete täitmisel peavad hiigelsuurt osa etendama ametiühingud, kellel on selle ülesande teostamiseks määratu suured võimalused: 6000 klubi ja kultuuripaleed, 15.000 raamatukogu, 100.000 punast nurka, 1800 raadiosõlme ja 10.000 kinoseadist.

Ametiühingud on viimaseil aastail klubide tööd parandanud.

Klubid, kultuuripaleed ja punased nurgad on ära teinud

suure töö tööliste ja teenistujate organiseerimisel sotsialistliku ülesehitustöö ülesannete täitmiseks, on kogunud suuri kogemusi massitöö alal ja on aktiivsesse ühiskondlik-poliitilisse ellu kaasa tõmmanud määratu suured ametiühingu-liikmete hulgad.

Selle kõrval on klubide, kultuuripaleede ja punaste nurkade töös veel väga suuri puudusi.

Paljud klubid ei tee süstemaatilist tööd töötajate ideelis-poliitilise taseme tõstmise alal, on eemale kistud oma käitise ühiskondlik-poliitilisest elust ja tootmisest.

Puudusi klubide töös tuleb tunduval määral ette selletõttu, et paljud ametiühingu-organisatsioonid ei ole osutanud ÜAÜKN VI pleenumi otsuse alusel valitud klubijuhatastele alalist abi nende töö organiseerimisel, mille tagajärjel siamaani on suurema osa klubide tegelikeks juhtideks direktorid ja klubijuhatajad, mitte aga klubijuhatused.

Kommunistliku kasvatus- ja tööliste ning teenistujate kasvata- kultuuriliste nõuete igakülgse rahuldamise ülesanded nõuavad, et klubide töös esinevad puudused kõrvaldataks kõige lähemal ajal.

Kolmas üleliiduline nõupidamine ametiühingute klubide töö alal arvab, et ametiühingute klubide ja punaste nurkade kogu töö peab olema suunatud töötajate kommunistlikule kasvata- misele, kapitalismi jäänustest ülesaamisele inimeste — kommu- nismi ülesehitajate — teadvuses, rahvahulkade kasvatamisele sotsialistliku suhtumise vaimus töösse ja ühiskondlikusse oman- disse, nõukogude patriotismi arendamisele ja kultiveerimisele, töötajate mobilisatsioonivalmisoleku tõstmisele iga ootamatuse vastu väljastpoolt ja tööliste ning teenistujate abistamisele marksismi-leninismi aluste omandamisel.

Kolmas üleliiduline nõupidamine ametiühingute klubide töö kohta otsustab:

1. Teha kõigile klubijuhatastele ülesandeks:

süstemaatiliselt korraldada „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse“ õppijate abistamiseks loenguid ja ettekandeid ÜK(b)P ajaloo, Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini üksikute teoste kohta, korraldada individuaalseid ja rühmakonsultatsioone, dokumentaalsete materjalide, õppeabinõude ja kirjanduse näitusi, ekskursioone ajaloo-revolutsioonimuuseumidesse, samuti luua klubide luge- mistubades vajalikud tingimused iseõppimiseks;

õigel ajal selgitada kõiki partei ja valitsuse otsuseid ja abistada ametiühingu-organeid ja ametiühingu-aktiivi laiade tööliste ja teenistujate hulkade organiseerimisel partei ja valitsuse ülesannete täitmiseks.

2. Kohustada klubijuhatusi laialdaselt arendama Stalinliku Konstitutsiooni ja NSVL rahvaste ajaloo propagandat, korraldama loengute sarju ja üksikuid loenguid, ettekandeid, näitusi ja temaatilisi õhtuid, mis on pühendatud sotsialistliku majanduse, kultuuri, teaduse, tehnika ja kunsti saavutustele.

3. Lähtudes sellest, et tööviljakuse tõstmine on otsustavaks tingimuseks kolmanda stalinliku viisaastaku suurte tööde plaani täitmisel ja ületamisel, peavad klubijuhatused aktiivselt osavõtma võitlusest tööviljakuse tõstmise ja töödistsipliini tugevdamise eest ning sotsialistliku suhtumise kasvatamisest ühiskondlikusse omandisse. Klubijuhatused peavad organiseerima klubides NSVL RKN, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN määruse „Abinõudest töödistsipliini korraldamiseks ja riikliku sotsiaalkindlustuse praktika parandamiseks ning võitlusest kuritarvituste vastu sel alal“ selgitamist ja looma hulkujate, jooksikute ja logelejate ümber ühiskondliku arvamuse kui tootmise desorganiseerijaist, kes toovad suurt kahju rahvamajandusele.

Klubides tuleb populariseerida sotsialistliku võistluse eesrindlasi ja stahhaanovlikke töömeetodeid, regulaarselt informeerida töölisi ja teenistujaid sotsialistliku võistluse käigust ja tootmisplaani täitmisest nii käitises tervikuna, kui ka üksikutes jaoskondades ja brigaadides; korraldada võistlevate käitiste ja brigaadide tööliste ning teenistujate kohtumisi ja eri kutsealade tööliste tootmisõhtuid.

Tehnikasaavutuste propageerimiseks korraldada kohtumisi teadlastega ja teaduslike uurimisinstituutide töötajatega, näitusi ja ettekandeid tootmistehnilistel teemadel, abistada leiutajaid nende loomingulises töös, populariseerida, ratsionaliseerimis-ettepanekuid, demonstreerida teaduslik-tehnilisi filme ja levitada tehnilist kirjandust.

4. Erilist tähelepanu klubide tegevuses pöörata massilisele riigikaitsetöö arendamisele ja tööliste ning teenistujate ettevalmistamisele riigi kaitseks. Koos Ossoaviahhimi ja vabatahtlike spordiühingutega organiseerida laskurite, kuulipildurite ja sanitaarringe, korraldada massilisi sõjalisi rännakuid, võistlusi, mängu, VTK, VSK, KÖK märkide, Vorošilovi laskuri normide

täitmisi; regulaarselt korraldada kohtumisi võitlejate, komandöride ja poliitiliste töolistega, teha alalist poliitilist kultuuritööd eelkutsesealiste ja Punaarmeele ning Sõjalaevastikku kutsutavate hulgas.

Näitlikuks agitatsiooniks laialdaselt kasutada ka kunstilises kujunduses plakateid, loosungeid, pilte, skulptuure, pannoosid ja fotovitriine riigikaitselistel teemadel. Klubijuhatused peavad laiendama riigikaitseliste näidendite ja kinofilmide näitamist ja kunstilise isetegevuse repertuaaris peab olema ettekandeid riigikaitselistel teemadel.

Et rahuldada töötajate määratud huvi rahvusvaheliste sündmuste vastu, korraldada regulaarselt loenguid ja ettekandeid rahvusvahelise olukorra ja kapitalistlike riikide poliitilis-majandusliku seisundi kohta ning rahvusvahelisi ülevaateid iga kümne päeva kohta, kasutades maailma poliitilist kaarti jooksavate rahvusvaheliste sündmuste näitlikuks esitamiseks.

6. Pidada loenguid loodusteaduslikel teemadel, sidudes neid kinofilmide demonstreerimisega, samuti katsetega füüsika ja keemia alalt.

7. Klubide töö põhjalik parandamine nõuab klubijuhatusete osatähtsuse tõstmist, sest nad peavad teostama kogu klubi tegevuse otsust juhtimist. Klubi töö igapäevane juhatamine ja klubijuhatusete otsuste praktiline teostamine peab pandama esimehele või juhatusliikmele, kes on vabastatud tööst käitises või asutuses.

Käitiskomiteed peavad lõpetama klubitöö küsimuste otsustamise ilma klubijuhatusete osavõtuta, peavad õigel ajal läbi vaatama klubide tööplaanid ja mitte harvemini kui kord kolme kuu kohta arutama aruandeid klubijuhatusete töö kohta.

Lugeda vajalikuks, et ametiühingute keskkomiteedel oleksid kultuuriosakondades instruktorid klubide töö alal ja et nad kindlustaksid klubide regulaarse aruandmise ja klubide töö küsimuste õigeaegse otsustamise ametiühingute keskkomiteede ja oblastikomiteede presiidiumides.

Kogu klubide töö peab olema suunatud töolistele ja talupoegade sotsialistliku riigi tugevdamisele, töötajate revolutsioonilise valvsuse tõstmisele, alatute isamaareetjate — trotskistlik-buhhaarinlike ja teiste fašismi agentide — halastamatule paljastamisele ja juurteni hävitamisele.

Nõupidamine kutsub üles kõiki klubide töötajaid ja aktiivi arendama ametiühingute klubide kolmanda stalinliku viis-

aastaku nimelist sotsialistlikku võistlust ning tõstma klubide töö ideelist taset ja kvaliteeti kõrgusele, mis vastab stalinlikule ajastule, kommunismi ülesehitamise ajastule.

(„ÜAÜKN bülletään“ nr. 7 — 1939. a.)

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt
13. juunil 1939. a.

Puhkuse organiseerimisest klubis

Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest

Ametiühingute klubidel on suured võimalused töölislile, teenistujaile ja nende perekonnaliikmeile mitmekesise puhkuse ja meelelahutuste pakkumiseks.

Kultuurselt ja lõbusalt klubis puhates koguvad töötajad uut jõudu ja energiat veelgi produktiivsemaks tööks ning tööviljakuse edasiseks tõstmiseks. Kultuurne puhkus klubis aitab kaasa töötajate kommunistlikule kasvatamisele, nende igakülgele arendamisele, nende annete ja võimete selgitamisele ja õitsengule.

Kolmas üleliiduline nõupidamine ametiühingute klubide töö kohta märgib ära, et veel ei ole kõigis klubides loodud tingimusi töötajate igapäevaseks puhkuseks; reas klubides on ebamugav, nende töös on vähe mitmekesisust, lõbu, tegevust ja nõrgalt toetatakse ka tööliste ning teenistujate algatust ja ise-tegevust.

Kolmas üleliiduline nõupidamine ametiühingute klubide töö kohta otsustab:

1. Kohustada klubijuhatusi tagama klubides puhtust, looma mugavust, kultuurset õhkkonda, üles seadma riidevarnu, sisse seadma kord meelelahutusõhtute läbiviimisel, nagu nende õigeaegne algus, vastutavate korrapidajate määramine, organiseerima klubidesse puhkama tulnud tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hoolitsevat ja tähelepanelikku vastuvõtmist.

Igas klubis organiseerida mängutuba mitmesuguste laua- ja teistlaadi kultuursete mängudega, fuajees üles seada fotovitrine, näitusi, mis on pühendatud teatrile, kinole, kirjandusele.

sele ja turismile ning omada hästi sisustatud puhketuba. Klubijuhatused ei tohi lubada puhketoa kasutamist istungite ja nõupidamiste korraldamiseks.

2. Klubijuhatusetele ülesandeks teha organiseerida mitmesuguseid meelelahutusi: kirjandus- ja muusikaõhtuid, ekskursioone muuseumidesse ja ajaloolistesse kohtadesse, üksikute jaoskondade tööliste ja teenistujate, kaadritööliste, noorsoo, ametiühingu aktiivi ja intelligentsi puhkeõhtuid, kutsudes neile õhtuile perekonnaliikmeid, ilma et neid puhkeõhtuid muudetaks pidulikeks istungeiks.

Pöörata erilist tähelepanu töötajate puhkuse organiseerimisele puhkepäevadel, korraldades neil päevil mitmesuguseid jalutus-käike, ekskursioone ja õhtuid üksikute tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete rühmadele.

Klubijuhatused on kohustatud laialdaselt toetama töötajate eneste algatust mitmesuguste puhkusviiside teostamisel: jalutuskäigud, ekskursioonid, puhkeõhtud ja seltsimehelikud õhtud repartitsiooni alusel.

3. Üldrahvalike pühade — Stalinliku Konstitutsiooni aastapäeva, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva ja esimese mai — auks korraldada balle ja rahvapidusid. Koolivaheajal organiseerida balle üliõpilaskonnale ja keskkoolide vanemate klasside õpilastele.

Klubijuhatusel korraldada õhtuid, ka maksulisi tantsuõhtuid, kus võib lõbutseda, tantsida, kusjuures tants ei või siiski kesta hommikuni.

4. Koos kunstilise isetegevuse edasise arendamisega on klubijuhatused kohustatud laialdaselt organiseerima raadio-, foto-, juurdelõikuse, õmblus-, kunstilise väljaõmbluse, kabe- ja male-harrastajate ringe, korraldama mitmesuguste harrastus-ringide tööde näitusi väljaõmbluse, ülesvõtete, omatehtud raadioaparaatide alal ja samuti ka male- ning kabevõistlusi.

5. Kohustada klubijuhatusi koos vabatahtlike spordiühingutega arendama massilist kehakultuuri propagandat. Korraldada klubides kehakultuuriõhtuid, mille kavasse võtta kehakultuurlaste kunstilise isetegevuse esinemisi.

Määrata klubide spordisaalides kindlad tunnid kõigile töölislile ja teenistujaille, kes soovivad tegelda kehakultuuriga, määrates neil tundidel korrapidajaiks kehakultuuri-instruktooreid ja spordiühingute aktiivi, tegevuse juhtimiseks.

Organiseerida turismipropagandat, mis on üks kaasakiskuvamaid puhkuseviise: korraldada näitusi ja konsultatsioone turismist, turistlikest ja alpinistlikest retkedest osavõtnute vestlusi ning abistada isetegevuslike turismirühmade organiseerimist.

6. Kohustada klubijuhatusi suvel viima igapäevane töö parkidesse, aedadesse, mänguplatsidele, kasutades töötajate puhkuse organiseerimisel laialdaselt looduserikkusi, korraldada rahvapidusid, väljasõite, jalutuskäike loodusesse ja seente, marjade ning lillede korjamist.

Sovhooside ja mašina-traktorijaamade klubid peavad põllutööde ajal organiseerima puhkust otse põllul, laagreis, kasutades selleks rändkinosid ja radioseadiseid, kultuurinventariga varustatud vankreid, autosid ja telke. Parvetus-, jõetranspordi- ja kalatööstus-töölise teenendamiseks organiseerida kultuuri-tööks sisustatud mootorpaate.

7. Kohustada klubijuhatusi kõrvaldama klubilavalt kääpär- did, kutsuma näidendite ja kontsertide ettekandmiseks parimaid teatreid ja kunstnikke; klubi juhatused peavad üle minema ettekannete ja kontsertide plaanipärasele organiseerimisele, korraldama ettekannete arutelusid ja näitusi, mis on pühendatud teatrile, näitekirjanikele ja kunstitegelastele.

Parandada kinotööd klubides. Kindlustada, et kinoaparaadid oleksid alati eeskujulikult korras, mitte lubades demonstreerida mittetäisväärtuslike kinolinte, korraldada temaatilisi pidulikke kinoetendusi ja organiseerida klubides demonstreeritavale kinofilmidele head reklaami.

Kindlaks määrata, et kogu kunstiliste ettekannete ala klubides peab toimuma täieliku isetasuvuse alusel. Lugeda ebaõigeks reas klubides esinev praktika, et korraldatakse massiliselt ettekandeid, kinofilme ja kontserte hinnata.

8. Kohustada klubijuhatusi parandama kooliväliseid tööd lastega, suunates seda kasvava sugupõlve kommunistliku kasvatamise teele; teostada massilist tööd laste hulgas iga päev, mitte piirdudes ainult puhke- ja pühapäevadega, eriti laialdaselt organiseerida seda tööd koolivaheaegadel; arendada laste mitmesugust isetegevust, organiseerides selleks kunsti-, tehnika- ja noorte loodusuurijate ringe, luues mineraalide ja taimede kogusid; korraldada hommikuid, mängu ja koolide, pioneerimajade

ning klubide kunstilise isetegevuse etendusi; organiseerida täiskasvanute klubide juures lasteklubisid.

Klubijuhatused peavad abistama laste puhkeaja organiseerimist punastes nurkades, töölisasulate väljakuil ja ühiselamuis.

9. Klubijuhatused on kohustatud kogu klubitöösse viima rohkem tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete omalätlust ja isetegevust, rohkem vaheldust, ja minetama klubidest šabloonid ja kroonulikkuse ning looma tingimused igapäevaseks puhkuseks.

Ilmutades stalinlikku hoolitsust töötava inimese, NSVL kodaniku eest, tähelepanelikkuse ja armastusega luues klubides tingimusi mitmekesiseks puhkuseks, peavad ametiühinguorganisatsioonid ja klubijuhatused hoolt kandma kõigi klubide muutmise eest töötajate ja nende perekonnaliikmete armastatud puhkepaikadeks.

(„ÜAÜKN bülletään“ nr. 7 — 1939. a.)

Klubi juhatusel valimise juhised

1. Klubi juhatusel aruanded ja valimised teostatakse selle käitise või asutuse ametiühingu-liikmete klubikonverentsil, mille juures klubi asub.

2. Delegaadid klubikonverentsile valitakse lahtise hääletamisega vahetult käitise jaoskonnades või asutuse osakonnades järgmisel alusel:

a) kui käitises on kuni 3 tuhat ametiühingu-liiget, — üks delegaat 25 ametiühingu-liikme kohta;

b) kui käitises on 3—5 tuhat ametiühingu-liiget, — üks delegaat 40 ametiühingu-liikme kohta;

c) kui käitises on üle 5 tuhande ametiühingu-liikme, — üks delegaat 60 ametiühingu-liikme kohta;

3. Klubikonverents loetakse otsustusvõimeliseks sel juhul, kui temast võtab osa mitte vähem kui kaks kolmandikku valitud delegaatidest.

4. Eeltöö klubijuhatusel aruanneteks ja valimisteks pannakse klubijuhatusel peale ja teostatakse käitiskomitee vahendil juhtimisel.

5. Klubi juhatusel aruanne arutatakse eelnevalt läbi käitiskomitee istungil.

6. Viie päeva jooksul enne klubikonverentsi tuleb aruanne klubi töö kohta avaldada kohalikus ajalehes või seinalehes.

7. Klubikonverents kuulab ära ja arutab läbi klubi juhatuse aruande ning võtab vastu otsuse klubi edasise töö kohta.

8. Enne valimiste teostamist määrab konverents kindlaks klubi juhatuse liikmete arvu.

Klubi juhatuse liikmete valimised teostatakse lahtisel hääletamisel.

9. Kandidaadid klubi juhatuse uude koosseisu esitatakse vahetult klubikonverentsil delegaatide poolt.

Igale klubikonverentsi delegaadile kindlustatakse kandidaatide esitamise ja taandamise õigus.

10. Pärast nende kandidatuuride arutamist, kelle kohta tehiti taandamisettepanekuid, tuleb igal üksikul juhul otsustada hääletamise teel küsimus antud kandidaadi klubi juhatuse liikmete kandidaatide nimestikku sissevõtmisest või väljajätmisest.

Kandidaatide suhtes, kelle kohta taandamisettepanekuid ei esitatud, hääletamist ei teostata ja nad võetakse klubi juhatuse liikmete kandidaatide nimestikku.

11. Hääletamine klubi juhatuse liikmete valimisel toimub iga kandidaadi kohta eraldi.

12. Iga kandidaadi poolt- ja vastuhäälte lugemiseks valitakse häälte lugejad.

13. Klubijuhatuse koosseisu valituks loetakse need kandidaadid, kes said häälteenamuse, kuid mitte vähem kui 50% konverentsil viibijate häältel.

14. Juhatuse liikmete esimesel koosolekul valitakse klubi juhatuse esimees ja sekretär.

15. Kolme päeva jooksul pärast klubi juhatuse valimiste läbiviimist saadab käitiskomitee aruande klubi juhatuse valimise kohta ametiühingu keskkomiteesse.

(ÜAÜKN Kultuuriosakond
5. aprillil 1943.)

Tööstusele ja transpordile kuuluvate hoonete ülalpidamisest, mida kasutatakse ametiühingute kultuuri- ja hariduslike asutuste vajadusteks

NSVL RKN määrus 5. veebruarist 1930

1. Kohustada riiklikke tööstuskäitisi tegema kulutusi hoonete ja ruumide ülalpidamiseks, mis on antud nende käitiste tööliste ja teenistujate kultuurilis-hariduslike vajaduste

teenindamiseks (jooksev ja kapitaalremont, tulekindlus, küte, valgustus, vesivarustus, mustuse-väljavedu, valve jm.).

Need kulutused tuleb üldreeglina teha tööliste ja teenistujate elutingimuste parandamise fondide arvel eelarvete järgi, mis kinnitatakse ühiselt ametiühingu-organisatsioonide poolt koos vastavate majandusorganitega.

Juhul, kui tööliste ja teenistujate elutingimuste parandamise fondide summadest ei piisa kõigi kulude katmiseks nende eelarvete järgi, siis antakse puuduvad summad vastavate riiklike käitiste arvel.

M ä r k u s. Transpordikäitised, mis seisavad riiklikul eelarvel, teevad kõik ülalmärgitud kulutused summade arvel, mis antakse Teede Rahvakomissariaadi eelarve järgi tööliste ja teenistujate elutingimuste parandamise fondide loomiseks.

2. Kulutused hoonete ja klubiruumide korrashoiuks, mis teenindavad üheaegselt mitme käitise töölisi, kantakse nende käitiste vahelise kokkuleppe alusel, vastavalt klubi poolt teenindatavate käitiste tööliste arvule.

3. Tingimused, mille alusel tööstusele ja transpordile kuuluvad hooned ning ruumid antakse ametiühingute kultuurilishariduslikele asutustele tasuta kasutamiseks, määratakse kindlaks kirjalike kokkulepetega asjast huvitatud käitiste ja ametiühingute vahel.

Maksude sissenõudmisest ametiühingute klubidelt ja kultuuri-paleedelt

ÜAÜKN Rahandusosakonna seletus

Viimasel ajal saabuvad ÜAÜKN Rahandusosakonda paljudelt ametiühingu-organisatsioonidelt järelepärimised maksude nõudmise kohta ametiühingute klubidelt ja kultuuripaleedelt.

Rahandusosakond avaldab teadmiseks selle kohta kehtivad määrused:

1. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi määruse alusel 10. septembrist 1942 „Etendustelt võetavast maksust“ nõutakse ametiühingute klubidelt etendustelt võetava maksu tasumist ühisel alusel teiste asutuste ja organisatsioonidega, kes korraldavad mitmesuguseid ettekandeid.

NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi juhendi nr. 696, 4. novembrist 1942, kohaselt arvestatakse maksusummad vaa-

temängudelt ja kinoetendustelt protsendilisel alusel pileтите müügi brutosissetulekust järgmiste normide järgi:

a) näitustelt, loengutelt, referaatidelt, vaidlusõhtutelt, muuseumidelt	5%
b) ooperi-, balleti-, draamaetendustelt, temaatilistelt ja kammerkontsertidelt	5%
c) näidendeilt, muusikalisilt komöödiailt (operettidelt), kontsertidelt, estraadiesinemistelt, tsirkuseetendustelt, atraktsioonidelt, karussellidelt, kiikedelt, rahvapidudelt, paadisõitudelt, spordivõistlustelt (peale jookside ja hüpete)	10%
d) kinoetendustelt maal	15%
e) maaainodes ja külaklubides korraldatavatelt kinoetendustelt	20%
f) rändkinodelt linnades, töölisasulates ja kuurortides	25%
g) klubide kinodelt linnades, töölisasulates ja kuurortides	35%
h) kinoetatreilt linnades, töölisasulates ja kuurortides	38%
i) muilt ettekandeilt	50%

Etendustelt võetavast maksust vabastatakse:

1. ühiskondlike organisatsioonide poolt korraldatavad loengud ja ettekanded marksistlik-leninliku kasvatusel alal, samuti riigikaitse- ja poliitilis-haridusliku iseloomuga ettekanded (ka sel juhul, kui neid illustreeritakse kinopiltidega);

2. mitmesugused vaatamängud, kinoetendused ja kultuurilis-hariduslikud üritused, mis korraldatakse lastele kuni 16 aasta vanuseni;

3. isetegevusringide lavastused ja esinemised;

4. riiklikud teatrid ja teised ettekandeid korraldavad ettevõtted ning organisatsioonid, mille nimekiri kinnitatakse NSVL RKN juures asuva Kunstikomitee poolt kokkuleppel NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadiga.

Maksust vabastatud asutused kasutavad seda soodustust ka sel juhul, kui ettekanded toimuvad teistes ruumides ja asulates.

II. Peale etendustelt võetava maksu nõutakse ametiühingute klubidelt ja kultuuripaleedelt tulumaksu kasumeilt. (NSVL RKN määrus 22. aprillist 1941 nr. 1078 „Kooperatiivsüsteemiliste ja organisatsioonide ning ühiskondlike organisatsioonide ettevõtete tulumaksust“.)

Selle määruse kohaselt maksavad tulumaksu „ühiskondlike

organisatsioonide ettevõtted ja majandusorganid, sealhulgas klubid ning kultuuripaleed" (§ 1, punkt 6).

Tulumaksu makstakse jooksva aasta bilansi järgi arvestatud kasumilt.

Klubid ja kultuuripaleed maksavad tulumaksu 30% suuruses kasumisummast kinnitatud bilansi järgi.

Tulumaksusummad arvutatakse välja aruandeaasta jooksul igas kvartaalis faktilise kasumi järgi, mis on näidatud bilansis aasta algusest möödunud aja kohta. Lõplik arvestus teostatakse kindlaksmääratud korras kinnitatud aastabilansi järgi.

Tulumaksu tasumine toimub igas kvartaalis kasumist: 1. aprillil 1943 — 20. aprillist kuni 20. maini, 1. juulil 1943 — 20. juulist kuni 20. augustini, 1. oktoobril 1943 — 20. oktoobrist kuni 20. novembrini ja 1. jaanuaril 1944 — 5. veebruarist kuni 20. veebruarini 1944. a.

Arvutus ja tasumine tulumaksu eelarvesse toimub maksjate (klubi või kultuuripalee) endi poolt, mis tegutsevad isemajandamise alusel ja peavad lõpetatud raamatupidamis-aruandlust.

Juhtudel, kui ametiühingute majandusorganite (klubide, kultuuripaleede, staadionide jt.) tegevuse tulemusi ei arvestata iseseisvais bilanssides, vaid nad väljenduvad koond-finants-aruandeis, toimub tulumaksustamine koondbilansi alusel.

Vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi juhendile 23. aprillist 1941 nr. 362/51 § 28, tulumaksu määramisel klubidele ja kultuuripaleedele ei arvata maksustatava kasumi hulka riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvest saadud summasid, dotatsioone ja mahaarvamisi ametiühingute liikmemaksudest klubitöö jaoks, kuludest jäetakse aga välja väljaminekud kapitalimahutustele.

Ametiühingu-organisatsioonide kultuuriinventarist

ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 11. juunist 1942

Märkides, et mõnedes ametiühingu-organisatsioonides suhtutakse hoolimatult kultuuriinventarisse: vajaliku arvestuse puudumine, hooletu korrashoid (näit. Moskva Õpetajate Maja, Ajakirjanike Maja, Oktoobrirevolutsiooni nimelise Transpordimasinaehitus-tehase kultuuripalee varandused), ÜAÜKN Sekretariaat määrab:

Teha ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks inventeerida

kultuuriinventar nii tegutsevates klubides kui ka klubides, mida tarvitatakse muiks otstarbeiks, niisamuti käitistes asetsev ametiühingute kultuuriinventar ja kindlustada nende arvelevõtt ning korrashoid.

Ametiühingute kultuuriinventari (kino- ja raadioaparaatide, muusikainstrumentide, raamatufondide jt.) edasiandmine muudele organisatsioonidele võib toimuda ainult ÜAÜKN loal.

Lavajõududega kontsertide ja näitemängude korraldamise kor-
rast ametiühingute kultuuriasutustes

ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 27. augustist 1940

1. Teha ametiühingu-organisatsioonidele, kultuuripaleede ja klubide juhatustele ülesandeks korraldada kontserte ja näitemänge lavajõududega ainult organisatsioonide kaudu, mis omavad õigust kontsertide ja etenduste andmiseks.

Keelata näitemängude ja kontsertide korraldamine eraisikute kaudu, samuti isikliku kokkuleppe teel üksikute näitlejatega.

2. Määrata, et tasumaksmine näidendite ja kontsertide eest võib toimuda ainult kontserdi- ja teatriorganisatsioonide arвете järgi vastavalt NSVL Kunstikomitee poolt kinnitatud normidele ja hindadele. Mitte lubada raha väljamaksmist kontsertide ja näitemängude eest lepingute järgi eraisikutega.

3. Keelata ametiühingute kultuuriasutustes korraldatavail näitemängudel ja kontsertidel sellise repertuaari esitamine, mis pole repertuaari ja ettekandeid kontrollivate riiklike organite poolt lubatud.

III. AMETIÜHINGUTE KUNSTILINE ISETEGEVUS

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt
13. juunil 1939

Kunstilisest isetegevusest

Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest

Stalinlike viisaastakute kestel on kunstiline isetegevus kasvanud laialdaseks massiliikumiseks ja on saanud ametiühingute kultuurilis-kasvatustliku töö ning nõukogude kunsti orgaaniliseks osaks.

Ametiühingute klubides, kultuuripaleedes ja punastes nurkades on loodud kümneid tuhandeid mitmesuguseid kunstilise isetegevuse kollektiive, kus laialdased tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulga arendavad oma andeid, võimeid ja tõstavad oma kultuurilist ning poliitilist taset.

Paljud kunstikollektiivid omandavad edukalt kunstilist meisterlikkust ja on saavutanud loomingulises töös väljapaistvaid tulemusi. Kunstilise isetegevuse repertuaari on võetud rahvaloomingu, nõukogude ja klassikalise muusika- ning näitekirjanduse paremaid tooteid.

Siiski on suurte saavutuste kõrval ametiühingute ja klubide töös kunstilise isetegevuse arendamise alalolulisi puudusi. Paljud ametiühingu-organisatsioonid ja klubijuhatused alahindavad kunstilise isetegevuse kasvatuslikku tähtsust, värbavad nõrgalt töölisi ja teenistujaid kunstikollektiividesse, koormavad kollektiive üle suure arvu esinemistega, ei hoolitse küllaldaselt kunstilisest isetegevusest osavõtjate kultuurilis-poliitilise ja loomingulise kasvu eest, ei pööra küllaldast tähelepanu repertuaari organiseerimisele ja kunstilise isetegevuse kontsertide ja etenduste kvaliteedi tõstmisele. Ebarahuldavalt on organiseeritud töö kunstilise isetegevuse kollektiivide juhtide bolševistliku kasvatamise ja kvalifikatsiooni tõstmise alal.

Kolmas üleliiduline ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamine arvab, et ametiühingute põhiülesandeks kunstilise isetegevuse arendamises on edasine tööliste ja teenistujate laiade hulkade värbamine kunstilise isetegevuse kollektiividesse, rahva seas leiduvate annete väljaselgitamine ja üleskasvatamine.

Ametiühingu-organisatsioonid ja klubijuhatused peavad kunstilise isetegevuse kollektiivides kasvatama igakülgsest arenenud, kodumaale ja Lenini-Stalini suurele parteile tuliselt ustavaid nõukogude patrioote, kommunismi ülesehitajaid.

Kolmas üleliiduline nõupidamine otsustab:

1. Ametiühingu-organisatsioonidele ja klubijuhatusetele ülesandeks teha organiseerida kunstilise isetegevuse kollektiividesse laialdast tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete värbamist, abistada kunstilise isetegevuse arendamist jaoskondade punastes nurkades, ühiselamuis ja vabriku-tehasekoolides. Organiseerida muusikalise isetegevuse mitmesuguseid

vorme, väikeste kunstivormide kollektiive, orkestreid, ilulugemisinge.

Eriolist tähelepanu pöörata kunstilise isetegevuse massilistele vormidele: laulu- ja tantsuansamblikele, kooridele, tantsukollektiividele, džässidele ja rahvalike mänguriistade orkestreile.

2. Kohustada ametiühingu-organisatsioonide ja klubijuhatusi parandama kunstilise isetegevuse kollektiivide repertuaari valikut. Kunstilise isetegevuse kollektiivide repertuaaris peab olema näidendeid, laule, muusikalisi ettekandeid, mis on pühendatud töötava rahva kangelaslikule võitlusele kommunismi eest, sotsialistlikule kodumaale, NSVL riigikaitsele, Nõukogude rahva õnnelikule jõukale elule ja rõõmsale tööle.

Igas isetegevuslikus teatrikollektiivis olgu ühevaatuselisi näidendeid, rahvalaule, pilkelaule, sketše, följetone mitmesugustel teemadel, pöörates tähelepanu teostele, milles paljastatakse loodreid ja töölt puudujaid kui tootmise desorganiseerijaid, kes teotavad kommunismi ülesehitavat peret.

Repertuaarikavad ja esinemiste programmid peab läbi vaadata ja kinnitama klubijuhatus või käitiskomitee istungil kunstikollektiivide juhatajate ja aktiivi osavõtul; ühtlasi peab kinnitama summad, mis on vajalikud uute ettekannete ja kontserdikavade ettevalmistamiseks. Kohustada klubijuhatusi teostama kõigi ettevalmistusel olevate näidendite ja kontsertide eelläbivaatust, kutsudes läbivaatusest osa võtma ühiskondlike organisatsioonide, kunstiasjade komitee ja repertuaari-peakomitee organite esindajaid, samuti kunstimeistreid.

3. Uute ettekannete ja kontserdikavade ettevalmistus peab rikastama kunstilisest isetegevusest osavõtjaid mitmekülgsete teadmistega, peab laiendama nende poliitilist ja kultuurilist silmaringi. Klubijuhatused peavad võtma kunstilise isetegevuse kollektiivide õppekasvatustöö kavasse poliitilise ja ilukirjanduse ning ajalooliste materjalide tundmaõppimise, loengute, ettekannete ja ekskursioonide teostamise, mis aitavad sügavamalt omandada kunstikollektiivide poolt ettevalmistatavate teoste sisu. Klubijuhatused ja kollektiivide bürood peavad hoolitsema selle eest, et kunstilisest isetegevusest osavõtjad ei irduks oma käitise või asutuse ühiskondlik-poliitilisest elust, vaid tõstaksid oma poliitilist ja kultuurilist taset.

4. Teha klubijuhatusetele ülesandeks tagada igast kollektiivist osavõtjale kunstilise meisterlikkuse tõstmist, võtta teatri-

kollektiivide tööplaani tutvumine näitekunsti meistrisaavutuste ja lavakõnega; muusika- ja laulukoori kollektiividel — noodilugemise õppimine, mängutehnika, hääleseade; kujutava kunsti kollektiividel — joonistuse, maalimise, kompositsiooni õppimine; tantsukollektiividel — tutvumine rahva- ja klassikaliste tantsude aluste ning tantsukunsti meistrisaavutustega.

Süsteemaatilisel pidada kõigile kunstilisest isetegevusest osavõtjaile loenguid ja vestlusi kunstiküsimuste kohta, nõukogude ja klassikalise kunsti väljapaistvate meistrite loomingu kohta ning loomingulisi kokkusaamisi kunstimeistritega.

Õppe- ja kasvatusöö organiseerimiseks kollektiivides laialdaselt kasutada iseõpitu konsultatsiooni ja kunstilise hariduse omandamist iseõppimise teel, mida organiseeritakse kunstilise isetegevuse majade ja rahvaloomingu majade poolt.

5. Soovitada ametiühingu-organisatsioonidel ja klubijuhatusel eraldumise ja upsakuse kaotamiseks üksikutes kollektiivides laialdaselt arendada kriitikat ja enesekriitikat kunstilise isetegevuse kollektiivide töös. Klubijuhatused peavad süsteemaatiliselt korraldama etenduste ja kontsertide seltsimehelikke arutamisi kunstikollektiividest osavõtjate üldkoosolekuil ja peavad arendama loomingulist võistlust nii kollektiivis endas kui ka oma ja teiste klubide kollektiivide vahel.

Määratu suurt abi selles töös peab osutama ametiühingu-, vabriku- ja tehaseajakirjandus, klubi ja käitise seinalehed, mis peavad tooma kriitilisi märkmeid kunstilise isetegevuse esinemiste kohta ja valgustama nende töökogemusi.

6. Tunnistada, et olümpiaadide korraldamisel ametiühingute poolt peab üksikute kollektiivide ja esinejate saavutuste näitamise kõrval olema eesmärgiks ametiühingu kogu kunstilise isetegevuse repertuaari ja töö kvaliteedi parandamine, abistamine kogemuste vahetamisel kollektiivide vahel ja kaasaabi kunstilise isetegevuse juhtimise parandamisele ametiühingu-organisatsioonide poolt. Mitte lubada olümpiaadide korraldamist ilma hoolika ja igakülge ettevalmistuseta.

Soovitada ametiühingu-organisatsioonidele ja klubijuhatusetele teostada igal aastal otseselt käitistes ja klubides kunstilise isetegevuse ülevaatusi, kus teha kokkuvõtteid kollektiivide vahelisest võistlusest. Iga ülevaatus peab kaasa aitama tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete kaasatõmbamisele kunstilise isetegevuse kollektiividesse.

7. Kohustada ametiühingu-organisatsioone ja klubijuhatusi õigeaegselt soetama inventari ja sisseseadet, mis on vajalikud kunstilise isetegevuse kollektiivide tööks, säilitama hoolikalt inventari, parandama õigeaegselt muusikariistu ja andma ruume tegevuseks ning proovideks.

Klubide eelarveis ette näha kulud ringidele inventari ja sisse-
seade soetamiseks ja samuti ettekannete kujundamiseks.

Kunstilise isetegevuse kollektiivide tegevuse ja proovide kava võtta klubide töö üldisesse plaanidesse ja kalendrisse.

8. Pidada vajalikuks, et kunstiliste ametiühingu keskkomitee ja kõik ametiühingud tugevdaksid poliitilist kasvatusööd kunstilise isetegevuse ringide juhtide hulgas ja osutaksid neile süstemaatilist abi marksismi-leninismi õppimisel.

9. Märkida NSVL rahvanäitlejate sm-te V.V. Barsova ja I. M. Moskviini algatuse suurt tähtsust kunstimeistrite šefluse organiseerimisel kunstilise isetegevuse üle ja kohustada ametiühingu-organisatsioone ning klubijuhatusi kõigiti abistama šeffekunstimeistreid nende töös ja kaasa aitama nende ettepanekute kiiremaks teostamiseks.

10. Tunnistada kunstilise isetegevuse edasise juhtimise parandamisel ja abistamisel vajalikuks, et NSVL RKN juures asuv Kunstikomitee suunaks kõigi organisatsioonide tööd kunstilise isetegevuse kollektiivide juhtide ettevalmistuse ja kvalifikatsiooni tõstmise programmilis-metoodilise juhtimise küsimustes ja repertuaari loomisel.

Vabariigi, krai (oblasti) rahvaloomingumajast (Tüüpäärusest)

I

1. Rahvaloomingumaja (vabariigis, krais, oblastis) teostab kunstilise isetegevuse üldist metoodilist juhtimist, koordineerib vabariigi (oblasti) ametiühingu-organisatsioonide, poliitilishariduslike asutuste ja tööjüureservide õppeasutuste tegevust rahva kunstilise loomingu alal, korraldab juhtivate kaadrite ettevalmistust ringidele, õpiringidele, kooridele, orkestritele, juhib kunstilise isetegevuse jõudude poolt teostatavat šeflustööd sõjaväeosade üle.

2. Rahvaloomingumaja asub vastava kunstide valitsuse osakonna korralduses ja teostab oma tegevust kultuurimajade

klubide ja teiste kultuuriasutuste ning organisatsioonide (mille juures töötavad kunstilise isetegevuse ringid) direktorite ja kunstiliste juhtide kaudu.

II

3. Rahvaloomingumaja:

a) annab kollektiividele ja üksikuile kunstilise isetegevuse alal esinejaille juhatusi repertuaari valikus ja korraldab uue nõukogude repertuaari loomist kohalike autorite abil teemadel, mis kajastavad antud vabariigi, oblasti või krai ees seisvaid tähtsaimaid ülesandeid, soovitab poliitilistele kampaaniatele ja revolutsioonilistele tähtpäevadele pühendatud õhtute temaatilisi kavasad;

b) teostab N. K. Krupskaja nimelise Üleliidulise Rahvaloomingumaja poolt soovitatavate kunstilise isetegevuse meetodiliste käsiraamatute ja repertuaarimaterjalide tõlkeid rahvuslikku keelde;

c) annab kindlaksmääratud korras välja kunstilisele isetegevusele meetodilisi käsiraamatuid ja repertuaari, aitab kaasa ringide kindlustamisele tööks vajaliku kirjandusega;

d) töötab välja isetegevuse kollektiividele instruktiivseid-meetodilisi kirju, meelepeavihikuid ja märklehti organisatsioonilise ning loomingulise töö küsimuste kohta ringides;

e) abistab ohvitseride, punaarmeeaste ja punalaevastiklaste isetegevust, korraldades eeslauljaile ja bajanistidele lühiajalisi seminare uute rivilaulude õppimiseks, praktikume tantsijaile jne., võtab aktiivselt osa punaarmeeaste kunstilise isetegevuse ülevaatuste ja olümpiaadide organiseerimisest ning läbiviimisest, varustab kollektiive ja agitatsioonibrigaade repertuaariga ning meetodiliste käsiraamatutega;

f) saadab sõjaväeosadesse šeflikke loomingulisi brigaade isetegevuskollektiivide abistamiseks;

g) õpib tundma kunstilise isetegevuse ringide juhtivat kaadrit ja osutab neile pidevat loomingulist abi;

h) organiseerib ja teostab kunstilise isetegevuse ringide juhtidele ning aktiivile kursusi ja seminare N. K. Krupskaja nimelise Üleliidulise Rahvaloomingumaja poolt väljatöötatud õppeplaanide ja -kavade järgi, samuti komplekteerib mittestatsionaarse õppimise kursusi;

i) teostab vabariigi, oblasti või krai kollektiivide juhtide nõupidamisi ning konverentse;

j) uurib ja organiseerib parimate kunstilise isetegevuse töösaavutuste kogemuste vahetamist, teostab katsed kollektiividega, stuudiotega, ansamblitega jne.;

k) abistab organiseerida poliitilist kasvatust ja õppetööd kunstilisest isetegevusest osavõtjate hulgas, korraldab loenguid, referaate, raadiosaateid, vestlusi kunsti ajaloo ja teooria üle, üldpoliitilistel teemadel jne.;

l) organiseerib metoodika-kabinette, repertuaari ja õppe-metoodiliste materjalide raamatukogusid ning lugemissaale rahvaloomingumajade ja kultuurimajade juures, rändnäitusi jne.;

m) uurib rahvaloomingu arenemise iseärasusi vabariigi, krai, oblasti konkreetseis tingimustes, süstematiseerib materjali kunstilise isetegevuse arenemise ajaloo alal;

n) osutab loomingulist abi rahvamuistendite jutustajaile, rahvalaulikuile ja -pillimeestele, toimetab rahvaloomingu paremate sõnaliste ja lauluteoste üleskirjutamist ning propageerimist, abistab rahvaloomingu noorte kaadrite ja rahvakäsitöömeistrite loomingulist kasvu;

o) teostab vastavalt juhtivate organisatsioonide otsustele rahvaloomingu ülevaatusi, olümpiaade, võistlusi, festivalaale, konverentse ja näitusi;

p) osutab kunstilise isetegevuse ringidele ja individuaalseile esinejaile metoodilist abi majanduslik-poliitiliste kampaaniate teenindamisel, revolutsioonipühade läbiviimisel ja šeflustöö organiseerimisel sõjaväeosade üle;

q) komandeerib maale ja rajoonide keskustesse rahvaloomingumaja kaastöölisi ja ülemääralisi inspektoreid abistama isetegevust;

r) töötab koos šeflike komisjonidega, elukutselisi kunstitöötajaid ulatuslikult kaasa loomingulise abi osutamiseks kunstilise isetegevuse ringidele ja individuaalseile esinejaile;

s) selgitab välja paremaid kollektiive ja individuaalseid esinejaid vabariigis, oblastis, kraisis, teostab nendega süstemaatilist tööd nende professionaliseerimise eesmärgiga;

t) teostab ühtlase vormi järgi kunstilise isetegevuse ringide ja individuaalesinejate, rahvalaulikute, -pillimeeste, kunstnike jne. arvestust;

u) aitab kaasa kunstilise isetegevuse kollektiivide võrgu laienemisele ja nendesse uute osavõtjate värbamisele;

v) osutab abi saksa okupatsioonist vabastatud piirkondade rahvaloomingumajadele, varustades neid sisseseadetega, muusikariistadega, meetoodiliste käsiraamatutega jne.

IV

9. Vabariigi (krai, oblasti) rahvaloomingumaja eesotsas seisab direktor, kes määratakse vastava vabariikliku, krai, oblasti kunstidevalitsuse (osakonna) juhataja poolt.

10. Rahvaloomingumaja direktor teostab oma funktsioone ainujuhtimise alusel, valitseb kõiki maja ettevõtteid ja varandusi, teostab kõiki tehinguid ja operatsioone, mis kuuluvad rahvaloomingumaja tegevusringi.

11. Põhiliste ja loominguilis-metoodiliste küsimuste ettevalmistamiseks ja läbivaatamiseks luuakse rahvaloomingumaja direktori juurde kunstilis-metoodiline nõukogu, mille koosseisu kuuluvad: spetsialistid üksikult kunstiharudelt, paremad kunstilise isetegevuse ringide juhid ja asjast huvitatud organisatsioonide esindajad.

Kunstilis-metoodilise nõukogu koosseis kinnitatakse vastava kunstidevalitsuse (osakonna) poolt.

12. Rahvaloomingumaja direktor kannab vastutust tootmis- ja finantsplaani täitmise eest, riikliku distsipliini ja majandusliku juhtimise eest.

13. Rahvaloomingumaja tööle tõmbab direktor kaasa aktiivi kunstilise isetegevuse juhtide ja osavõtjate hulgast, elukutselisi kunstnikke, kunstikoolide töötajaid jne.

18. Käesoleva määrusega ettenähtud rahvaloomingumaja tegevust finantseeritakse assigneeringute arvel kunstidevalitsuse (osakonna) eelarvest, vastavalt kinnitatud plaanile, eelarvele ja koosseisudele.

Kinnitatud NSVL RKN juures asuva
Kunstikomitee poolt 6. det. 1943

IV. AMETIÜHINGUTE RAAMATUKOGUDE TÖÖ

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt
26. augustil 1937

Määrus ametiühingu statsionaarse raamatukogu kohta

Raamatukogu ülesanded

1. Raamatukogu põhiülesandeks on:

a) lugejate igakülgne abistamine bolševismi omandamisel

Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse, töörahva vabadusvõitluse ajaloo, sotsialismi ajalooliste võitude, suure Stalinliku Konstitutsiooni ideede ja põhimõtete kaudu;

b) lugejate abistamine teadmiste omandamisel teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti mitmesugustel aladel, oma tootmisala tehnika ja stahhaanovlike töömeetodite omandamisel.

2. Vastavalt sellele raamatukogu:

a) värbab raamatukoguhoidjate ja vabatahtliku aktiivi kaudu ametiühingute liikmeid ja nende perekondi raamatukogu lugejaskonda, püüdes selle poole, et kõik kirjaoskajad töölised, teenistujad, insener-tehnilised töötajad ja nende perekonnaliikmed kuuluksid lugejate hulka, samuti annab ta oma raamatuid kasutada kõigile töötajale;

b) täiendab lugejate nõudmiste täielikumaks ja kiiremaks rahuldamiseks süstemaatiliselt oma raamatufondi Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini teostega, poliitilise, sotsiaal-ökonomilise, ajaloolise, ilu-, tehnilise ja populaarteadusliku kirjandusega, hoiab eeskujulikus korras raamatukogu raamatufondi, koostab katalooge, teeb soovituslik-bibliograafilist ja teatmelist tööd, kasutab teiste raamatukogude raamatuid raamatukogude-vahealise aboneerimise organiseerimisel;

c) abistab lugejaid raamatute valikul, süstemaatilisel lugemisel ja eneseharimisel, vilumuse omandamisel iseseisvaks tööks raamatu ja ajalehe kallal, kataloogide, teatmeteoste, sõnastike jne. kasutamise oskuse omandamisel;

d) korraldab raamatute propageerimiseks vestlusi, õhtuid, bibliograafilisi ülevaateid ja loenguid raamatute kohta, kirjandusõhtuid, raamatunäitusi ja teisi tööviise lugejatega.

Raamatukogu organiseerimine ja struktuur

3. Statsionaarse raamatukogu võib organiseerida käitises, asutuses või klubis ametiühingu oblasti- või keskkomitee kinnitusel, kui on olemas järgmised tingimused:

a) raamatukogu avamise hetkel vähemalt 1000 raamatut ja assigneeringud raamatukogu edasiseks süstemaatiliseks täiendamiseks;

b) vastavad ruumid, mis tagavad raamatufondi säilitamist ja laenutamistööd ning on varustatud kõige vajaliku inventariga (riiulid, vitriinid, lauad, toolid).

4. Statsionaarse raamatukogu juures peab olema lugemislaud.

5. Kõik uued statsionaarsed raamatukogud kuuluvad kohuslikule registreerimisele rahvaõhariduse-organéis.

6. Töötajate ja nende perekonnaliikmete paremaks teenindamiseks organiseerib raamatukogu käitiskomitee otsusel oma osakondi ja rändraamatukogusid punastes nurkades, korteriühingute majades, töölisasulates jne.

7. Laste teenindamiseks peab raamatukogul olema lastekirjanduse-osakond. Kui puuduvad tingimused lasteosakonna organiseerimiseks, peab raamatukogul olema lasteraamatute riiul ja peab määratama kindlad päevad ja tunnid tööks lastega.

8. Käitistes, kus on suur hulk töölisi eri rahvustest, peab raamatukogul olema vastavat kirjandust nende rahvuste keeltes.

Raamatukogu koosseis ja raamatukoguhoidjate töölevõtmise kord

9. Raamatukogu koosseis määratakse kindlaks järgmise arvestuse alusel:

Raamatukogudes lugejate arvuga: Raamatukoguhoidjate arv:

300 kuni	600	1
600	„ 1200	1—2
1200	„ 1800	2—3
1800	„ 2400	3—4
2400	„ 3000	4—5

Ex bibl. univ. Ta

10. Raamatukogude koosseis lugejate arvuga üle 3000 määratakse kindlaks ametiühingute keskkomiteede poolt, lähtudes normist — 600—700 lugejat ühe raamatukoguhoidja kohta.

11. Statsionaarsel raamatukogul lugejate arvuga vähem kui 300 inimest ei ole tavaliselt tasulist raamatukoguhoidjat. Säärase raamatukogu juhataja määrab käitiskomitee ametiühingu aktiivi hulgast.

12. Ametiühingute raamatukogudesse võib tööle määrata ainult isikuid, kel on tunnistus riiklikult kvalifikatsioonikomisjonilt.

Kuni 2000 lugejaga raamatukogude juhatajad määratakse ja vallandatakse ametiühingu oblastikomitee otsusel (nende puudumisel käitiskomitee pleenumi otsusel), 2000 ja rohkem lugejaga raamatukogude juhatajad aga ametiühingu keskkomitee presiidiumi otsusel. Kõik muud raamatukoguhoidjad määrab

ja vallandab käitiskomitee pleenum raamatukogu juhataja ettepanekul.

Lugejate nõukogu ja raamatukogu aktiiv

13. Kogu oma töös toetub raamatukogu laialdasele vabatahtlikule aktiivile lugejate eneste hulgast, värvates neid raamatute lugemise ja raamatukogu kasutamise agitaatoreiks, samuti raamatukoguhoidjate abilisteks (laenutamisel, raamatute korrastamisel, kataloogide koostamisel jne.), rändraamatukogude juhatajaiks, raamatukandjaiks, ettelugejaiks, korrapidajaiks lugemistubades, retsenseerijaiks ja konsultantideks enesearendamise alal.

14. Raamatukogu abistamiseks kogu tema töös, samuti ühis-kondliku kontrolli teostamiseks tema tegevuse üle organiseeritakse lugejate nõukogu, kuhu valitakse raamatukogu lugejate koosolekul üheks aastaks 5 kuni 11 liiget. Nõukogu tööd juhib tema poolt valitud esimees, kes kinnitatakse käitiskomitee pleenumi poolt. Lahkarvamuste korral raamatukogu juhataja ja nõukogu vahel esitatakse vaieldavad küsimused käitiskomitee läbivaatamiseks.

Raamatukogu eelarve

15. Raamatukogu on selle ametiühingu-organi büdžetis, kelle juhtimisele ta kuulub, ja tal peab olema kindel aastaeelarve.

16. Raamatukogu kulude aastaeelarve peab sisaldama järgmisi assigneeringuid:

- a) kirjanduse hankimiseks;
- b) raamatute korrastamiseks ja köitmiseks;
- c) ajalehtede ja ajakirjade tellimiseks;
- d) raamatukoguhoidjate töötasuks;
- e) raamatukogu raamatute kordaseadmiseks, kataloogide koostamiseks, raamatukogu tehniliste esemete hankimiseks;
- f) konsultatsiooniks enesearendamise alal.

17. Kulud raamatukogude massitööks, raamatukoguhoidjate ettevalmistamiseks ja täiendamiseks peavad olema eraldi ette nähtud nende ametiühingute eelarveis, kelle juhtimisele raamatukogu kuulub.

Raamatukogu juhtimine

18. Käitiskomitee juhib alaliselt raamatukogu töö ideelispoliitilist sisu ja vastutab kogu tema tegevuse eest:

- a) kinnitab raamatukogu tööplaani ja kontrollib selle täitmist;
- b) kontrollib raamatukogu komplekteerimist kirjandusega;
- c) mitte harvemini kui kaks korda, aastas arutab raamatukogu tegevuse aruandeid;
- d) kinnitab raamatukogu eelarve;
- e) määrab ja vallandab raamatukogu töötajaid.

Käitiskomitee revisjonikomisjon kontrollib kord aastas raamatukogu raamatuvara ja finantsaruannet.

M ä r k u s. Neil juhtudel, kui raamatukogu asetseb kultuurimaja (kultuuripalee) juures, mis on ametiühingu oblasti- või keskkomitee juhtimisel, teostab kogu raamatukogu töö juhtimist kultuurimaja juhatus või selle juhataja.

19. Raamatukogu juhataja:

- a) vastutab kogu raamatukogu töö eest tervikuna ja raamatufondi säilitamise eest;
- b) koostab raamatukogu tööplaani ja aruanded tema tegevuse kohta;
- c) juhib raamatukoguhoidjate ja raamatukogu aktiivi tööd;
- d) on kinnitatud eelarve piirides raamatukogu krediitide käsutajaks ja ilma tema teadmata ei või toimuda raamatukogu summade kulutamist;
- e) valib välja ja esitab käitiskomiteele kinnitamiseks ametissevõetavate ja vallandatavate raamatukoguhoidjate kandidaadid;
- f) annab töötajate ja lugejate ees süstemaatiliselt aru raamatukogu tööst.

20. Raamatukogul on oma tempel.

(„ÜAÜKN bülletään“ nr. 10 1937. a.)

Tehaste raamatukogude tööst

ÜAÜKN Sekretariaadi otsusest 30. maist 1942. „L.M. Kaganovitši nimelise 1. Riikliku Kuullaagritehase ja tehase „Sirp ja Vasar“ tehasekomitee raamatukogude tööst.“

ÜAÜKN sekretariaat märgib 1. Riikliku Kuullaagritehase tehasekomitee raamatukogu head tööd (tehasekomitee esimees sm. Pestrov, raamatukogu juhataja sm. Zolotarjova).

Raamatukogus on laialt arendatud näitlikku agitatsiooni ja Suure Isamaasõja materjalide propageerimist. Raamatukogu organiseerib erivitriine, näitusi, soovitatava kirjanduse nimesikke, albumeid ajaleheartikleist ja paneb regulaarselt välja Nõukogude Informatsioonibüroo teadaandeid.

Raamatukogu abistab uusi tehasesse tulnud töölisi tootmistehnika omandamisel, uute erialade omandamisel massilise tehnilise kirjanduse valiku teel mitmesuguste erialade järgi ja üksikute erialade töölistele soovitatavate raamatute nimestike koostamisega, nagu näiteks: „Mida lugeda vormitegijal“, „Mida peab lugema freesija“, „Millised raamatud on raamatukogus olemas treialitöö alalt“.

Seoses üleliidulise sotsialistliku võistlusega organiseeris raamatukogu materjalide näituse, mis on pühendatud sotsialistliku võistluse käigule Riiklikus Kuullaagritehases ja temaga võistlevais masinaehituse tehaseis.

Raamatukogu varustab süstemaatilisel erikirjandusega töölisi ja teenistujaid, kes võtavad osa üldisest sõjaväelisest õppusest ja kuuluvad kohaliku õhukaitse meeskondadesse, varustab raamatutega haavatud võitlejaid ja organiseerib haiglais kirjanduse valju ettelugemist.

Raamatukogu osutab töölistele suurt abi individuaalse aiapidamise arendamisel, levitades nende hulgas massilist põllumajanduslikku kirjandust.

Raamatukogu tööle on kaasa tõmmatud lai lugejate aktiiv.

Erinevalt Riikliku Kuullaagritehase käitiskomitee raamatukogus töötab tehase „Sirj ja Vasar“ (tehasekomitee esimees sm. Ponomarjov, raamatukogu juh. sm. Nazarova) käitiskomitee raamatukogu halvasti.

Tehasekomitee pole muretsenud raamatukogule tööruumi.

Raamatukogu seisab täiesti eemal käitise tootmiselust, tema käibelolevas raamatufondis puuduvad raamatud tootmistehniliste küsimuste alalt, samal ajal on palju väärtuslikke raamatuid keldriruumi hunnikusse aetud.

Raamatukogu ei täiendata uue kirjandusega, sest tehasekomitee ei määranud 1942. a. summasid raamatute omandamiseks.

ÜAÜKN Sekretariaat otsustab:

1. Heaks kiita 1. Riikliku Kuullaagritehase raamatukogu kogemused ja kohustada Riikliku Kuullaagritehase käitiskomiteed (sm. Pestrov) kõigiti toetama raamatukogu töötajate initsiatiivi tööliste, eriti uute kaadrite abistamises tootmistehniliste teadmiste fõstmisel ja masinaehitustööstuse eesrindlike tööliste kogemuste omandamisel.

2. Ära märkida Keskrajoonide Musta Metallurgia Tööliste

Ametiühingu Keskkomitee ja tehase „Sirp ja Vasara“ käitiskomitee puudulikku tähelepanu tehase raamatukogu töö vastu.

3. Teha tehase „Sirp ja Vasara“ tehasekomiteele (sm. Ponomarjov) ülesandeks:

a) anda kuu aja jooksul raamatukogule täiesti kõlblik tööruum;

b) tuua raamatufondid keldrist välja, seada nad korda ja korraldada nende raamatute laenutamist tehase töölisile ning teenistujaile;

c) aidata raamatukogu juhatajal sm. Nazaroval 1. Riikliku Kuullaagritehase raamatukogu eeskujul organiseerida tööliste teenindamist tootmistehnilise kirjandusega; valida raamatuid metallurgiatööstuse juhtivate erialade jaoks; organiseerida tehniliste raamatute näitusi, samuti ka rändraamatukogusid jaoskondades ja ühiselamuis;

d) organiseerida raamatukogus metallurgide üleliidulise sotsialistliku võistluse arenemise näitusi, korraldada näitusi eesrindlike metallurgiatöölise brigaadide, jaoskondade töökogemuste levitamiseks;

e) iga päev raamatukogus välja panna Nõukogude Informatsioonibüroo teadaanded, teateid Punaarmee kangelastegudest sõjas saksa fašistlike röövullutajatega, organiseerida „TASS-i akna“;

f) teenindada kirjandusega töölisi, kes võtavad osa üldisest sõjaväelisest õppusest, kuuluvad kohaliku õhukaitse meeskondadesse ja tegelevad sõjalistes ringides;

g) tõmmata raamatukogu tööle kaasa lugejate aktiivi, tehes aktivistidele ülesandeks korraldada raamatute laenutamist jaoskondades, valida materjale ajalehtedest ja ajakirjadest.

Kinnitatud ÜAÜKN Sekretariaadi poolt
16. aprillil 1943. Protokoll nr. 585

Ametiühingute raamatukogude sotsialistliku võistluse tingimused

1. Kindlaks määrata ametiühingute raamatukogudele järgmised sotsialistliku võistluse tingimused:

Sotsialistliku võistluse võitjaiks lugeda need raamatukogud, mis:

värbavad suurima hulga oma käitise töölisist ja teenistujaist raamatukogu lugejate hulka;

saavutavad raamatufondide suurimat läbikäiku;

hoiavad raamatufonde eeskujulikus korras ja kindlustavad nende puutumatus;

tömbavad oma tööle kaasa laia lugejate aktiivi.

2. Sotsialistlikus võistluses võitjaks tulnud raamatukogudele määrata ÜAÜKN 5 punast rändlippu, 10 diplomit ja 15 rahalist preemia.

Raamatukogudele, mis omavad üle 25 tuhande raamatu, määrata:

ÜAÜKN kaks punast rändlippu ja kaks esimest rahalist preemiat à 10 tuhat rubla.

ÜAÜKN diplom ja teine rahaline preemia 8 tuhande rubla suuruses;

ÜAÜKN diplom ja kolmas rahaline preemia 6 tuhande rubla suuruses.

Raamatukogudele, mis omavad 10—25 tuhat raamatut, määrata:

ÜAÜKN punane rändlipp ja esimene rahaline preemia 8 tuhande rubla suuruses;

ÜAÜKN diplomid ja kaks teist rahalist preemiat à 6 tuhat rubla;

ÜAÜKN diplom ja kolmas rahaline preemia 4 tuhande rubla suuruses.

Raamatukogudele, mis omavad kuni 10 tuhat raamatut, määrata:

ÜAÜKN punane rändlipp ja esimene rahaline preemia 5 tuhande rubla suuruses;

ÜAÜKN diplomid ja kaks teist rahalist preemiat à 3 tuhat rubla;

ÜAÜKN diplomid ja kaks kolmandat rahalist preemiat à 2 tuhat rubla.

Rändraamatukogude fondidele määrata:

ÜAÜKN punane rändlipp ja esimene rahaline preemia 8 tuhande rubla suuruses;

ÜAÜKN diplom ja teine rahaline preemia 6 tuhande rubla suuruses.

3. Määrata järgmine kord rahaliste preemiate kasutamiseks

sotsialistliku võistluse võitnud raamatukogude poolt: 20 — 30% preemia üldsummast kasutada raamatukogu töötajate premeerimiseks; 20 — 30% raamatukogu aktiivi premeerimiseks; 40 — 60% raamatufondide täiendamiseks, raamatukogu sisseseadega varustamiseks ja massiliste ürituste organiseerimiseks.

4. Ametiühingute raamatukogude sotsialistliku võistluse tulemuste kokkuvõtmist ja neile punaste rändlippude, diplomite ning rahaliste preemiade määramist teostada kvartaalide kaupa ja mitte hiljem kui 15. aprillil, 15. juulil, 15. oktoobril ja 15. jaanuaril.

ÜAÜKN Sekretariaat avaldab veendumust, et lülitudes sotsialistlikku võistluse saavutavad ametiühingute raamatukogude tööajad ja aktiiv tööliste ja teenistujate laiate masside parimat teenindamist raamatuga, seavad raamatukogude raamatufondid eeskujulikku korda ja aitavad oma tööga kaasa nende ülesannete täitmisele, mis seisavad meie kodumaa ees saksa fašistlike rööv-
vallutajate purustamisel.

Juhend

ametiühingute raamatukogude raamatufondide uueks inventuuriks ja kontrolliks

Raamatufondide uus inventuur teostatakse neil juhtudel, kui raamatukogu inventariraamatud pole mitmesuguseil põhjusil kokkukõlas enamiku olemasolevate raamatufondidega.

Raamatute uus inventuur võib toimuda ainult ametiühingu keskkomitee kirjalikul loal.

Raamatufondide inventuuri ja kontrolli teostamiseks luuakse eriline komisjon, mille koosseisu kuuluvad raamatukogu juhataja, käitiskomitee revisjonikomisjoni esindaja ja raamatukogu nõukogu liikmed.

Uuele inventuurile peab tingimata eelnema raamatufondide kontroll (ümberarvestus).

Raamatukogufondide kontroll on tähtsaks abinõuks raamatute kui sotsialistliku omandi kaitsmisel.

Kontrolli ülesanne seisab selles, et kindlaks määrata raamatukogu faktiliselt olemasolevad raamatufondid ja seada sissekanded arvestusdokumentides täielikku vastavusse raamatukogu tegeliku seisuga.

I
Töökorraldus raamatufondide
kontrollimisel

1. Kõigis arvestusdokumentides, inventariraamatuis, brošüüride registreerimise vihkuis, raamatukogufondi läbikäigu-raamatuis tuleb teha **kokkuvõtted** kontrollimise momendil olemasolevate raamatute, ajakirjade ja brošüüride kohta ning arvestada nende väärtus.

Kontrolli alguseks loetakse see kuupäev, milleni on tehtud kokkuvõtted; seepärast tõmmatakse ülalmärgitud dokumentides selle kuupäeva kokkuvõtete alla punane joon. Kõik, mis kantakse sisse pärast punast joont, ei kuulu antud kontrolli alla.

2. Enne kontrolli algust tuleb teha hoolikat tööd kõigi raamatute tagasisaamiseks, mis seisavad lugejate käes üle kuu aja:

a) raamatuid kaua oma käes hoidvate lugejate kaartide läbi vaatamisel tuleb võtta ära nende lugejate kaardid, kellelt raamatuid tagasi saada on võimatu, näiteks surma puhul, teistesse linnadesse asumise korral jne., ning pärast nende kohta ametlike teatiste saamist, koostada nende raamatute kohta nimestikust kustutamise akt;

b) raamatukogu teiste lugejate suhtes tuleb kõik abinõud tarvitusele võtta nendelt raamatute tagasisaamiseks; meeldetuletuste saatmine, lugejatele teadustamine tähtaja möödumises: telefoni teel, aktiivi kaasabil korterite külastamine, mittekorralike lugejate mõjutamine ühiskondlike organisatsioonide kaudu ja lõppeks raamatute hinna sissenõudmine notariaalkontorite ja rahvakohtu kaudu.

3. Kõik vanad ja katkised raamatud tuleb nende parandamise võimatuse korral inventarinimestikust kustutada.

4. Raamatukogudes, kus raamatute hulk on vähem kui 10 tuhat eksemplari, võib kontroll toimuda inventarisisekannete võrdlemise teel raamatutega riiuleil.

5. Raamatukogud, mis omavad õigesti korraldatud ja õigesti hoitud topograafilisi katalooge, võivad kontrolli teostada topograafilise kataloogi võrdlemise teel olemasolevate raamatutega.

6. Ülejäänud raamatukogudes on soovitatav kontrolli korraldada kontrolltalongide abil, mis sisaldavad endas inventarinumbr, autori nime või raamatu pealkirja, kui autor puudub.

Igas loendatud raamatus tehakse märke kontrolli kohta.

M ä r k u s. Kõigi raamatute loendamise lõpetamiseni peab kontrolltalong jääma raamatu vahele.

7. Kontrolltalongide koostamine lugejate käes olevate raamatute kohta teostatakse raamatu kaartide järgi. Neil juhtudel tuleb kontrolltempel lüüa kaardile, raamatu tagasisaamisel lugejalt aga raamatu tiitellehe tagaküljele.

8. Pärast kõigi raamatute loendamist seatakse kontrolltalongid inventarinumbrite järjekorda ja võrreldakse inventari sissekannetega.

Puudevate raamatute kohta tehakse inventariraamatus erilised märkmed ja koostatakse akt.

9. Raamatukogu kontroll toimub tavaliselt ilma raamatute laenutamise katkestamiseta. Raamatukogu võib sulgeda vaid mõneks päevaks kontrolli lõplike tulemuste kokkuvõtmiseks.

Akt kontrolli tulemuste kohta hoitakse alal raamatukogu toimikuis. Akti ärakiri saadetakse ametiühingu keskkomiteele või oblastikomiteele.

N ä i d i s n o r m i d r a a m a t u k o g u k o n t r o l l i m i s e l :

a) inventari sissekannete võrdlemisel olemasolevate raamatutega, samuti raamatute kontrollimisel topograafilise kataloogi abil on norm kahele töötajale 8-tunnise tööpäeva juures 800 raamatut;

b) normid raamatute kontrollimisel kontrollkartoteegi abil on ühele inimesele 8-tunnise tööpäeva juures 500 raamatut.

II

1. Uueks inventuuriks raamatukogu ei suleta, katkestatakse vaid raamatute laenutamine koju või lugemistoas neist osakondadest, kus on alanud ümberarvestus.

M ä r k u s. Ilukirjanduse-osakonda suletakse laenutamiseks mitte korraga, vaid osade kaupa.

2. Uut inventuuri võib teha korraga mitme isiku poolt. Sellistel juhtudel tuleb väga hoolikalt kokku arvata võimalike sissekannete hulk igas inventuuris, et õigesti alata järgmist inventuuri.

Vigade vältimiseks tuleb tööpäeva algul, kus kirjutaja tähelepanu pole veel väsinud, ära nummerdada arvatav lehekülgede hulk sissekandeks teataval päeval.

Enne kui asuda raamatute sissekandele inventari, tuleb kontrollida inventari numbrite paigutamise õigusust.

Avastatud vead parandatakse punase tindiga ja lehekülje all tehakse selgitav märkus (näiteks „parandus 4791 õige. Raamatukogu juhataja Ivanova“).

3. Kõik raamatud peavad olema ära hinnatud. Kui raamatus endas või vanades inventariraamatutes või raamatukaardil hinda pole märgitud, siis tuleb teostada hindamine.

4. Raamatute hindamise näidis-skaala:

a) kõik revolutsioonieelsed väljaanded ja pärast revolutsiooni kuni 1923. a. (kaasa arvatud) — 1 kop. lehekülg, köide 75 kop. kuni 1 rbl. 50 kop.;

b) kõik raamatud, mis on välja antud pärast 1923. a. kuni 1937. a. (kaasa arvatud) — 2 kop. lehekülg, köide — 1 rbl. 50 kop. kuni 3 rbl.;

c) kõik raamatud, mis on välja antud alates 1937. a. — 3 kop. lehekülg, köide — 2 — 5 rbl.

5. Inventariraamatu märkustelahtris tuleb tingimata sisse kanda raamatute vanad inventarinumbrid, et selgitada võimalikud arusaamatused ja saada täielik kindlus, et uude inventariraamatusse on sisse kantud just need raamatud, mis seisid vanas.

6. Uue inventuuri võib lugeda lõpetatuks alles siis, kui kõik raamatud on uude inventariraamatusse sisse kantud ja on täielikult selgitatud kõik arusaamatused.

7. Kui pärast uue inventuuri lõpetamist avastatakse raamatuid, mis mingisugustel põhjustel pole inventariraamatusse sisse kantud (näiteks lugejate poolt tagasi toodud), siis koostatakse nende kohta akt, mille järgi nad kantakse inventariraamatusse ja raamatukogufondi läbikäiguraamatusse.

M ä r k u s. Kuni uue inventuuri täieliku lõpetamiseni teostatakse kogu aruandlust raamatukogu fondi üle vanade sissekannete järgi.

8. Uue inventuuri tegemisel teostatavad operatsioonid:

1) Vanade inventarinumbrite kustutamine:

a) tiitellehel; b) 17. leheküljel; c) taskul;

d) raamatukaardil.

2. Sissekande tegemine uude inventariraamatusse:

a) sissekanne inventariraamatusse; b) inventarinumbrite märkimine raamatu tiitellehe tagaküljel, 17. leheküljel, taskul ja raamatukaardil;

c) templi löömine uue inventuuri kohta tiitellehe tagaküljele.

3. Akti koostamine uue inventuuri kohta:

a) akt kustutatud raamatute kohta ja üldakt uue inventuuri tulemuste kohta;

b) raamatukogufondi läbikäiguraamatu sissekannete kooskõlastamine inventuuriga.

Ärakirjad kõigist aktidest antakse ametiühingu oblasti- või keskkomiteele.

Vanu inventariraamatuid ei hävitata, vaid hoitakse alal tõendavate dokumentidena.

9. Töö korraldamine inventuuritegemisel.

Protsessi kiirendamiseks ja suurema täpsuse saavutamiseks töös soovitatakse uut inventuuri teostada mitte vähem kui kahe töötaja poolt. Ühele neist tehakse ülesandeks raamatute ettevalmistamine uueks inventuuriks, teisele ainult raamatute sissekandmine inventariraamatusse. Töökord on umbes järgmine: esimene töötaja kustutab raamatult vanad inventarinumbrid ja annab raamatud edasi teisele töötajale; teine kirjutab need sisse uude inventariraamatusse, paneb neile uued inventarinumbrid ja annab nad tagasi esimesele töötajale templi löömiseks uue inventuuri kohta.

M ä r k u s. Raamatufondide ümberarvestamiseks ja uueks inventuuriks piiratud tähtaegadel võib võtta juurde lisatööjõude.

10. Inventuuri tegemise näidis norm ühe töötaja kohta on 250 raamatut 8-tunnise tööpäeva jooksul.

11. Inventarinumbrite parandamine kataloogides.

Pärast uue inventuuri läbiviimist teostatakse inventarinumbrite parandamine kataloogis. Vanad inventarinumbrid kataloogikaartidel kustutatakse ja asendatakse uutega.

Ametiühingute raamatukogude raamatute kasutamise reeglid

1. Ametiühingute raamatukogude lugejaiks võivad olla kõik kodanikud.

M ä r k u s. Käitise või asutuse maa-alal asuvate raamatukogude lugejaiks võivad olla ainult antud käitise või asutuse töölised ja teenistujad.

2. Raamatukogu raamatute kasutamise eest mingit maksu ei võeta.

3. Igal kodanikul, isegi kui ta ei kuulu raamatukogu lugejate

hulka, on õigus saada andmeid raamatute lugemise, raamatukogu töö ja raamatute kasutamise kohta.

4. Sissekirjutamisel raamatukogusse, niisamuti ka iga aasta ümberregistreerimisel peab lugeja esitama oma passi. Maal ja väikestes asulates võib esitada elukoha-tõendi.

M ä r k u s. Aadressi või nime muutmise eest peab lugeja raamatukogule teatama, esitades vastavad dokumendid.

5. Laste sissekirjutamisel raamatukogusse nõutakse vanemate tagatist, mis on majavalitsuse poolt kinnitatud.

6. Antud kohas ajutiselt elunevad kodanikud maksavad sissekirjutamisel raamatukogusse kautsjoni 10 rubla suuruses. Pärast raamatute kasutamise lõpetamist makstakse kautsjon lugejale tagasi.

7. Raamatuid laenutatakse lugejale mitte rohkem kui 15 päevaks. Kui lugeja ei jõudnud selle ajaga raamatut läbi lugeda ja kui selle järele pole nõudmist teiste lugejate poolt, siis võib raamatukoguhoidja raamatu kasutamise tähtaega pikendada.

8. Kui raamatukogus pole mõnda lugejale vajalikku raamatut, siis on lugejal õigus neid tellida ja raamatukogu juhataja on kohustatud hankima nõutavad raamatud ajutiseks kasutamiseks teistest raamatukogudest.

9. Raamatukogus võib olla organiseeritud raamatutefond, mida laenutatakse lugemiseks ainult raamatukogus endas või lugemistoas (entsüklopeediad, albumid, käsiraamatud jne.).

10. Lugejale laenutatud raamatud kirjutatakse sisse lugejakaardile. Raamatu saamisel annab lugeja iga kord lugejakaardil oma allkirja.

Raamatute tagastamisel tõmmatakse lugeja allkiri raamatukoguhoidja poolt läbi või kustutatakse templita lugeja juuresolekul.

11. Raamatu saamisel soovitatakse lugejal järele vaadata, kas raamat on terve, ja teatada kõigist defektidest raamatukoguhoidjale.

12. Kui lugeja või keegi teine tema perekonnaliikmeist pödes nakkushaigust, siis peab lugeja raamatu tagastamisel teatama sellest raamatukoguhoidjale.

13. Raamatute tagastamise süstemaatilise viivitamise juhul lugeja poolt (enam kui kolm korda) katkestatakse talle raamatute koju laenutamine.

M ä r k u s. Juhul, kui saadetakse lugejale koju järele virgats, et ära tuua üle tähtaja peetud raamatud, tasub lugeja virgatsi saatmise kulud. Raha vastuvõtmise kohta annab raamatukogu lugejale kviitungi oma templiga.

14. Raamatu kaotamise või rikkumise korral peab lugeja raamatukogule muretsema samanimelise raamatu või tasuma kaotatud raamatu taastamisväärtuse.

M ä r k u s. Raamatute eest, mis on kaotatud või rikutud alaealise lugeja poolt, vastutavad vanemad või isikud, kelle ülalpidamisel ta on.

15. Lugeja keeldumisel vabatahtlikult tasuda kaotatud või rikutud raamatu väärtus võib raamatukogu teostada selle sissenõudmist notariaalkontori või rahvakohtu kaudu.

16. Raamatukogus peab olema eriline sissekannete raamat, kuhu lugejad võivad märkida oma avaldusi mitmesuguste puuduste kohta raamatukogu töös, ja oma ettepanekuid raamatukogu töö parandamiseks. Raamatukogu juhataja peab lugejate avaldused viibimata läbi vaatama ja lahendama.

Kinnitatud VNFSV Hariduse Rahvakomis-
sariaadi Raamatukogude Valitsuse poolt.

V. AMETIÜHINGUTE TÖÖ LASTE SEAS

Ametiühingu-organisatsioonide töö tugevdamisest laste seas

ÜAÜKN Sekretariaadi otsusest 2. juunist 1943

Isamaasõja olukorras on ametiühingu-organisatsioonid kohustatud pöörama erilist tähelepanu orbude ning ka nende laste kasvatamisele ja elutingimustele, kelle isad võitlevad rindel ja emad töötavad käitistes.

Kuid paljude ametiühingu-organisatsioonide töö laste eest hoolitsemisel piirdub vaid pioneerilaagrite ja mängumurude korraldamisega suvel ja näärikuuse korraldamisega talvel. Käitiskomiteed on täiesti loobunud süstemaatilisest koolivälisest tööst laste seas, klubides ja ettevõtete ühiselamuis, samuti minnakse vaikides mööda järelevalveta hulkmise ja koolist eemalejäämise faktidest, ega tegelda vanemateta jäänud laste paigutamise küsimustega.

ÜAÜKN Sekretariaat kohustab ametiühingute keskkomiteesid, oblastikomiteesid ja käitiskomiteesid:

1. Teostama süstemaatilist tööd vanemateta jäänud laste ja alaealise e paigutamise alal, paigutades lapsi lastekodudesse ja internaatidesse, alaealisi aga tööstustesse; taotlema, et oma ettevõtte või asutuse tööliste või teenistujate laste seas ei leiduks ühtki järelevalveta hulkujat.

Organiseerima ettevõtete šeflust koolide, lastekodude ja kooliväliste lasteasutuste üle, osutama neile praktilist abi kasvatus- töö läbiviimisel ja heakorra säilitamisel.

2. Laialt arendama oma ettevõtte või asutuse tööliste ja teenistujate seas vanemateta jäänud laste lapsendamist ja hooldamisele võtmist, tundma kõiki perekondi, kes selliseid lapsi kasvatavad, kontrollima nende elutingimusi ja kasvatust ning osutama kaasabi laste olukorra parandamiseks.

Soovitama käitiskomiteedele võtta oma hoole alla vanemateta jäänud laste väikesi grupe (2—5), paigutada nad üksikutesse perekondadesse elama või organiseerima nende jaoks erilise lastetoa, määrama kasvataja ja alaliselt hoolitsema nende laste kõigi aineliste tarvete, õppimise ja kasvatus eest.

3. Jälgima, et kõigi ettevõttes või asutuses töötajate lapsed käiksid korralikult koolis, ja aktiivselt abistama vanematekomiteesid koolides.

4. Osutama erilist tähelepanu nende alaealiste paigutamisele ja kasvatamisele, kes on tulnud tööstustesse käsitöökoolidest, vabrikutehasekoolidest, lastekodudest, SARK-i vastuvõtu- ning jaotuspunktidest; pidama käitiskomitees arvestust nende alaealiste kohta, taotlema nende töö- ja elutingimuste parandamist (abistades neid elukutse valikul, võimaldades nende paigutamist parimaise ühiselamuisse, korraldades neile pesupesemist, jalatsite parandust), organiseerima alaealiste kultuurset teenindamist ühiselamuis, klubides, raamatukogudes, kohustades üht käitiskomitee liikmeist järjekindlalt kontrollima nende alaealiste elutingimusi.

5. Sisse seadma kõigis klubides ja punastes nurkades koolivälise töö laste seas, kindlaks määrama igapäevased tunnid masilise töö läbiviimiseks lastega, korraldades neile lastehommikuid, kinoetendusi, loenguid, mitmesuguseid isetegevusringe; kõigis suuremais klubides sisse seadma erilised lastesektorid või lastetoad erilise töötaja hooldamisel.

6. Taastama ametiühingute lasteraamatukogud ja korral-

dama kõigis raamatukogudes raamatute väljaandmist lastele vastavalt nende vanusele.

7. Töölisasulais, samuti käitiste elumajades organiseerima mängumurud ja lastetoad, kus lapsed saaksid kultuurselt veeta oma puhkeaega.

8. Kohustada vabatahtlikke spordiühinguid looma iga keha- kultuurikollektiivi juurde mitmesuguseid spordiringe lastele ja ette valmistama ühiskondliku töö korras töötavaid instruktoreid nende ringide juhtimiseks.

9. Käitiskomiteedel tuleb vabriku-tehase asukoha miilitsa- jaoskonna juures olevas lastetoas välja selgitada fakte oma ette- võtte või asutuse tööliste ja teenistujate laste järelevalveta ringi- hulkumise kohta ning võtta tarvitusele abinõusid iga niisuguse lapse ja selle vanemate suhtes: kontrollida elutingimusi, osutada vanemaile hädavajalikku abi, tarbe korral nõuda lapse paigu- tamist lasteasutusse ning avaldama ühiskondlikku mõju vane- matesse, kes ei võta endile aega oma laste kasvatamiseks, mille tagajärjel need järelevalveta ringi hulguvad.

10. Kohustada eelkooliealiste laste asutuste töötajate ameti- ühingu keskkomiteed käitiskomiteede kaudu laialdaselt organi- seerima töölisi ja teenistujaid, eriti naisi, et nad aitaksid kaasa mugavuse ja puhtuse loomisele lastekodudes, õmbleksid, paran- daksid ja peseksid kasvandikele pesu.

Ametiühingute käitiskomiteedel määrata ühiskondlikud ins- pektorid võitlemiseks järelevalveta hulkumise vastu, korrapida- jaoks lastetubades miilitsajaoskondade juures, turgudel ja raud- teejaamades ning abinõude tarvituselevõtmiseks väljaselgitatud järelevalveta laste suhtes.

11. Luua kõigi käitiskomiteede juures komisjonid töö läbi- viimiseks laste seas.

13. Kohustada NSVL ühiskondliku toitlustamise alal tööta- jate ametiühingu keskkomiteed sisse seadma kord lastesöök- lates, taotlema toidu kvaliteedi tõstmist, pidevalt jälgima toidu- ainete saamise ja täieliku kaubastamise järele ning organisee- rima kõige rangemat kontrolli nende õige kulutamise üle.

14. Kohustada raudteelaste ametiühingute keskkomiteesid organiseerima igas suuremas jaamas erilised toad kodutuile las- tele ja alaealistele ning määrama ametiühingu aktiviste tööle nende tubade abistamiseks.

15. Kohustada ametiühingu-organisatsioonide aktiivseks osa-

võtuks vanemateta laste paigutamise komisjonide tööst, mis on moodustatud autonoomsete nõukogude sotsialistlike vabariikide rahvakomissaride nõukogude, kraide, oblastide, linnade ja rajoonide tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteede juures.

Ametiühingu-organisatsioonide üritustest laste tervise tugevdamiseks 1945. a. suveperioodil

ÜAÜKN Sekretariaadi otsusest 15. maist 1945

Sõjaväelaste, Isamaasõja- ja invaliidide, tööliste ja teenistujate perekondade abistamiseks nende laste tervise tugevdamisel 1945. a. suveperioodil ÜAÜKN Sekretariaat otsustab:

1. Kohustada ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteesid saatma puhkusele pioneerilaagritesse ja laste mängumurudele 1675 tööliste ja teenistujate ning rindemeeste last, 575 tuhande võrra rohkem kui 1944. aastal.

Selleks organiseerida 1. juunist 1945 käitiste ja asutuste juures:

a) üldtüüpi pioneerilaagreid 21-päevase viibimisajaga 1331000 lapsele;

b) sanatoorset tüüpi pioneerilaagreid 40-päevase viibimisajaga 244000 lapsele;

c) laste mängumurusid 30-päevase viibimisajaga 100000 lapsele.

2. Määrata, et üldtüüpi pioneerilaagritesse ja laste mängumurudele saadetakse koolilapsi kuni 13 aasta vanuseni (incl.), sanatoorset tüüpi pioneerilaagritesse — lapsi 7—14 aasta vanuses (incl.).

3. Säilitada 1945. aastaks 1944. a. kehtinud laste väljavalimise ning pioneerilaagritesse ja mängumurudele saatmise kord, pioneerilaagrite ja mängumurude koosseisude tüüpkava, pääsmete hind ja nende realiseerimise kord tööliste ning teenistujate seas (vt. lisa).

4. Assigneerida riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve järgi pioneerilaagrite ja laste mängumurude organiseerimiseks ning teenindamiseks 230 miljonit rubla ja ametiühingute eelarve järgi 25 miljonit rubla.

5. Kinnitada ÜAÜKN Massilise Kultuuritöö Osakonna ja Sotsiaalkindlustus-osakonna poolt esitatud laste pioneerilaagritesse ja mängumurudele saatmise plaan (vt. lisa).

6. Kohustada ametiühingute kesk-, oblasti-, käitiskomi-

teesid pöörama erilist tähelepanu kvalifitseeritud kaadrite valikule tööks pioneerilaagreis ja laste mängumurudel.

Esmajoones tõmmata kaasa tööle laste hulgas kogenud juhatajaid ja kasvatajaid, kes osutusid parimaiks organisaatoreiks pioneerilaagrite korraldamisel 1944. a.

Keelata ametiühingute oblasti- ja käitiskomiteede esimeestel võtta tööks laste hulgas kasvatajate-pioneerijuhtidena isikuid, kes on alla 18 aasta vanad ega oma pedagoogilist haridust ning kogemusi tööks laste hulgas.

7. Teha ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks korraldada kuni 25. maini 1945 koos kommunistlike noorte ja rahvahariduse-organisatsioonidega seminare pioneerilaagrite ning laste mängumurude juhatajaile ja kasvatajaile.

8. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid organiseerima pioneerilaagreid ja laste mängumurusid, poistele ning tütarlastele eraldi, neil juhtudel aga, kus eri laagrite organiseerimine on võimatu, teostada poiste ja tütarlaste teenindamist eri vahetustes.

9. Lugeda, et käesoleva aasta pioneerilaagrite tähtsamaks ülesandeks peab olema laste tervise maksimaalne tugevdamine ning nende füüsiline arendamine.

Kasvatustöö laagreis peab arendama lastes armastust meie suure kodumaa vastu, harjutama neid töö, korra ja organiseeritusega.

Erilist tähelepanu tuleb pioneerilaagrites ja mängumurudel pöörata töökasvatuse tugevdamisele, laste initsiatiivi ja isetegevuse tunduvale laiendamisele.

Pioneere tuleb laialt kaasa tõmmata ühiskondlik-kasulike tööde läbiviimisele ja endateenindamisele (jõukohane osavõtt põllutööst, seente, marjade, ravimtaimede korjamine, hoolitsemine riiete eest).

Kasvatustöö teostamisel peavad ametiühingu-organisatsioonid aluseks võtma ÜLKNÜ KK, VNFSV Hariduse Rahvakomisariaadi ja ÜAÜKN massilisi kultuuritöö osakonna poolt 1944. a. väljatöötatud plaane, kavasad ja päevakordi.

10. Ametiühingu-organisatsioonid, kelle korralduses on pioneerilaagrites alalisi baase, peavad kindlustama nende laagrite tööd kahe ja kolme vahetusega, andes vabu kohti ametiühingu-organisatsioonidele, kel ei ole omi laagreid, lapse laagris ülalpidamise täielike kulude eest.

Soovitada ametiühingute kesk- ja oblastikomiteedel organiseerida linna- ja rajooni-pioneerilaagreid vähese töötajate arvuga käitiste ja asutuste tööliste ning teenistujate laste jaoks.

11. Teha ÜAÜKN Haiglate Valitsusele ülesandeks organiseerida puhkekodudes ülelinnalisi sanatoorset tüüpi pioneerilaagreid 15 000 lapse jaoks.

12. Paluda liiduvabariikide hariduse rahvakomissariaate kindlustada vastavalt ÜAÜKN Presiidiumi poolt 1944. a. kinnitatud koosseisulise plaaniga õigeaegset pedagoogide valikut tööle pioneerilaagrites ja laste mängumurul kasvatajate-pioneerijuhtidena ning sõjalis-kehakultuurilise ala juhtidena.

13. Paluda NSVL Tervishoiu Rahvakomissariaati õigeaegselt välja valida ja pioneerilaagresse tööle saata arste ning meditsiinilisi õdesid, vastavalt ÜAÜKN poolt kinnitatud koosseisude plaanile.

14. Pioneerilaagreis ja laste mängumurul viibivate laste varustamist toiduainetega korraldada NSVL Kaubanduse Rahvakomissariaadi juhendi kohaselt.

Kohustada käitiskomiteesid laste pioneerilaagritesse ja mängumurudele saatmise päeval nende toiduainete ja leivakaardid kaardibüroosse ära andma.

15. Laste hea toitlustamise kindlustamiseks pioneerilaagrites ja mängumurul paluda majanduslike rahvakomissariatide rahvakomissare anda käitiste direktoreile jühis määrata kehtivatele normidele lisaks käitiste abimajandeist lisatoiduaineid (juurvilja, liha, piima ja teisi saadusi) ning organiseerida pioneerilaagrite ja mängumurude varustamist toiduainetega tööliste varustamise osakondade kaudu (toiduainete saamine baasidest ja kohaletoimetamine).

16. ÜAÜKN kohustab kõiki ametiühingu-organisatsioone pidevalt jälgima pioneerilaagrite ning laste mängumurude tööd, panema nende töös maksuma korra, mis kindlustab lastele täieliku julgeoleku ja tervisekaitse, võttes vastutusele isikud, kes rikuvad laagrites ja mängumurul kehtimapanud korda.

17. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid esitama ÜAÜKN-le informatsiooni pioneerilaagrite ja laste mängumurude organiseerimise käigust mitte hiljemalt kui 10. juulil 1945, ja mitte hiljemalt kui 20. septembril 1945 esitamä täieliku aruande ürituste teostamisest laste tervise tugevdamiseks 1945. a. suveperioodil.

ÜAÜKN esimees V. Kuznetsov

P L A A N

laste saatmiseks ametiühingute pioneerilaagritesse ja laste mängumurudele 1945. a.

Ametiühingu • keskkomitee nimetus	Laste saatmise plaan 1945. a.			
	Kokku	Sealhulgas		
		üldist tüüpi pioneerilaagrisse	sanatoor- set tüüpi pioneerilaagrisse	laste mängu- murudele

Märkused. 1. Juhul, kui pioneerilaagrid töötavad kahe ja kolme vahetusega, suurendatakse vastavalt palgafondi.

2. Pioneerijuhtide kohuseid täidavad pedagoogid, kes on kommunistlikud noored, või pedagoogide abilised; pedagoogide abilised valitakse keskkoolide 8.—10. klassi õpilaste hulgast, kes teevad seda tööd ühiskondlike kohustuste korras. Nende ülalpidamise eest laagris maksu ei nõuta, toitlustamine toimub lastega võrdsel alusel.

3. Pioneerilaagri kasvatava personaali koosseisud määratakse kindlaks arvestusega 1 pedagoog ja 1 pedagoogi abiline iga 40 lapse kohta.

4. Arstide ja meditsiiniliste õdede palgad määratakse kindlaks NSVL RKN ja ÜK(b)P KK määruse nr. 1974, 13. detsembrist 1942 alusel.

Pioneerilaagrite töötajate töötingimused

1. Seoses pioneerilaagrite töötajate eriliste töötingimustega määratakse neile normeerimata tööpäev.

2. Pioneerilaagrite töötajad kindlustatakse tasuta korteriga (ühiselamus) ja nad saavad toitlustuse, tasudes 50% toiduainete faktilisest väärtusest ilma laagri üldiste lisakuludeta.

KOOSSEISU

kasvatajate, meditsiinilise, administratiiv-majandusliku ja teenin-

Järjek. nr.	Ameti nimetus	Pioneerilaag			
		80 last		120 last	
		tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus
I. Administratiiv-majanduslik					
1.	Laagri ülem	1	500	1	550
2.	Majandusjuhataja	1	300	1	300
3.	Varustamisagent	—	—	—	—
4.	Vanemkokk	1	400	1	400
5.	Kokk	—	—	—	—
6.	Köögitööline	1	150	1	150
7.	Nõudepesija	—	—	1	150
8.	Koristaja-pesunaine	1	150	1	150
9.	Laohoidja	—	—	—	—
10.	Õde-perenaine, ühtlasi pesuwardja	1	225	1	225
11.	Vaht-tuletõrjuja	1	175	1	175
12.	Arveametnik	—	—	1	200
Kokku		7	1900	9	2300
II. Kasvatav					
13.	Vanem pedagoog (ühtlasi vanem pioneerijuht)	—	—	1	350
14.	Sõjalise-kehakultuuriala juht	1	300	1	300
15.	Pedagoogid (ühtlasi pioneerijuhid)	2	2×300	2	2×300
Kokku		3	900	4	1250
III. Meditsiiniline					
16.	Arst	—	—	—	—
17.	Meditsiinilised õed	1	—	1	—
Kokku		1	—	1	—
Tööd laagri ettevalmistamiseks ja lõpetamiseks		—	500	—	700
Kokku 1 vahetuses 30 p. jooksul		11	—	14	—

PLAAN

dava personaali kohta üld- ja sanatoorset tüüpi pioneerilaagreis

rite üheaegne läbilaskevõime								Märkusi
160 last		200 last		240 last		280 last		
tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus	
ja teenindav personal								
1	600	1	650	1	700	1	750	
1	400	1	400	1	400	1	400	
—	—	1	300	1	300	1	350	
1	400	1	500	1	500	1	550	
1	300	1	300	1	350	1	400	
1	150	1	150	2	2×150	2	2×150	
1	150	2	2×150	2	2×150	3	3×150	
2	2×150	3	3×150	4	4×150	4	4×150	
—	—	—	—	1	200	1	200	
1	225	1	250	1	250	1	250	
1	175	2	2×175	2	2×175	2	2×175	
1	200	1	200	1	200	1	200	
11	2900	15	3850	18	4450	19	4800	
personaali								
1	350	1	400	1	400	1	450	
1	350	1	400	1	400	1	450	
3	3×300	4	4×300	5	5×300	6	6×300	
5	1600	6	2000	7	2300	8	2700	
personaali								
1	—	1	—	1	—	1	—	
1	—	1	—	1	—	2	—	
2	—	2	—	2	—	3	—	
—	900	—	1100	—	1300	—	150	
18	—	23	—	27	—	30	—	

Kooseisude tüüpplaan laste mängumurudele

Järej. nr.	Ameti nimetus	Üheaegne läbilaskevõime							
		50 last		100 last		150 last		200 last	
		tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus	tööta- jate arv	töö- tasu kuus
1.	Mängumuru juhataja . .	1	400	1	500	1	500	1	500
2.	Pedagoogid- kasvatajad .	2	2×300	4	4×300	6	6×300	8	8×300
3.	Sõjalise-keha- kultuuriala juhid	—	—	1	300	1	300	1	300
4.	Koristajad . .	1	125	1	125	2	2×125	2	2×125
5.	Meditsiinilised õed	—	—	—	—	1	—	1	—
	Kokku .	4	—	7	—	11	—	13	—

Märkused. 1. Meditsiiniliste õdede palgad määratakse kindlaks NSVL RKN ja ÜK(b)P KK määruse nr. 1974, 13. detsembrist 1942, alusel.

2. Mängumurudel viibivatele lastele toidu valmistamine peab toimuma käitise või asutuse söökla poolt lepingulistel alustel.

Sööklate organiseerimine mängumurude juures on lubatav ainult siis, kui käitise või asutuse söökla asetseb mängumuru asukohast kaugel ja valmistatud toidu kohaletoimetamine on võimatu.

3. Söökla organiseerimise korral mängumuru juures tuleb söökla töötajaid valida tabelis lk. 73 (ülal) toodud arvestuse alusel.

Laste mängumurude töötajate töötingimused

1. Seoses mängumurude töötajate eriliste töötingimustega määratakse neile normeerimata tööpäev.

Mängumuru töö kestus määrata kl. 8 hommikul kuni kl. 8 õhtul.

2. Mängumurude töötajad saavad toitlustuse, tasudes 50% toiduainete faktilisest väärtusest.

Järjek. nr.	Ameti nimetus	Üheaegne läbilaskevõime							
		50 last		100 last		150 last		200 last	
		töötajate arv	töötasu kuus	töötajate arv	töötasu kuus	töötajate arv	töötasu kuus	töötajate arv	töötasu kuus
1.	Kokk . . .	1	300	1	300	1	350	1	400
2.	Koka abi .	—	—	—	—	1	300	1	300
3.	Köögitöölised . .	1	150	1	150	1	150	1	150
4.	Nõudepesija	—	—	—	—	1	150	1	150
	Kokku	2	450	2	450	4	950	4	1000

Mängumurul viibivate laste meditsiiniline teenindamine

Mängumurul viibivate laste meditsiiniline teenindamine organiseeritakse tervishoiuorganite poolt, kinnistades iga mängumuru juurde arste lähimast polikliinikust või haiglast.

Kinnistatud arst peab mängumuru külastama perioodiliselt, mitte harvem kui 2—3 korda nädalas (olenevalt laste arvust mängumurul) ja viibima igal külastusel mängumurul vähemalt 5 tundi.

Lisa nr. 4

Kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi otsusega 8. maist 1944.

Üld- ja sanatoorset tüüpi pioneerilaagrites ning laste mängumurul ülalpidamise kulude

normid

1. Laste ülalpidamise normid üldtüüpi pioneerilaagreis

Kulude nimetus	Päevas 1 lapse kohta	21 päeva jooksul 1 lapse kohta
1. Töötasu ühes juurdearvatistega . . .	1 rbl. 50 kop.	31 rbl. 50 kop.
2. Toitlustamine normide alusel . . .	8 " 50 "	178 " 50 "
3. Väike remont ja sisseseade . . .	— " 95 "	19 " 95 "
4. Kultuuriline teenindamine . . .	— " 50 "	10 " 50 "
5. Majanduslikud kulud	— " 55 "	11 " 55 "
Kokku .	12 rbl. — kop.	252 rbl. — kop.

2. Laste ülalpidamise normid sanatoorset tüüpi pioneerilaagreis

Kulude nimetus	Päevas 1 lapse kohta	40 päeva jook- sul 1 lapse kohta
1. Töötasu ühes juurdearvatistega . .	1 rbl. 50 kop.	60 rbl. — kop.
2. Toitlustamine toiduainete normide alusel	9 " 50 "	380 " — "
3. Väike remont ja sisseseade	— " 95 "	38 " — "
4. Kultuuriline teenindamine	— " 50 "	20 " — "
5. Majanduslikud kulud	— " 55 "	22 " — "
Kokku	13 rbl. — kop.	520 rbl. — kop.

3. Laste ülalpidamise normid mängumurudel

Kulude nimetus	Päevas 1 lapse kohta	30 päeva jook- sul 1 lapse kohta
1. Töötasu ühes juurdearvatistega . .	1 rbl. 12 kop.	33 rbl. 50 kop.
2. Toitlustamine normide alusel	8 " 50 "	255 " — "
3. Kultuuriline teenindamine	— " 50 "	15 " — "
4. Majanduslikud kulud	— " 38 "	11 " 50 "
Kokku	10 rbl. 50 kop.	315 rbl. — kop.

Kinnitan :

VNFSV riiklik sanitaarpeainspektor (Beletski)
21. aprillil 1944.

Sanitaarsed põhinõuded laste suviste tervistusasutuste (pioneerilaagrite ja mängumurude) sisseseadmisel ja ülalpidamisel

1. Iga tervistusasutuse avamine on lubatud ainult kooskõlas riiklike sanitaarinspeksiooni organitega ja pärast esitatud nõuete täitmist.

2. Suvine tervistusasutus peab asetsema terves kuivas maakohas võimalikult haljasalade ja puhaste veekogude läheduses.

Suvine tervistusasutus ei või paikneda :

a) maakohas, kus 3 km raadiuses ümberringi esineb tunduvaid soostumisi või elanike haigestumus malaariasse tõuseb üle 3% ;

b) korrastamata, hoovides, tolmustel ja suure liiklusega tänavail, tugevasti suitsevate ning tolmu ja kahjulikke gaase eraldavate tööstuste lähedal.

3. Tervistusasutuse maa-ala peab olema eraldatud, puhastatud mustusest, varustatud väljakutega laste mänguks ja puhkamiseks ning võimaluse korral haljastatud. Hoovi majanduslik osa eraldatakse. Kui laste mänguplats asetseb hoone osas, peavad selle ruumid ja sissekäik olema kortereist või asutusest isoleeritud.

4. Tervistusasutuse ruumid peavad olema kuivad, valged ja kergesti tuulutatavad. Tervistusasutus ei või paikneda niiskes, pimedas, samuti keldriruumis.

5. Iga tervistusasutus peab omama:

a) laste magamisruume, arvestades 2,5 m² eelkooliealise lapse kohta ja 3,0 m² kooliealise lapse kohta;

b) ruumi laste päevaseks viibimiseks (halva ilma puhul), arvestades 1 m² lapse kohta;

c) sööklat, arvestades 0,75 m² lapse kohta;

d) kööki või jagamisruumi koos kõrvalruumidega;

e) eraldusruumi, arvestades iga 100 lapse kohta:

eelkooliealiste laste asutustes 4—5 voodit, kooliealiste laste asutustes 2—3 voodit.

M ä r k u s. Sööklaks ja päevase viibimise jaoks võib kasutada rõdusid ja katusealuseid, mis on kaitstud tuule ning vihma eest.

6. Tuba üleriiete hoidmiseks asetseb sissekäigu juures eraldi või koridoris; iga lapse üleriiete jaoks peab olema eri varn või konks.

7. Iga laste tervistusasutus peab olema varustatud pesemisseadeldiste ja käimlatega, mis asetsevad hoones või hoovis, arvestades ühe pesemisseadeldise iga 10—15 lapse kohta ja käimlais iga 25—30 kooliealise ja iga 15 eelkooliealise lapse kohta, ühe ava; lastele kuni viie aasta vanuseni tuleb tingimata sisse seada potitamisruum.

M ä r k u s. Hoovipealsed pesemisseadeldised peavad asetsema katusealuse varjus, mis võimaldab nende vaba kasutamist halva ilma korral.

8. Laste tervistusasutuse juures on soovitav sisse seada päikesesoojendusega dušid, üks dušs iga 25—30 lapse kohta.

9. Magamisruumides peab igal lapsel olema omaette kokkupandav voodi või raam ühes magamisriiete komplektiga. On luba-

tud laste isiklike magamisriiete kasutamine, mis vaadatakse vastuvõtmisel hoolega läbi puhtuse ja söödikute puudumise seisukohalt ning vajaduse korral desinfitseeritakse. Magamisriiete hoidmine toimub riuleil korralikult kokkupandud kujul.

10. Tervistusasutuste toitlusblokkide ja laste sööklate korraldus, sisseseadmine ja ülalpidamine, samuti toiduainete, poolfabrikaatide ja valmistoidu vedu peavad vastama NSVL Tervishoiu ja Kaubanduse Rahvakomissariaadi poolt 11.—13. okt. 1943 kinnitatud „Ühiskondlike toitlustus-ettevõtete sanitaarregleile“. Tervistusasutustes on lubatud lastele kuuluvate söögi- ja teenõude kasutamine tingimusel, et nende pesemine ja hoidmine peab olema organiseeritud tervistusasutuses.

11. Iga tervistusasutus peab olema kindlustatud heakvaliteedilise joogiveega. Enne tervistusasutuse avamist tuleb lähimas laboratooriumis teostada vee analüüs ja saada riiklikult sanitaarinspeksioonilt luba antud veeallika kasutamiseks.

Kui kasutatakse vett põhjakaevudest ja allikaist, peavad need oma ehituselt ja koosseisult vastama kindlaksmääratud sanitaarõuudele; joogivesi tuleb tingimata ära keeta.

12. Laste tervistusasutuse ruumid ja maa-ala peavad olema puhtad ning korras. Põrandaid pühitakse tubades kaks korda päevas niiskelt üle ja pestakse mitte harvemini kui üle päeva.

13. Tervistusasutusse võetakse lapsi vastu ainult pärast arstlikku ülevaatust ning vastavate tõendite esitamist teostatud kaitseüstimate kohta ning järeleuurimiste kohta pisikutekandmise suhtes. Enne pioneerilaagrisse saatmist käivad lapsed läbi sanitaarsest kontrollist ja nende esemed desinfitseeritakse.

Iga päev, laste tulekul mänguplatsile, vaatab meditsiiniline personaal või kasvataja, pedagoog lapsed üle, et selgitada nende tervislikku seisundit ja isiklikku hügieeni.

14. Pedagoogid, kasvatajad, pioneerijuhid, samuti laste tervistusasutuste juhatajad peavad pidevalt jälgima laste keha, pesu ja riidetuse puhtust ja laste regulaarset pesemist saunas või kuuma vee duši all mitte harvemini kui üks kord dekaadis.

Ihu- ja voodipesu vahetatakse pioneerilaagris ja mängumurul samuti üks kord dekaadis, käterätikuid aga üks kord viie päeva jooksul, vajaduse korral ka sagedamini.

15. Vastutus käesolevate nõuete täitmise eest pannakse laste tervistusasutuse juhatajale.

Näidis-plaan

kasvatustöö kohta pioneerilaagris ja mängumurul 1945. a.

Kogu kasvatustöö laagris ja mängumurul peab taotlema laste tervisliku puhkuse kindlustamist, nende sõjalis-kehakultuurilist ettevalmistamist, nende teadmisteringi ja praktiliste oskuste laiendamist.

Näitliku plaani alusel tuleb igas laagris ja mängumurul koostada konkreetsed kalendaarplaanid laagri, mängumuru, rühma või lüli tööks igas vahetuses.

Poliitiline kasvatustöö

1. Kogu laagrile ja rühmadele vestluste, referaatide ja loengu korraldamine meie kodumaast, Nõukogude riigi võidust saksa fašistlike röövvalutajate üle, Suure Isamaasõja episoodidest, Isamaasõja kangelastest, sotsialistliku töö kangelastest, suurtest vene väejuhtidest, leninlik-stalinliku kommunistliku noorsooühingu võitlustaditsioonidest, laste osavõtust võitlusest saksa röövvalutajatega.

2. Lenini, Stalini ja meie partei ning valitsuse väljapaistvate tegelaste, Nõukogude Liidu kangelaste, sotsialistliku töö kangelaste, suurte vene väejuhtide elulugudega tutvustamine.

3. Kohtumiste organiseerimine Isamaasõjast osavõtnutega, kuulsate tööstuse, transpordi ja põllumajanduse töötajatega, kirjanikega, teaduse ja kunsti töötajatega.

4. Regulaarne poliitilise informatsiooni andmine Nõukogude Informatsioonibüroo materjalide järgi, ajalehtede ja ajakirjade ettelugemised.

5. Ilukirjanduse ja populaarteadusliku kirjanduse lugemise organiseerimine.

6. Ekskursioonide organiseerimine ajalooliste lahingute paikadesse, kus nõukogude rahvas on võidelnud oma sõltumatus eest, ajalooliste mälestusmärkide ja Isamaasõja kangelaste mälestussammaste külastamine.

7. Seinalehtede ja võitluslehtede väljaandmine, ajalehevitrinide, albumite ja näituste organiseerimine.

8. Kinofilmide ja teatrietenduste külastamine ning arutus.

Ühiskonnale kasulik töö

1. Majanduslikult väärtuslike, vitamiini- ja ravimtaimede, tehniliste toorainete, metsikult kasvavate viljade, seente ja marjade korjamine ning varumine.

See töö peab olema pioneeride laagris või mängumurul viibimise ajal põhiliseks tööks.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata toitlustus-, tehnilise ja ravi-toorainete korjamisele.

Kogu töö peab toimuma antud rajooni kohta kindlaks määratud kasulike taimede korjamise üldplaani järgi.

2. Põllumajanduslik töö.

Pioneeride osavõtt tööst lähimas kolhoosis, sovhoosis, laagri või mängumuru juures asetseval maatükil.

3. Eneseteenindamine ja käsitöö (isetegevus): laagri, mängumuru maa-ala koristamine, ruumide koristamine; söökla ja köögi abistamine; papptööd, mänguasjade valmistamine; lihtsamad puutööd laagri sisseseade remondi alal; korvide punumine vitstest ja pilliroost jne.

4. Noorte tehnikute töö (kolhooside ja sovhooside abistamine põllutöomasinate remondis, üksikosade valmistamine, tööriistade: rehade, kõblaste, kanderaamide jm. valmistamine).

5. Lähedalasuvate rindevõitlejate perekondade abistamine (väikeremont ja ruumide koristamine, kütteaine varumine, töö aias).

Massiline kultuuritöö

1. Ringide organiseerimine (ajaloo, kirjanduse, tantsu, laulu, ilulugemise, võimlemise, käsitöö jne. alal).

2. Laagri või mängumuru ava- ja lõpp-pidustuste läbiviimine: isetegevusõhtud, võistlused parima lugeja, tantsija ja laulja nimele, lõkketuled, karnevalid, maskeraadid.

3. Kunstilise ja tehnilise loomingu näituste organiseerimine.

4. Kunstilise isetegevuse esinemiste organiseerimine kolhoosides, sovhoosides, sõjaväeosades ja haiglates.

Loodusteaduslik töö ja matkad

1. Ekskursioonide organiseerimine kolhoosi või sovhoosi tera- ja juurviljakasvatusaladele, piima-, linnukasvatus-, seakasvatus- ja teistesse farmidesse.

2. Herbaariumide ja kollektsioonide koostamine kooli jaoks. Elava nurga organiseerimine.

3. Ekskursioonide ja matkade organiseerimine rajooni loodusvarade ja looduslike tingimuste uurimise eesmärgil.

Ekskursioonid ja matkad peavad andma lastele ettekujutuse orienteerumisest maastikul. Vahetu vaatluse teel selliste geograafiliste mõistete täpsustamine nagu mägi, künkas, tasandik, kuristik, oja, jõgi, nende lähted, jõesäng, lisajõed, parem ja vasak kallas, järv, tiik, soo, madalik; saar, poolsaar; õhu temperatuur, tuuled, sademed, vihmad, kaste, udu; mul- lastikud: savi, liiv, huumus, kivimid, lubjakivi, turvas, kivisüsi, nafta jt.; kohalikud puuliigid; põllumajandusliku ja tööstusliku tähtsusega taimed; kahjuritaimed ja võitlus nendega põllul ning aias; kalapüügivõtteid (õnge ja võrguga); kohalikud põhilised kalaliigid.

Tuleb õpetada lapsi matkaks varustuma, tuel toitu valmistama, abi andma vähemate vigastuste puhul.

Märkus. Matkarühmad tuleb organiseerida vanuse järgi (10 ja 11 a., 12 ja 13 a.). Laste hulk matkarühmas ei tohi ületada 20—25 inimest. Laagris või mängumurul viibimise ajal on soovitatav igale vanuserühmale korraldada üks poolepäevane matk (4—5 tundi) ja üks matk kogu päev (8—10 tundi).

Sõjalis-sportlik töö

1. Võimlemisharjutusi sooritatakse iga päev, eraldi nooremate (9—10 a. vanuses) ja vanemate (11—13 a. vanuses) pioneerirühmadele. Neile ja teistele rühmadele vahetatakse laagriperioodi kestel kaks harjutuste kompleksi. Vanematele rühmadele peab üheks kompleksiks olema OVTK harjutuste-kompleks.

2. Lühiharjutusi organiseeritakse plaanis ettenähtud päevil. Harjutuste sisu: jooksu-, hüppe-, heite-, ronimis- ja tasakaaluharjutused; tähelepanelikkuse-, jälgedelugemiste-harjutused, orienteerumine maastikul; sõjalised mängud; jalutuskäigud ülalloeteldud harjutuste sissevõtmisega jt.

3. Rühmaharjutusi teostatakse pioneeride poolt lühiharjutustel omandatud materjalikontrolli ja tugevdamise eesmärgil. Harjutuste sisu: ettevalmistus rühmade osavõtuks üldlaagriiistest üritustest, spordivõistluste korraldamine lülide vahel jooksudes, hüpetes, heidetes ja teistel aladel, ekskursi-

oonid sõjaliste mängudega ja harjutustega maastikul ning ülesannetega.

4. Isetegevuslikke üritusi vabal ajal võidakse organiseerida iga päev osavõtjate soovi järgi. Ürituste sisu: meeskondade seltsimehelikud kohtumised spordi- ja rahvamängudes, kehakultuurilised atraktsioonid, tantsud.

5. Üldlaagriline sõjaline mäng korraldatakse kokkuvõtva üritusena laagriperioodi lõpus. Mängude sisusse kuuluvad elementidena: sõjalis-rakenduslikud kehakultuurilised harjutused (käimine, jooks, hüpped, heited jt.), harjutused tähelepanelikkuses, jälgedelugemises ja orienteerumises maastikul.

6. Üldlaagriline ühepäevane matk (4—5 km noormatele ja 6—8 km vanematele rühmadele) organiseeritakse samuti ühel viimseist pioneeride laagris viibimise päevist.

Matka sisusse võib võtta: jalarännakhoog marsiga, enese teenindamise harjutamine, taktikalise ettevalmistuse elemente (valve- ja vahiteenistus, mängud ja sõjalis-rakenduslikud harjutused maastikul jne.).

7. Üldlaagriline lõpp-pidustus — sõjalis-sportliku töö saavutuste ülevaatus korraldatakse laagriperioodi lõpus. Sis: rivistumine, rühmade esinemised, spordivõistlused, masilised mängud-võistlused; võitjate rühmade, lülide ja meeskondade selgitamine, üksikute spordialade tšempionide selgitamine.

Kooskõlastatud NSVL Tervishoiu
Rahvakomissariaadiga ja VNFSV
Hariduse Rahvakomissariaadiga

Üldtüüpi pioneerilaagri näidis-päevakava

Äratus	kl. 7.00
Võimlemine	kl. 7.05 — 7.20
Voodite koristamine, tualett	kl. 7.20 — 7.50
Rivistumine, lipuheiskamine	kl. 7.50 — 8.00
Hommikueine	kl. 8.00 — 8.30
Ühiskonnale kasulik töö: ravimtaimede ja metsikult kasvavate viljade ning marjade korjamine, töö abimajandis, kolhoosis, laagriajas	kl. 8.30 — 11.30
Tervistusprotseduurid: päikese- ja õhu- vannid, keha hõõrumine, suplemine...	kl. 11.30—12.30

Vaba aeg	kl. 12.30 — 13.00
Lõuna	kl. 13.00 — 14.00
Puhkus (kaasa arvatud voodite koristamine, tualett)	kl. 14.00 — 15.30
Teejoomine	kl. 15.30 — 16.00
Sõjalis-kehakultuuriline ja klubide ning ringide töö, pioneerilülide ja rühmade koondused, mängud, ekskursioonid jne. ...	kl. 16.00 — 18.00
Vaba aeg	kl. 18.00 — 19.00
Õhtusöök	kl. 19.00 — 19.30
Massiline töö	kl. 19.30 — 21.00
Rivistumine, lipu allalaskmine	kl. 21.00 — 21.15
Ettevalmistus magama heitmiseks	kl. 21.15 — 21.30
Magamaminek	kl. 21.30

Märkused. 1. Iga üksiku pioneerilaagri päevakavas võib kohalikest tingimustest olenevalt teha mõningaid muudatusi, kuid seejuures ei tohi vähendada magamis- ja puhkusaja kestust ning söögikordade arvu.

2. Liidu lõunarajoonides on otstarbekohane viia tervistusprotseduurid läbi varematel tundidel (kl. 10.00 — 11.30).

Kooskõlastatud NSVL Tervishoiu
Rahvakomissariaadiga ja VNFSV
Hariduse Rahvakomissariaadiga

Sanatoorse laagri näidis-päevakava

Sanatoorsesse laagrisse juhitakse nõrgema tervisega lapsed, seepärast tuleb laagri kava koostamisel arvestada üksikute laste tervislikku seisundit. Päevakava momentide individualiseerimist tuleb teostada arstliku vaatluse andmete alusel ja vastavalt laste vanusele ning teostatavatele arstlik-profülaktiilistele abinõudele. Sanatoorse laagri päevakava koostamise aluseks tuleb võtta järgmine näidis-skeem:

Äratus	kl. 7.00
Võimlemine	kl. 7.05 — 7.20
Voodite koristamine, tualett	kl. 7.20 — 7.50
Rivistumine, lipuheiskamine	kl. 7.50 — 8.00
Hommikueine	kl. 8.00 — 8.30

Arstlik ülevaatus, meditsiinilised protseduurid, ihutemperatuuri mõõtmine	kl. 8.30 — 9.30
Ühiskonnale kasulik töö: ravimtaimede ja metsikult kasvavate viljade ning marjade korjamine, töö abimajandis ja laagri aias	kl. 9.30 — 11.00 ¹⁾
Tervistuspetseduurid: päikese- ja õhuvannid, keha hõõrumine, suplemine . .	kl. 11.00 — 13.00 ²⁾
Lõuna	kl. 13.00 — 14.00
Puhkus (kaasa arvatud voodite koristamine, tualett)	kl. 14.00 — 16.00
Teejoomine	kl. 16.00 — 16.30
Sõjalis-kehakultuuriline ja klubide ning ringide töö, pioneerilülide ja rühmade koondused, mängud, ekskursioonid jne.	kl. 16.30 — 18 ⁴ .00
Vaba aeg	kl. 18.00 — 19.00
Õhtusöök	kl. 19.00 — 19.30
Massiline töö	kl. 19.30 — 20.30
Rivistumine, lipu langetamine	kl. 20.30 — 20.45 ³⁾
Ettevalmistus magamaminekuks	kl. 20.45 — 21.00
Magamaminek	kl. 21.00

Kooskõlastatud NSVL Tervishoiu
Rahvakomissariaadiga ja VNFSV
Hariduse Rahvakomissariaadiga.

Mängumuru näidis-päevakava

Laste vastuvõtmine	kl. 8.00 — 8.30
Võimlemine	kl. 8.30 — 8.45
Rivistumine	kl. 8.45 — 9.00
Hommikueine	kl. 9.00 — 9.30
Ühiskonnale kasulik töö (abimajandis, kooli maatükil, metsikult kasvavate taimede kogumine jm.) ⁴	kl. 9.30 — 12,30

¹⁾ Tervislüku seisundi järgi võib laagri arst lapsi mõnest tööst täielikult või osaliselt vabastada.

²⁾ Liidu lõunarajoonides on otstarbekohane teostada tervistuspetsedure (päikese-, õhuvanne jm.) varematal tundidel (kl. 10.00—11.30).

³⁾ Teise vahetuse laagris tuleb õhtune rivistus ja lipu allalaskmine üle kanda kl. 19.30-le, s. t. kohe pärast õhtusööki.

⁴⁾ Ühiskonnale kasulikuks tööks määratud aega võib, olenevalt õppija vanusest, vähendada ühe tunnini.

Vaba aeg	kl. 12.30 — 13.00
Lõuna	kl. 13.00 — 14.00
Pärastlõunane puhkus (magamine, voodite koristamine, tualett)	kl. 14.00 — 15.30
Teejoomine	kl. 15.30 — 16.00
Tegevus (pioneeride koondused, ekskursi- oonid, matkad, ringide töö, vestlused, luge- mine, isetegevus)	kl. 16.00 — 19.00
Õhtueine	kl. 19.00 — 19.30
Rivistumine	kl. 19.30 — 19.45
Äraminek	kl. 20.00

Mis on soovitav igal pioneeril laagrisse kaasa võtta

I h u p e s u

Aluspesu	1 vahetus
Sukad või sokid	2 paari
Taskurätikud	2—3 tk.

Riietus ja jalatsid

Spordipüksid	2 vahetust
Spordisärgid või pealissärgid	2 „
Jalatsid	1 paar
Palitu	1
Õlgkübar, sonimüts	1

Sanitaarsed ja hügieenilised esemed

Käterätikud	2
Nühits	1
Hambahari	1
Seep	1
Hambapulber	1

Muud vajalikud esemed

Märkmik	1
Pliiats	1
Postkaardid	3
Veepudel	1
Kott pesu jaoks omaniku nimega	1

Pioneerilaagrite ülemaile ja mängumurude juhatajaile korraldatava instruktiivse seminari (20 tundi)

Õppeplaan

I teema:

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu, ÜLKNÜ KK, ÜAÜKN määrused ja vabariigi hariduse ning tervishoiu rahvakomissariaadi käskkirjad pioneerilaagrite ja mängumurude töö kohta 1945. a. suvel — 1 tund.

II teema:

Laagri ja mängumuru ettevalmistus ja nende sisseseadmine — 2 tundi

Ruumide valimine laagriks, mängumurule. Söökla ja köögi organiseerimine. Magamistubade, puhkustubade, riiehoiuruumide ja pesemistubade sisseseadmine. Majanduslik ja kultuuriline inventar. Tuletõrje- ja päästevahendid. Kindlustamine transpordiga ja kütteenega. Laagri, mängumuru maa-ala ettevalmistamine.

III teema:

Ettevalmistus laste kohaletoomiseks ja laagri avamine — 2 tundi

Laste väljavahetamine ja laagrisse suunamise kord. Arstlik ülevaatus, lastevanemate koosolekud. Mis peab pioneer laagrisse kaasa võtma. Laagri, mängumuru päevakava. Rühmade, lülide organiseerimine, pioneeriaktiivi määramine. Laagrisse sõitmise organiseerimine. Pioneerilaagri avamine.

IV teema:

Laagri, mängumuru kaadrid ja töö nendega — 2 tundi

Laagri, mängumuru koosseisud. Laagri, mängumuru töötajate kaadrite valik. Kasvatajate, majandusliku ja teenindava personaali töö. Laagri, mängumuru põhiliste töötajate kohustused, nende vastutus ülesannete täitmise eest. Aruandlus laagris.

V teema:

Laagri, mängumuru finantseerimine — 2 tundi

Laagri, mängumuru eelarve. Toitlustuse organiseerimine laagris, mängumurul. Toidu väärtuse jaotus ja kalkulatsioon päevas. Toiduainete sissetuleku ja väljamineku arvestus.

Laagrite, mängumurude töötajailt toitlustuse eest mahaarvamise kord.

Aruandlus. Laagri, mängumuru likvideerimine.

VI teema:

Laagri, mängumuru töösisu, planeerimine ja arvestus — 10 tundi

1. Poliitiline kasvatustöö laagris, mängumurul 2 tundi
2. Massiline kultuuritöö 2 „
3. Sõjalis-kehakultuuriline töö 2 „
4. Ühiskonnale kasulik töö 2 „
5. Arstlik-sanitaarsed abinõud 2 „
6. Laagri, mängumuru töö planeerimine ja arvestus 1 „

Märkus. Õppetegevuse korraldamisel nendel teemadel tuleb aluseks võtta vanematele, rühmajuhtidele ning pedagoogidele korraldatava instruktiivse seminari õppeplaani.

Vanematele, rühmajuhtidele ja pedagoogidele korraldatava instruktiivse seminari (25 tundi)

õppeplaani

I teema:

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu, ÜLKNÜ KK, ÜAÜKN määrused ja vabariigi hariduse ning tervishoiu rahvakomissariaadi käskkirjad pioneerilaagrite ja mängumurude töö kohta 1945. a. suvel — 2 tundi.

II teema:

Pioneerijuhi ja õpetaja laagrisse sõidu ettevalmistamine — 2 tundi

Vajalike materjalide, isikliku riietuse, varustuse, kirjanduse, kantseleitarvete kogumine jne, ja ettevalmistamine.

Laagri raamatukogu komplekteerimine. Materjalide hankimine massiliseks kultuuritöök, sportlikuks ja loodusteaduslikuks tööks, matkadeks.

Rühmade ja lülide komplekteerimine. Pioneeriaktiivi määramine.

Pioneeride ettevalmistus laagrisseõiduks.

Tutvustamine laagri päevakavaga.

III teema:

Poliitiline kasvatustöö laagris, mängumurul — 3 tundi

Pioneeride tutvustamine jooksvate sündmustega. Ajalehe „Pionerskaja Pravda“, ajakirjade „Pioner“, „Družnõje Rebjata“, „Kostjor“ ja kohalike lasteajalehtede ning -ajakirjade kollektiivse lugemise organiseerimine.

Lühivestluste korraldamine teemadel: meie kodumaast ja tema ajaloost, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, leninlik-stalinlikust kommunistlikust noorsooühingust, loodusteaduslikel ja kirjanduslikel teemadel, tehnikast, kunstist, spordist.

Laagri raamatukogu töö. Seinalehe väljaandmine. Näitlik agitatsioon.

IV teema:

Massiline kultuuritöö — 3 tundi

Ringide ja kunstilise isetegevuse töö organiseerimine.

Mängude, deklamatsioonide, laulude ja tantsude õppimine.

Huvitavate atraktsioonide ja kunstilise isetegevuse õhtute organiseerimine ning läbiviimine.

Laagri ja mängumuru ava- ja lõpp-pidustuste ettevalmistus ning läbiviimine.

V teema:

Sõjalis-kehakultuuriline töö — 5 tundi

Laagri, mängumuru spordiinventar.

Kehakultuuri-asula sisseseadmine.

Jalgpalli-, korvpalli-, võrkpalli- ja kurni mänguplatside, lasketiiru ja kiikede sisseseadmine.

Aktiivi valimine laagri pioneeride hulgast pioneerijuhi abistamiseks kehakultuuritöö läbiviimisel ja selle aktiivi juhtimine.

Igapäevane hommikune võimlemine laagris, mängumurul.
Veesordi harrastamine (ujumine, sõudmine).

Suplemise organiseerimine. Ettevaatusabinõude range järgimine suplemise juures.

Sportlike ja liikumismängude organiseerimine ning teostamine.

Tegevus sõjalise ettevalmistuse alal (rivi, topograafia, side).
Üldlaagrilised spordipeod.

VI teema :

Ühiskonnale kasulik töö — 2 tundi

Laagris: laagri või mängumuru ruumide ja maa-ala sisseadmine ning kaunistamine. Töö köögis, sööklas, laagri maatükil.

Lülide ja rühmade valvekordade organiseerimine.

Väljaspool laagrit: töö kolhoosis, sovhoosis, abimajandis.

Ravimtaimede ja metsikult kasvavate taimede kogumine.

Rindevõitlejate perekondade abistamine.

VII teema :

Turism laagris ja mängumurul — 2 tundi

Kuidas organiseerida ja korraldada ekskursiooni, matka. Matkavarustus. Kodu-uurimise-materjalide kogumine, üles joonistamine, fotografeerimine.

Rajooni ajaloolise mineviku, loodusvarade ja majanduslikult väärtuslike taimede uurimine.

VIII teema :

Loodusteaduslik töö — 2 tundi

Inventar ja sisseseaded loodusteaduslikuks tööks.

Kuidas teha püünisvärke, õngesid, kaasi ja karpe herbaariumide ja kollektsioonide jaoks. Looduse vaatlemine.

Exkursioonide organiseerimine ja korraldamine (aeda, niidule jm.). Elava nurga organiseerimine.

Herbaariumide, kollektsioonide, tabelite ja mineraali liikide kogumine ning koostamine kooli jaoks.

IX teema:

Ravi- ja sanitaarsed abinõud — 2 tundi

Looduslike tegurite (päike, õhk, vesi) kasutamine laste tervistamiseks. Päikesevannide ja supluste korraldamine.

Isikliku hügieeni nõuete harjutamine. Keha, riietuse, voodi ja ruumi eest hoolitsemine.

Laagri sanitaarne kord.

Sanitaarpäevade organiseerimine.

X teema:

Laagri, mängumuru töö planeerimine ja arvestus — 2 tundi

Laagri, rühmade, lülide tööplaanide koostamine.

Laagri ja rühmade päevikud.

Lisa nr. 1

ENSV RKN ja EK(b)P KK
27. detsembri 1944. a.
määruse juurde.

ÕPILASE REEGLID

Iga õpilase kohuseks on:

1. Püsivalt ja visalt teadmisi omandada, et saada haritud ja kultuurseks kodanikuks ja tuua võimalikult palju kasu Nõukogude kodumaale.

2. Usinalt õppida, korralikult tundides käia, kooli õppetöö alguseks mitte hiljaks jääda.

3. Vastuvaidlematult täita kooli direktori ja õpetajate korraldusi.

4. Kooli tulla kõigi vajalike õpperaamatutega ja kirjutamisvahenditega. Enne õpetaja tulekut valmis seada kõik tunni jaoks vajalik.

5. Kooli tulla puhtana, kammituna ja korralikult riietatuna.

6. Hoida oma koht klassis puhas ja korras.

7. Pärast kella kohe klassi minna ja väljuda tunni ajal klassist ainult õpetaja loal.

8. Istuda tunnis sirgelt, toetumata küünarnukile, ja hoiduda lohakast asendist; tähelepanelikult kuulata õpetaja seletusi ning õpilaste vastuseid, mitte juttu ajada ega tegelda kõrvaliste asjadega.

9. Õpetaja või kooli direktori klassi tülles ja nende väljudes tervitada neid püsti tõustes.

10. Õpetajale vastamisel püsti tõusta, seista sirgelt, kohale istuda ainult õpetaja loal. Soovides vastata või midagi küsida — käsi tõsta.

11. Täpselt märkida päevikusse või erivihikusse, mis õpetaja järgmiseks tunniks üles annab, ja näidata seda vanematele. Kõik kodused ülesanded teostada ise.

12. Olla aupaklik kooli direktori ning õpetajate vastu. Kohates tänaval kooli õpetajaid ja direktorit, tervitada neid viisaka kummardusega, poisid mütsi peast võttes.

13. Olla viisakas vanemate inimeste vastu, käituda tagasihoidlikult ja viisakalt koolis, tänaval ning avalikes kohtades.

14. Mitte tarvitada sõimusõnu ja jämedaid väljendusi. Mitte suitsetada. Mitte mängida mängu raha ega asjade peale.

15. Hoida kooli vara. Suhtuda hoolikalt oma asjadesse ja oma seltsimeeste asjadesse.

16. Olla tähelepanelik ning abivalmis vanade, väikeste laste, jõuetute ja haigete vastu, andes neile teed, loovutades iste kohta ja neid kõigiti abistades.

17. Olla kuulekas oma vanematele, abistades neid, hoolitseda väikeste vendade ja õdede eest.

18. Hoida toad puhtad, hoida korras oma riided, jalatsid, voodi.

19. Kanda kaças õpilaspiletit, hoida seda hoolikalt, teistele seda mitte edasi anda ja kooli direktori ning õpetaja nõudmisel ette näidata.

20. Pidada kalliks oma kooli ja klassi au nagu omaenda au.

VI. AMETIÜHINGUTE KAADRITE ETTE- VALMISTAMINE

Käitiskomiteede esimeeste instruktiivse seminari õppeplaan

Seminari üldine kestus — 9 päeva, 3 tundi päevas.

Tundide jaotus teemade järgi:

1. Nõukogude rahva suur Isamaasõda	3 tundi
2. Käitiskomitee organisatsiooniline töö	3 "
3. Sotsialistliku võis/luse organiseerimine ja töö- tasu-küsimused	3
4. Riiklik sotsiaalkindlustus	3 "
5. Käitiskomitee töö (töölise varustamisel)	3 "
6. Töölise ja teenistujate elutarbeline teeninda- mine	2 "
7. Töökaitse	3 "
8. Massiline kultuuritöö	3 "
9. Töölise ja teenistujate kehaline kasvatus	2 "
10. Eelarve ja rahanduslik tegevus	3 "

Käitiskomiteede esimeeste instruktiivse seminari õppekava

1. Käitiskomitee organisatsiooniline töö

Ametiühingud — töölisklassi kõige massilisem organisatsioon. Ametiühingute ülesanded pärast sõjaaegsetes tingimustes.

Tootmisprintsip ja demokraatlik tsentralism — nõukogude ametiühingute organisatsioonilise ülesehituse alus.

Ametiühingu-organisatsiooni struktuur käitises. Vabriku, tehase ja asutuse komiteed. Nende valimise kord. Käitiskomitee koosseisud ja vabastatud töötajate normid. Kohustuste jaotus käitiskomitee liikmete vahel. Käitiskomitee komisjonid, nende töö sisu ja organiseerimine. Käitis-

komitee ja jaoskonnakomiteede tööplaani, koostamise ja kinnitamise kord.

Ametiühingute jaoskonnakomiteed — struktuur, valimiste kord, töö organiseerimine, komisjonid jaoskonnakomiteede juures.

Ametiühingurühm — ametiühingu-organisatsiooni põhilülil käitises. Ametiühingu rühmaorganisaatori valimine. Tema kohused ja õigused. Kindlustusdelegaadi ja ühiskondliku töökaitseinspektori töö ametiühingu-grupis.

Ametiühingu liikmeskond. ÜAÜKN Presiidiumi otsus 10. detsembrist 1942 „Ametiühingu-organisatsioonide tööst tööliste ja teenistujate ametiühingu liikmeks värbamisel“. Ametiühingu liikmete õigused ja eelised. Uute tööliste ametiühingusse võtmine. Ametiühingu liikmeks võtmise kord. Uute vastuvõetud ametiühingu liikmete kinnitamise kord. Ametiühingu liikme-piletite väljaandmine.

Käitiskomitee ametiühinguline majandus. Ametiühingu liikmete arvestus. Ametiühingu liikme-piletite arvestus ja hoidmine. Arvestuskaartide hoidmine. Käitiskomitee, jaoskonnakomiteede ja ametiühingu liikmete üldkoosolekute protokollid.

Käitiskomitee aruandlus — vormid, nende täitmise kord, esitamise tähtajad kõrgemalseisvatele organisatsioonidele.

2. Sotsialistliku võistluse organiseerimine ja töötasuküsimused

Suur Isamaasõda ja üldrahvalik töövaimustus meie maal. ÜAÜKN Presiidiumi määrus 22. maist 1942 „Ametiühingute osavõttust üleliidulise sotsialistliku võistluse läbiviimisest“. Üleliidulise sotsialistliku võistluse tingimused. ÜK(b)P KK, Riikliku Kaitsekomitee, ÜAÜKN ja rahvakomissariaatide, ametiühingute keskkomiteede punaste rändlippude andmise kord.

Sotsialistliku võistluse organiseerimine käitises. Lepingute sõlmimine jaoskondade, töökodade ja brigaadide vahel.

Käitiskomitee abi töölistele nende poolt sotsialistlike kohustuste vastuvõtmisel. Kontroll kohustuste täitmise üle.

Stahhaanovlased — sotsialistliku võistluse eesrindlased. Stahhaanovliku liikumise uued vormid: rindebrigaadid, võistlus kutsealade järgi, mitmel tööpingil töötamine, kahekordse normi täitmine jne.

Uute tööliste kaasatõmbamine sotsialistlikku võistlusse. Võistluse massilisus. Võistluse avalikkus. Eesrindlaste kogemuste edasiandmine.

Üleliidulises sotsialistlikus võistluses võitjaks tulnud käitistele väljaantavate preemiade kulutamise kord.

Tööliste abistamine tööviljakuse tõstmisel. Abinõude tarvituselevõtmine tööaja täielikuks ärakasutamiseks. Töödistsipliini tugevdamine. NSVL Ülemnõukogu määrused töödistsipliini kohta 26. juunist 1940 ja 26. detsembrist 1941. Käitiskomitee kontroll nende täitmise üle.

Võitlus tööpinkide ja agregaatide seismisega. Töökoha ettevalmistuse ja tööriistade, materjalide ning jooniste õigeaegse kättesaamise kontroll.

Uute tööliste kinnistamine kvalifitseeritud tööliste juurde. Tootmisõpetus töökohal.

Käitiskomitee töö leiutiste ja ratsionaliseerimissetepanekute kiire ellurakendamise abistamisel.

Tootmisnõupidamised. Tootmisnõupidamiste sisu. Tootmisnõupidamised ametiühingurühmas. Üksikute erialade tööliste nõupidamine. Tootmisnõupidamiste otsuste täitmise kontroll.

Progressiivne tükitöötasu ja premiaalne töötasu. Käitiskomitee osavõtt tootmisnormide ja hinnete järelevaatusest. Seadusandlus töötasu kohta pärastõjaaja tingimustes. Tasu töö eest puhkepäevadel. Kontroll töötasu õige arvestuse ja töötasust mahaarvamise üle. Võitlus töötasufondi ülekulutusega käitises.

Käitiskomitee palgakomisjonide töö organiseerimine.

3. Riiklik sotsiaalkindlustus

Riikliku sotsiaalkindlustuse alused NSVL-s

Kindlustus ajutise töövõimetuse korral. Abirahade normid haiguse, raseduse ja sünnituse korral. Abirahade

määramise kord. Haiguslehtede väljaandmine ja kujundamine. Abirahade arvestus ja väljaandmine.

Haigestuvuse ja traumatismi vähendamise. Polikliinikute, tervishoiupunktide ja ametiühingu kindlustusaktiivi osa selles. Haigete abistamine ja seltsimehelik kontroll kodus. Kontroll haiguslehtede väljaandmise üle. Simulantide ja haiguslehti kuritarvitavate isikute ilmajätmine abirahadest ja kohtulikule vastutusele võtmine.

Käitiskomitee töö tööliste ja teenistujate sanatoorse ravi, ravitoitlustamise ja puhkuse organiseerimisel.

Abirahade andmine lapse sünnitusel. Abirahade määramise kord. Abirahade määrad. Dokumendid, mille järgi abirahasid määratakse.

Pensionide määramine ja väljamaksmine. Pensionide väljamaksmine töökoha järgi. Soodustus töötavatele invaliididele. Kontroll pensionide väljamaksmise üle sotsiaalkindlustus-nõukogude ja jaoskonnakomiteede poolt.

Isamaasõja-invaliidide ja tööinvaliidide töökorraldus. Ametiühingute osavõtt arstlike ja tööekspertiisikomisjonide tööst.

Sotsiaalkindlustuse eelarve. Käitiskomitee kontroll kindlustussissemaksude tasumise üle. Käitiskomiteede eelarvete täitmise kontroll riikliku sotsiaalkindlustuse järgi. Arvestusteadete esitamise tähtajad ja täitmise kord kindlustajate poolt. Sotsiaalkindlustuse summade kulutamise kontroll.

4. Käitiskomitee töö tööliste varustamise alal

Tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete normeeritud varustamine põhiliste kaupadega. Kaardisüsteemi ülesehituse põhimõtted. Kinnine ja lahtine kaubandusvõrk. Tööliste varustamise osakonnad, nende ülesanded ja töö sisu.

ÜAÜKN Presiidiumi otsused 9. detsembrist 1942 „Ametiühingu-organisatsioonide tööst tööliste varustamise ja tööliste ning teenistujate elutarbelise teenindamise alal“ ja 1. veebruarist 1943 „Ametiühingu-organisatsioonide võitluse tugevdamisest toiduainete ja tööstuskaupade varustamise ja kõrvaldamise vastu“.

Kinnise kaubandusvõrgu kaudu kaubastatavate kontingentide kontroll. Toiduainete ja tööstuskaupade kaartide ning kauplusalude väljaandmise kontroll. Kontroll kindlaksmääratud leiva-normidega varustamise üle. Tööliste varustamise osakonnale

kindlaksmääratud normeeritud kaupade realiseerimise kontroll ja kaasabi nende õigeaegsel väljavalimisel. Käitiskomitee ja jaoskonnakomiteede osavõtt tööstuskaupade orderite ja punktide jaotamisest.

Ühiskondlik kontroll kaalude ja mõõduriistade seisundi üle. Kaalude ja mõõduriistade korrashoidmise reeglid. Riistade õigsuse ja nende õigeaegse tembeldamise kontroll. Riistade remont käitise jõudude poolt. Side NSVL Mõõduriistade Komitee volinikega.

Ühiskondlik kontroll kaubandusvõrgu töö üle

Ühiskondlike kontrolöride valvekordade organiseerimine kauplustes. Kontroll iga dekaadi jaoks normeeritud toiduainete saamise ja nende õigeaegse kohaletoimetamise üle kauplustesse. Kontroll kaupade õige vastuvõtu ja alalhoiu üle kauplustes. Kontroll kindlaksmääratud riiklikest hindadest kinnipidamise üle. Väljaantavate kaupade õige kaalu kontroll. Võitlus kaupade ebaseadusliku kaubastamise ja varastamise vastu. Teiste kaupadega õige asendamise kontroll. Kontroll normeeritud kaupade kulutamise arvestuse üle ja nende olemasolu kontroll. Kontroll kaubanduse sanitaarreeglite täitmise üle. Kontroll tööstuskaupade müümise üle orderite ja punktide järgi.

Ühiskondlik kontroll sööklate töö üle

Söökla juurde kinnistatud kontingentide kontroll. Ühiskondlike kontrolöride igapäevaste valvekordade organiseerimine graafiku järgi. Kontroll toiduainete õige väljakirjutamise ja nende laost väljaandmise üle kööki, toiduainete õige katlassepaneku üle, toiduainete jäätmete normidest kinnipidamise ja valmistatava toidu väärtuse üle, valmistoidu väljalaskmise ja tema väljaandmise üle tarbijale. Portsjonite kaalu valikkontroll. Toiduainete kulutamise arvestuse, köögis ja laos olemasolevate jääkide kontroll. Kontroll sanitaarreeglite täitmise üle. Söökla külastamise graafiku kindlaksmääramine ja selle täitmise kontroll. Sööjate kiire teenindamise kindlustamine. Kontroll lisa-, tugevdatud ja dieeditoitlustuse õige ärakasutamise üle.

Ühiskondlik kontroll abimajandite töö üle

Partei ja valitsuse otsus käitiste abimajandite eesmärkide ja ülesannete kohta ning abinõudest nende arendamisel.

Kevadkülvide ettevalmistuse kontroll. Kontroll põllutööde teostamise järele. Viljasaagikoristus ja tema hoidmise ning kulu- tamise kontroll. Loomade eest õige hoolitsemise kontroll. Kontroll loomakasvatuse toodangu kasutamise üle.

Individuaalne ja kollektiivne aiapidamine

Individuaalse ja kollektiivse aiapidamise tähtsus sõjaaja tingimustes. Ettevalmistus kevadkülviks, külviste eest hoolitsemine, koristustöö teostamine ja saagi hoidmine.

NSVL RKN määrus 4. novembrist 1942 „Tööliste ja teenistujatele individuaalseks aiamaaks eraldatud maatükkide kindistamisest käitistele ja asutustele” ning ÜAÜKN Presiidiumi otsus 18. novembrist 1943 „Kokkuvõtted ametiühingu-organisatsioonide tööst tööliste ja teenistujate individuaalseil ja kollektiivseil aiamaadel 1943. a.”.

NSVL Ülemkohtu pleenumi otsus „Vastutusest külviste ja viljasaagi kahjustamise eest kollektiivseil ja individuaalseil aiamaadel”.

Käitiskomitee aianduskomisjonid, nende töö sisu ja organiseerimine.

5. Tööliste ja teenistujate elutarbeline teenindamine

Tööliste ja teenistujate elutarbeline teenindamine — ametiühingu-organisatsioonide aukohustus.

Käitiskomitee ja tööliste — eriti noorte tööliste ja tööstus- ning vabriku-tehasekoolide õpilaste — elutarbelise teenindamise organisatsiooni ülesanded. Punaarmee komandöride ja võitle- jate perekondade elutingimuste korraldamine.

Kontroll elamufondi korrashoiu ja kasutamise üle. Kontroll korterite ja ühiselamute remondi üle. Üürnike rakendamine väikese remondi teostamisele.

Küttaaine muretsemine ühiselamuile ja kortereile ning kontroll selle kulutamise üle.

Kontroll õige korterimaksu ja selle õigeaegse sissenõudmise üle.

Käitiskomitee kontroll elamute ja elutarbelise ehituse käigu üle. Individuaalse ja ühiselamute ehituse abistamine.

Töö ühiselamuis. Kontroll korra ja puhtuse üle ühiselamuis, nende kindlustamise üle mööbliga, ruumide organiseerimise üle ühiselamu üürnike isiklike asjade hoidmiseks.

Ühiselamu volinike valimine ja nende töö organiseerimine.

Pesukodade ja jalatsi- ning rõivaparandustöökodade organi-
seerimine.

Abikäitiste organiseerimine tööliste varustamise osakondade
juures laiatarbekaupade ja koduste tarbeesemete tootmiseks.

Sauna, duši, pesukoja ja desinfitseerimiskambri häirimatu töö
kindlustamine.

Ühiselamuis elavate tööliste kindlustamine keedetud veega.

Käitiskomitee elamu-heaolu komisjoni töö organiseerimine.

6. Töökaitse

Ametiühingute ülesanded töökaitse alal.

Ohutustehnika ja võitlus tööõnnetustega.
Ohutustehnika reeglid ja normid. Kontroll nende täitmise üle.

Ohutute töömeetodite õpetamine. Instrueerimine ohutusteh-
nika alal. Ohutustehnika propaganda tööstuses: plakatid, seina-
lehed, fotoinstruktsioonid jne.

Tehnoloogilise protsessi õige organiseerimine, tööde mehha-
niseerimine ja automatiseerimine. Kord ja puhtus töökohal. Sis-
seseadete ja tööriistade korrashoid. Plaanikohane eelremont.
Tehniline järelevalve tööde ohutuse üle. Kaitseabinõud, sead-
med ja vahendid.

Õnnetusjuhtumite põhjuste uurimine ja võitlus nende kõr-
valdamise eest. Õnnetusjuhtumite juurdlemise ja aktide vorm-
mistamise kord. Regresshagide rakendamise kord.

Tööstuslik tervishoid ja abinõud tööst tingi-
tud mürgituste ja haigestumiste põhjuste
kõrvaldamiseks. Võitlus tolmu, gaasidega ja kõrge
temperatuuriga tööstuses. Ventilatsiooniseadmete korrastus ja
järelevalve nende kasutamise üle. Tööstuse valgustus. Eriiie-
tus ja individuaalsed kaitsevahendid. Arstiabiruumide korral-
damine ja korrashoid.

Tööst tingitud mürgitused ja võitlus nendega. Tööst tingitud
mürgituste ja haigestumiste juurdlemise ja aktide vormistamise
kord.

Tervishoiuorganite töö tööstuses.

Kokkulepped tööstuse tervishoiuliste tingi-
miste parandamise alal ja kontroll nende
täitmise üle.

Nõukogude tööseadusandlus. Töölevõtmine, üleviimised ja vallandamised. Töö- ja puhkusaeg. Lühendatud tööpäev. Puhkused, eripüim ja eritoit. Arstlik järelevaatus. Alaealiste töö. Tööliskontrollkomisjoni tegevus.

Ametiühingute töö organiseerimine töökaitse alal.

Käitiskomitee töö töökaitse alal. Ühiskondlikud töökaitseinspektorid, nende õigused, kohustused ja töökord.

Töökaitsekomisjonid käitisekomiteede ja jaoskonnakomiteede juures; nende õigused, kohustused ja töökord.

Ametiühingute keskkomiteede tehniliste inspektorite töö.

7. Massiline kultuuritöö

Ametiühingute massilise kultuuritöö ülesanded pärast sõja aja tingimustes. ÜAÜKN Presiidiumi otsus 1. aprillist 1943 „Ametiühingute massilisest kultuuritööst“.

Punased nurgad jaoskondades ja ühiselamutes. Nende töö sisu. Aktiivi organiseerimine. Ruumide sisseseade.

Klubid. Klubijuhatus töö organiseerimine; valimiste kord, kohustuste jaotamine. Klubi tööplaan. Klubi abi punastele nurkadele. Klubi juhtimine käitiskomitee poolt.

Massiline poliitiline töö. Vestlused, referaadid ja loengud poliitilistel ning rahvusvahelistel teemadel. Ajalehtede, poliitilise ja ilukirjanduse vali ettelugemine. Ajalehevitriinid. Seinalehed. Näitlik agitatsioon: loosungid, plakatid. „Satiiraknad“.

Sotsialistliku võistluse käigu ja jaoskondade, brigaadide ning üksikute tööliste tootmissaavutuste süstemaatiline valgustamine. „Väljud“, „Võitluslehed“. Töötulemuste näitajad-tahvlid. Raadiosaated. Seinalehed. Tootmiskogemuste vahetamise õhtud. Loengud ja referaadid tootmistehniliste küsimuste üle. Tootmistehnilised plakatid ja näitused. Massiline töö tootmistehniliste raamatute lugemisel.

Sõjaliste teadmiste propageerimine: loengud, näitused, massiline töö sõjalise kirjandusega. Relvade ja õhukaitseasjanduse õpiringid. Sõjalised nurgad. Meditsiiniliste õdede ja naissanitaride ettevalmistamine.

Töölise ja teenistujate üldhariduse tõstmine

Kirjaoskamatus ja vähekirjaoskajate õpetamine. Üldhariduslikud koolid täiskasvanuile. Teaduse, kirjanduse ja kunsti populariseerimine: loengud, ringid, töö raamatuga ja ajakirjaga, näitused, ekskursioonid, teatrite, kontsertide ja kinode külastamine.

Kunstiline isetegevus. Kunstilise isetegevuse liikide ja žanrite mitmekesisus. Kunstilise isetegevuse repertuaar. Kohaliku tootmismaterjali kasutamine. Hoolitsemine kunstilisest isetegevusest osavõtjate loominguks kasvu eest. Ühiskondlike juhtide valik. Kunstilise isetegevuse ülevaatused.

Ametiühingu raamatukogu. Tema töö põhilised näitajad. Raamatufondide kordaseadmine ja alalhoiu kindlustamine. Uute lugejate värbamine. Rändraamatukogud. Raamatute koju kandmine. Raamatukogude nõukogud. Ametiühingute raamatukogude sotsialistlik võistlus.

Massiline kultuuritöö noorsoo hulgas. Keskhariduslikud koolid ilma kutsetööd katkestamata. Kohutumised kaadritöölisestega. Noorsooõhtud. Ühiselamuis elava noorsoo kultuuriline teenindamine.

Hoolitsemine töölise ja teenistujate laste eest

Lasteaedade ja -sõimede kontingentide laiendamine. Kontroll nende tegevuse üle. Laste mänguplatside organiseerimine. Šeflus koolide ja lastekodude üle. Koolivälise töö organiseerimine klubides ja laste mänguplatsidel. Pioneerilaagrid ja mängumurud.

Vanemateta jäänud laste paigutamine. Hooldamisele võtmise ja lapsendamise arendamine.

Käitiskomiteede kultuurikomisjonid — ülesanded, töö sisu ja organiseerimine.

8. Töölise ja teenistujate kehaline kasvatus

Ametiühingute ülesanded töötajate sõjalise ja kehalise ettevalmistuse organiseerimisel.

Sõjalise ja kehalise ettevalmistuse sisu ning vormid.

VTK kompleks — nõukogude kehalise kasvatuse süsteemi alus. Kompleksi järgi väljaõpetamise organiseerimine. Ametiühingute massilised kehakultuuri-üritused: krossid, võistlused.

Kehakultuuritöö organiseerimine. Vabatahtlikud spordiühingud. Kehakultuurikollektiivid kätises. Kehakultuurikollektiivi tööplaani. Kehakultuurikollektiivi juhtimine kätiskomitee poolt.

9. Kätiskomitee eelarve ja rahanduslik tegevus

Liikmemaksud — kätiskomitee eelarve alus. Liikmemaksude määrad, sissenõudmine ja laekumine. Liikmemaksude laekumise margisüsteem.

Kätiskomitee laekur; õigused ja kohused, valimise kord. Kätiskomitee tulud kultuurilistelt ja kehakultuurilistelt üritustelt ja teistest allikatest.

Kätiskomitee eelarve. Põhilised tulude ja kulude punktid. Kätiskomitee assigneeringute määramise kord ametiühingu liikmete kultuuriliseks ja elutarbeliseks teenindamiseks ning majanduslikeks ja organisatsioonilisteks kuludeks. Summade määramine ametiühingu eelarvest Punaarmee teenivate tööliste ja teenistujate perekondade materiaalseks abistamiseks.

Kätiskomitee eelarve koostamise, arutamise ja kinnitamise kord.

Finantsdistsipliin ja eelarves muudatuste tegemise kord.

Kätiskomitee varanduse arvestus. Inventuuri teostamise kord.

Kätiskomitee rahanduslik aruandlus. Kätiskomitee eelarve täitmise süstemaatiline kontroll.

Krediitide jaotamise kord kätiskomitees. Kätiskomitee raamatupidaja õigused.

Kätiskomitee revisjonikomisjon. Selle valimise kord.

Kätiskomitee revisjoni organiseerimine.

Klubijuhatajaile ja käitiskomiteede kultuurikomisjonide esimeestele korraldatava seminari õppeplaan

Õppetöö kestus — 10 päeva à 8 õppetundi

Tundide jaotus teemade järgi:

1. Nõukogude Liidu Suur Isamaasõda.....	8 tundi
2. Ametiühingute ülesanded pärast sõjaaja tingimustes ja ÜAÜKN XIII pleenumi otsused..	6 "
3. Ametiühingute massilise kultuuritöö ülesanded ja organiseerimine	8 "
4. Massiline poliitiline töö käitises ja klubis.....	10 "
5. Üldhariduslik töö tööliste ja teenistujate hulgas	6 "
6. Raamatukogu töö	6 "
7. Kunstiline isetegevus	8 "
8. Kultuurse puhkuse organiseerimine	4 "
9. Kino ja raadio	6 "
10. Töö laste hulgas	8 "
11. Ametiühingute massilise kultuuritöö planeerimine ja finantseerimine	10 "

Klubijuhatajaile ja käitiskomiteede kultuurikomisjonide esimeestele korraldatava seminari õppekava

Ametiühingute massilise kultuuritöö ülesanded ja organiseerimine.

NSVL — eesrindliku sotsialistliku kultuuri maa.

Fašism — kultuuri kõige kurjem vaenlane, fašismi vaimupimedus ja fanatism.

Nõukogude kultuuri kasv Suure Isamaasõja tingimustes.

Ametiühingute massilise kultuuritöö osa ja tähtsus nõukogude kultuuri arenemises.

Ametiühingute massilise kultuuritöö põhilised teed — nõukogude patriotismi ja sotsialistliku töösuhutumise kasvatamine ning töörahva laiade masside igakülgne arendamine.

Nende ülesannete teostamise põhilised vahendid tööliste ja teenistujate laiade hulkade poliitiline valgustamine, sotsialistliku võistluse arendamise abistamine, tööliste ja teenistujate

üldharidusliku taseme tõstmine, kunstilise isetegevuse massiline arendamine, kultuurilise puhkuse organiseerimine, hoolitsus laste kasvatuse ja hariduse eest.

Diferentseeritud suhtumine massilisse kultuuritõesse üksikute tööliste ja teenistujate rühmade hulgas. Noorte tööliste, naiste ja rahvuslike tööliskaadrite tulek käitistesse sõja ajal; massilise kultuuritöö iseärasused nende hulgas. Juhtivate kutsealade tööliste ja uute tööliste kultuuriline teenindamine.

Noorsoo osatähtsuse kasv tööstuses ja ühiskondlikus elus Suure Isamaasõja tingimustes. Noorsoo kultuuriliste nõuete sisu ja mitmekesisus. Massilise kultuuritöö vormide mitmekesisus noorte hulgas.

Ametiühingute kultuuriasutuste süsteem ja tüübid.

Ametiühingu klubi. Klubitöö sisu ja vormide iseloomustus. Klubi juhatus: koosseis, valimise kord, õigused ja kohustused. Klubi aktiiv; aktiivi valik ja paigutus, klubikomisjonid.

Punased nurgad ja oskondades, ühiselamuis ja töölisasulais — nende töö sisu ja vormid.

Ametiühingu raamatukogu. Raamatukogu töö põhilised näitajad. Raamatukogu nõukogu ja lugejate aktiiv.

Raadiosõlm

Koolivälised lasteasutused.

Käitiskomitee — ametiühingute massilise kultuuritöö juht käitises ja asutuses. Käitiskomitee kultuurikomisjonid ja jaoskondade kultuurikomisjonid, nende töö organiseerimine. Masside isetegevus — ametiühingute massilise kultuuritöö organiseerimise põhiprintsiip.

ÜAÜKN-Presiidiumi otsused 1. aprillist 1943 ametiühingute massilise kultuuritöö põhilistest puudustest ja ülesannetest.

Massiline poliitiline töö käitises ja klubis

Lenin ja Stalin agitatsioonist ja propagandast.

Suur Isamaasõda ja Nõukogude rahva poliitilise aktiivsuse tõus. Agitatsiooni- ning propagandatöö ja massilise poliitilise töö tähtsuse kasv.

Piiritu armastuse kasvatamine kodumaa vastu ja leppimahtu viha kasvatamine vaenlase vastu; masside mobiliseerimine

rinde igakülgeks abistamiseks — ametiühingute massilise poliitilise töö põhiülesanded.

Igapäevane poliitiline informatsioon Nõukogude Liidu jooksvast elust, rahvusvahelisest olukorrast. Vestlused, referaadid ja loengud poliitilistel ja rahvusvahelistel teemadel. Ajalehtede vali ettelugemine. Ajalehevitriinid. Näitlik agitatsioon: loosungid, plakatid; „Tass-i aknad“; näitused Suurest Isamaasõjast, fašismi metsikustest, fotoleht.

Seltsimees Stalini raamatu „Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast“ õppimine.

Partei ja valitsuse määruste selgitamine: määtingud, vestlused ja referaadid, määruste vali ettelugemine ja õppimine.

Tutvumine eesti ja vene rahva kangelasliku minevikuga: loengud, vestlused, ilukirjanduse ja populaar-teadusliku kirjanduse levitamine. Kirjandus-kunstilised õhtud. Ajalooliste kinofilmide näitamine.

Sotsialistliku võistluse massilise arendamise abistamine

Sotsialistliku võistluse käigu valgustamine käitises ja tööstusharudes. Jaoskondade, brigaadide ja üksikute tööliste tootmis- saavutuste populariseerimine. Võistluse käigu näitajad-tahvliid. „Välgud“, „lahingulehed“. Raadiosaated. „Satiiri-aknad“. Seinalehed. Tootmiskogemuste vahetuse õhtud. Kaadritööliste kohtumised noortega. Tootmisnäitused. Loengud ja referaadid tootmistehniliste küsimuste üle. Tehniliste kinofilmide ja diaposiitviide demonstreerimine.

Sõjaliste teadmiste propageerimine. Loengud ja referaadid sõjakunsti ajaloo ja sõjaasjanduse tehnika üle. Sõjalised nurgad. Relvade ja kohaliku õhukaitse õpiringid.

Meditsiiniliste õdede ja naissanitaride ettevalmistamine: õppe- plaanid ja -kavad; õpperühmade organiseerimine; kontroll õppetöö käigu üle; õppuste lõpetanute rakendamine.

Šeflus haiglate ja Punaarmee väeosade üle
Kultuuritöö teostamise abistamine rea- ja ohvitseri-koosseisu

hulgas. Klubi ja tehase kunstilise isetegevuse esinemised. Poliitilise ja ilukirjanduse vali ettelugemine ja loengud. Kinofilmide näitamine. Rändraamatukogude organiseerimine.

Võitlejate ja komandöride kutsumine klubide poolt korraldatavatele etendustele, kontsertidele ja õhtutele. Aktiivi määramine kultuuritöö tegemiseks. Aktiivi valvekordade organiseerimine haiglates ja agitatsioonipunktides. Punaarmee väeosade ja haiglate punaste nurkade ning klubide kultuurilise sisustamise abistamine.

Ametiühingu aktiivi ettevõtmistamine. Vestlused, referaadid ja loengud ametiühingute ülesannetest, ametiühingute liikmete õigustest ja kohustustest. Ametiühinguorganisatsioonide igapäevase töö valgustamine.

Ametiühingu aktiivi õpetamine: instruktiivsed seminarid ilma kutsetööd katkestamata; nende õppeplaanid ja -kavad.

Ametiühingu aktiivi eneseharimise abistamine klubide ja raamatukogude poolt.

Üldhariduslik töö tööliste ja teenistujate hulgas

Lenin ja Stalin töötajate üldharidusliku taseme tõstmisest. Stalinlik Konstitutsioon õigusest haridusele. Tööliste ja teenistujate kultuuriliste nõuete kasv.

Teaduste massiline propageerimine. Populaarteaduslike loengusarjade organiseerimine mitmesuguste teaduse-, tehnika- ja kunstiharude üle. Klubilektoriumide töö. Üldhariduslikud ringid. Konsultatsioonid teadusliku kirjanduse iseseisva lugemise abistamiseks. Teaduslike kinofilmide ja diapositiivide demonstreerimine. Ekskursioonid muuseumidesse ja näitustele. Kuulsate teadusmeeste elule ja tegevusele pühendatud õhtud.

Tööliste ja teenistujate abistamine keskhariduse omandamisel ilma kutsetööd katkestamata. NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrus 15. juulist 1943 tööstuses töötavate alaealise õpetamisest. Töölisnoorsoo koolid; õppeplaanid; õppetöö organiseerimine. Ametiühinguorganisatsioonide abi töölisnoorsoo koolide tööle; õppijate värbamine, õppetingimuste loomine, kontroll õppetööst osavõtu üle. Õppevahendite fondi organiseerimine raamatukogus õppijate jaoks ilma kutsetööd katkestamata.

Kirjaoskamatute ja vähekirjaoskajate õpetamine. Kirjaoskamatute ja vähekirjaoskajate arvele võtt. Õppekavad. Õpetus rühma viisi ja individuaalselt. Ühiskondlike kultuuritöötajate värbamine kirjaoskamatute ja vähekirjaoskajate õpetamisele. Kultuuritöötajate metoodiline abistamine. Emakeeles lugemise ja kirjutamise oskuse õpetamine.

Raamatukogu töö

Lenin raamatukogudest.

Raamatukogu osa ja ülesanded marksismi-leninismi propageerimisel ja teaduste massilisel populariseerimisel. Töö agitatsioonibrošüüri lugemisel.

Raamatukogu abi töölisile ja teenistujatele tootmistehnika omandamisel. Raamatukogu töö ilukirjanduse alal.

Kirjanduse propageerimine aiamaapidajate abistamiseks.

Ametiühingute raamatukogude põhitüübid: vabriku-tehase raamatukogu, ametiühingu ülelinnaline raamatukogu. Rändraamatu fond, rändraamatukogud jaoskondades ja ühiselamutes.

Raamatukogude komplekteerimine poliitilise, populaarteadusliku, tehnilise, ilu- ja lastekirjandusega.

Raamatukogu töö põhilised vormid lugejaga. Abistamine raamatute valikul: soovitusnimestikud; raamatunäitused; kirjanduslikud õhtud; bibliograafilised ülevaated.

Lugemistoa organiseerimine raamatukogu juures.

Rändraamatukogude ja raamatute kojukandmise massiline arendamine. Poliitilise, ilu- ja populaarteadusliku kirjanduse vali ettelugemine punastes nurkades ja tööliste ühiselamutes.

Ametiühingu raamatukogu töö lastega.

Raamatukogu majandus. Raamatufondi alalhoiu kindlustamine. Kord raamatukogu ruumis.

Raamatukogu eelarve; põhilised punktid, eelarve kinnitamise ja summade kulutamise kord.

Ametiühingute raamatukogude sotsiaalselt võistlus. Võistluse tingimused. Võistluse kokkuvõtete

tegemise kord. Ametiühingute raamatukogude üleliidulise sotsialistliku võistluse võitjate, eesrindlike raamatukogude iseloomustus.

Kunstiline isetegevus

Lenin ja Stalin kunsti kasvatavast ja hariduslikust tähtsusest. Kunsti agitatsioonilise osatähtsuse tõus Suure Isamaasõja tingimustes.

NSVL rahvaste kunstiline looming; tööliste ja teenistujate kunstiline isetegevus — nõukogude kunsti orgaaniline osa.

Kunstilise isetegevuse tähtsus ametiühingute massilise kultuuritöö süsteemis. Kunstilise isetegevuse massilisus; kunstilise isetegevuse ringide üldine organiseerimine käitistes, jaoskondades, ühiselamutes. Kunstilise isetegevuse ülelinnaliste ja rajoonikollektiivide organiseerimine väikekäitistele.

Kunstilise isetegevuse põhiliigid, nende loominguilised iseärasused ja organiseerimise meetodid. Kunstilise isetegevuse liikide ja žanrite mitmekesisus. Agitatsiooni- ja kontserdirühmade ja ilulugemisrühmade organiseerimine.

Kunstilise isetegevuse töö sisu: laiades töötajate massides nõukogude patriotismi kasvatamine; sotsialistliku võistluse massilise arendamise abistamine; käitise tööliste ja teenistujate tutvustamine paremate kunstiteostega; tööliste ja teenistujate loominguiliste vajaduste rahuldamine kunstiharastamisel.

Kunstilise isetegevuse repertuaari ideeline kindlus ja kunstiline väärtus. Hoolitsus kunstilisest isetegevusest osavõtjate loominguilise kasvu eest: süstemaatiline õppetöö ringides; ringidest osavõtjate ideeline kasvatamine ja üldise kultuurilise taseme tõstmine.

Rahvalooming — tähtsaim kunstilise isetegevuse loominguiliste jõudude rikastamise allikas. Rahvalaulukooride, rahvapilliorkestrite, rahvalaulu- ja tantsu-ansamblite, rahvuslike kooride, orkestrite ja ansamblite organiseerimine.

Kunstilise isetegevuse side käitise tootmis- ja ühiskondliku eluga. Kunstilise isetegevuse töö sisu ja vormid sotsialistliku võistluse massilise arendamise abistamisel. Ülevaated, laulud, luuletused, humoreskid kohalikel teemadel, mis on pühendatud käitise tootmiselule.

Kunstilise isetegevuse ringide ühiskondlike juhtide valik ja ettevalmistus kui ringi massilise arenemise tähtsaimaid tingimusi.

Kunstilise isetegevuse ringide bürood, nende õigused ja kohused; vastastikused suhted ringide juhtidega.

Kunstilise isetegevuse juhtimise käitiskomitee poolt. Repertuaariplaanide kinnitamine. Uute näidendite ja kontserdikavade ühiskondlikud läbivaatused ja arutused. Kunstilise isetegevuse juhtide kinnitamine. Vabrikutehase kunstilise isetegevuse ülevaatuste korraldamine.

Kunstitöötajate šeflus kunstilise isetegevuse üle: ringide juhtide abistamine, konsultatsioonid repertuaari kohta, vestlused esinemistehnikast, kunstilise isetegevuse näidendite ja kontsertide läbivaatamine.

Kultuurilise puhkuse organiseerimine

Stalinlik Konsultatsioon õigusest puhkusele. Kultuurilise puhkuse tähtsus tööviljakuse tõstmisel ja inimese vaimsete ja füüsiliste jõudude ning võimete igakülgse arendamisel Käitiskomiteede kultuurikomisjonide, klubide ja punaste nurkade ülesanded tööliste, teenistujate ja nende perekondade kultuurilise puhkuse organiseerimisel.

Kultuurilise puhkuse organiseerimise tingimused: massilise kultuuritöö sisu ja vormide mitmekesisus; diferentseeritud suhtumine mitmesugustesse tööliste ja teenistujate rühmadesse; kultuurilise teenindamise kõrge kvaliteet; kord, puhtus ja mugavus klubides, raamatukogudes, punastes nurkades ja ühiselamutes.

Tööliste, teenistujate ja nende perekondade abistamine kõigi kultuuriasutuste kasutamisel, mis asetsevad käitises ja nende elukohas. Näidendite, kontsertide, kirjandus-kunstiliste õhtute ja kinoetenduste organiseerimine klubis.

Kunstilise isetegevuse õhtud. Puhkusõhtud klubis. Massilised ja rühmade jalutuskäigud.

Klubiõhtud noortele. Tantsud. Mängud ja meelelahutused.

Kino ja raadio

Lenin ja Stalin kinost.

Kino osa ja tähtsus massilises kultuuritöös.

Ametiühingute kinode töö organiseerimine. Kinofilmide demonstreerimise planeerimine. Massiline töö

kinokülastajaga: informatsioon kinopiltide näitamisest, pääsmete eelmüük kinoetendustele, kollektiivne kinokülastamine, kinofestivaalid. Kinofilmide demonstreerimine jaoskondades ja ühiselamutes.

Suhted kinofilmide laenutusorganisatsioonidega. Kinopiltide laenutamise reeglid. Maksud kinoetendustelt. Piletite hinnad.

Kinoaparatuuri tüübid ja mehhanism; selle remont, tagavaraosadega varustamise kord.

R a a d i o massilise-poliitilise töö ning töotajate üldise kultuuri tõstmise vahendina. Ülekanded ja kohalikud saatet. Kohalikud saatetekavad. Kollektiivse raadiokuulamise organiseerimine. Klubi, punaste nurkade ja ühiselamute radiofikatsioon.

Raadiosõlmede tüübid ja nende ehitus.

Ametiühingu raadiosõlm käitise (asutuse) juures. Tema töö sisu. Sõlme juhtimine. Sõlme ressursid ja majandus.

Töö laste hulgas

Lenin ja Stalin kasvava noorpõlve kasvatamisest ja õpetamisest.

Ametiühingu-organisatsioonide hoolitsus rindevõitlejate laste eest. Laste ja alaealiste paigutamine tööstusse, lastekodudesse ja internaatidesse.

Laste adopteerimise ja hooldamisele võtmise organiseerimine. Nende ülalpidamise ja kasvatamise tingimuste kontroll; käitiskomiteede abi nende elutingimuste parandamisel; väikeste lasterühmade võtmine käitiskomiteede ülalpidamisele.

Rindevõitlejate perekondade elutingimuste uurimine ja nende abistamine. Rindevõitlejate laste kultuuriline teenindamine. Internaadid laste päevaseks viibimiseks.

Tööstuskoolidest, vabrikutehasekoolidest ja lastekodudest tööstusse tulnud alaealiste kasvatamine. Nende alaealiste arvelevõtt. Nende abistamine elukutse omandamisel. Elutingimuste eest hoolitsemine (pesupesemine, jalatsiparandus jne.). Nende kultuuriline teenindamine klubides, raamatukogudes ja vahetult ühiselamutes.

Ametiühingute abi laste üldisel õpetamisel. Hoolitsus kõigi käitises töötajate laste regulaarse kooliskäimise eest. Koolide lastevanematekomiteede töö abistamine.

Koolivälise töö organiseerimine klubides laste hulgas: lastehommikud, kinoetendused ja loengud lastele, isetegevusringid. Lastesektorid klubides ja kultuuripaleedes. Lastetoad klubides, töölisasulates ja käitiste elumajades. Lasteraamatukogud ja lasteoskonnad ametiühingute raamatukogudes. Koolivälised väljakud töölisasulates ja elumajade juures.

Pioneerilaagrid ja mängumurud.

Võitlus laste järelevalveta olekuga. Järelevalveta laste elutingimuste uurimine. Nende laste vanemate abistamine. Laste kasvatamisest mittehoolivete vanemate ühiskondlik mõjustamine. Pedagoogiline propaganda lastevanemate seas. Side lastetubadega miilitsajaoskondade juures.

Avalikkuse organiseerimine tööks laste hulgas. Käitiskomitee komisjonid tööks laste hulgas. Ühiskondlikud inspektorid võitluseks laste järelevalveta hulkumise vastu.

Ametiühingute massilise kultuuritöö planeerimine ja finantseerimine

Plaan kui tähtsaim tingimus massilise kultuuritöö õigel organiseerimisel.

Massilise kultuuritöö planeerimise põhiprintsiibid.

Käitiskomitee massilise kultuuritöö plaan
Plaani põhilised osad. Numbrilised näitajad. Eelarutlus kultuuriaktiiviga.

Punase nurga tööplaani, selle koostamise kord.

Klubi töö planeerimine. Perspektiivne tööplaani aasta peale kui klubi töö planeerimise alus; plaani osad: teemaatika, numbrilised näitajad, plaani koostamise ja kinnitamise kord ning täitmise kontroll. Klubi kalendriline tööplaani kuu kohta.

Raamatukogu tööplaani

Massilise kultuuritöö arvestus. Klubi ja punase nurga päevik; tema täitmise vorm ja kord; päeviku sisu analüüs. Isetegevusringide päevikud. Raamatukogu töö arvestuse vormid.

Klubi, raamatukogude ja käitiskomiteede aruandlus massilise kultuuritöö alal.

Massilise kultuuritöö finantseerimine. Põhilised tulude ja kulude punktid massilise kultuuritöö alal käitiskomitee ja klubi eelarves. Klubi eelarve kinnitamise ja selle järgi määratud summade kulutamise kord. Klubide ja käitiskomiteede rahanduslik aruandlus (massilise kultuuritöö osas).

Käitiskomitee kultuuriline varandus, selle arvestus ja alalhoidmine

Klubi majandus. Klubihoone sisseseade, küte ja valgustus. Klubi varanduse arvestus, inventuur ja kaitse. Klubi ruumide ja klubi maa-ala korrastamine.

Klubi rahanduslik-majandusliku tegevuse revisjon.

VII. ÜLDHARIDUSLIK TÖÖ

Käitistes töötavate alaealiste õppetööst

NSVL RKN määrus nr. 782 15. juulist 1943

Et kindlustada tööstuses tegevaile alaealisile võimalust jätkata õppetööd ilma tööd käitises katkestamata, NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada liidu- ja autonoomsete vabariikide, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogusid organiseerima 1. oktoobrist 1943. a. alates linnades ja töölisasulates üldhariduslike koolide võrgu käitistes töötavate alaealiste õpetamiseks, kes soovivad oma õppetööd jätkata ilma tööd käitises katkestamata.

2. Kohustada liiduvabariikide rahvakomisariaate kindlustama alaealiste koolide pidevat juhtimist, koolide komplekteerimist kvalifitseeritud õpetajate ja direktorite kaadriga, varustamist õpikute, õppeabinõude ja kirjutustarvetega võrdsel alusel täielike ja mittetäielike keskkoolidega. VNFSV Hariduse Rahvakomissariaadil (sm. Potjomkinil) esitada NSVL Rahvakomissaride Nõukogule 1. septembriks 1943 määrus tööstuses tegevate alaealiste koolide kohta.

3. Tööstuslike rahvakomissariaatide juhtidel ja käitiste direktoreil varustada koole ruumide, sisseseadete, kütte ja

valgustusega. Kinnitada koolide õpetajad toitlustamisele käitiste sööklais. Koos rahvahariduse-organitega luua vajalikud tingimused alaealiste osavõtuks õppetööst (kindlaks määrata õppetöö vahetused koolides, õpetajate konsultatsioonid jne.).

4. Määrata õppeaasta kestus töötavate alaealiste koolides 48 nädalale 9 õppetunniga nädalas (3 päeva à 3 tundi) ja õppijate hulk igas rühmas mitte rohkem kui 20.

5. Tööstuses töötavate alaealiste õpetamist korraldada täieliku ja mittetäieliku keskkooli V—X klassi kava järgi.

6. Alaealiste koolide töö inspitseerimiseks lubada liiduvabariikide hariduse rahvakomissariaatidel võtta rajoonide, linnade, oblastite ja kraide rahvahariduse-osakondade koosseisu inspektoreid-metoodikuid.

7. Kohustada NSVL Rahanduse Rahvakomissariaati ette nägema liiduvabariikide hariduse rahvakomissariaatide 1943. a. eelarvetes vajalikud assigneeringud koolide ülalpidamiseks alaealiste õpetamiseks ilma tööd käitises katkestamata.

Ametiühingute käitiskomiteede kaastööst käitistes töötavate alaealiste õppetöö organiseerimise alal

ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 17. sept. 1943

Seoses NSVL RKN otsusega ettevõttele töötavatele alaealistele üldhariduslike koolide organiseerimise kohta, ÜAÜKN Sekretariaat otsustab:

Kohustada ametiühingute käitiskomiteesid:

1. teostama töölisnoorsoo hulgas laialdast selgitustööd selle kohta, millistel tingimustel ja missuguses korras on võimalik astuda üldhariduslikesse koolidesse ilma tööd käitises katkestamata; abistama rahvahariduse-organeid käitiste juurde loodavate koolide komplekteerimisel, samuti üldhariduslike rajooni- ja linnakoolide komplekteerimisel;

2. osutama rahvahariduse-organeile igakülgset kaasabi kooliruumide leidmisel, nendes vajaliku remondi teostamisel, klasside sisustuse hankimisel ja korrastamisel, näitlike õppevahendite soetamisel ja koolide varustamisel kütteainega;

3. võtma tarvitusele abinõusid järjekindla kooliskäimise võimaldamiseks alaealistele töölistele, osutama kaasabi koolide direktoreile nõutava distsiplääni hoidmisel ja normaalse töö organiseerimisel koolides;

4. organiseerima koos üldhariduslike koolide direktoritega massilist kultuuritööd õpilaste seas, korraldades neile loenguid, ettekandeid, vestlusi ühiskondlik-poliitilistel ja üldhariduslikel teemadel, varustama koole rändraamatukogudega.

VIII. AMETIÜHINGUTE TÖÖ KINO JA RAADIO ALAL

Kinnitatud Massiajakirjanduse ja Filmide Laenutuse Peavalitsuse ning Kinofikatsiooni Peavalitsuse poolt 19. mail 1939, kooskõlastatud ÜAÜKN Massilise Kultuuritöö Osakonnaga 17. mail 1939.

Kinofilmide laenutamise abonementreeglid NSV Liidu territooriumil

(Trusti mittekuuluva kinovõrgu jaoks)

1. Trusti mittekuuluva kinode võrgu varustamine filmidega toimub Kinematograafia-komitee poolt kinnitatud NSVL territooriumil kinofilmide laenutamise reeglite ja käesolevate laenutusreeglite alusel.

2. Kõik trusti mittekuuluvad kinod peavad filmide saamiseks „Sojuzkinoprokati“ osakondadest või agentuuridest registreerima „Sojuzkinoprokati“ kontori osakondades või agentuurides, mille tegevuspiirkonnas need kinod asetsevad, ja saama abonementraamatu laenutusreeglitega.

3. „Sojuzkinoprokati“ kontori osakonnad või agentuurid on kohustatud kõiki nende juures registreeritud kinosid järjekindlalt varustama filmidega antud osakonnas või agentuuris olemasolevate filmide hulgast.

4. Kinode varustamine filmidega toimub igale kinole laenutusreegleis ettenähtud korras koostatava igakuise repertuaarikava alusel.

5. Repertuaarikavad koostatakse „Sojuzkinoprokati“ osakonna või agentuuri poolt, arvestades kinode poolt kohuslikus korras esitatavaid kuulisi avaldusi mitte hiljem kui 20 päeva enne kuu algust, mille kohta esitati avaldus.

„Sojuzkinoprokati“ kontori osakondadel ja agentuuridel pole õigust suurendada saatekirjades päevade ja kinoetenduste arvu üle avalduses märgitute; kinodel pole õigust vähendada saatekirjas kindlaksmääratud etenduste arvu päevas.

6. „Sojuzkinoprokati“ kontori osakonnad ja agentuurid töötavad välja 6 kuu kohta ette repertuaarikavade koostamise kalendrilise plaani, ära märkides kuupäeva, millal kinode esindajad peavad ilmuma selle kava koostamisest osa võtma. Repertuaarikavade koostamise kalendrilised plaanid tuleb osakondade või agentuuride poolt kinodele õigeaegselt välja saata.

7. „Sojuzkinoprokati“ kontori osakonnad või agentuurid saadavad filmid repertuaarikava kohaselt kino asukohale lähimasse raudteejaama, postiasutusse, laevasadamasse või lennujaama.

Kinofilmi kättesaamist või ärasaatmist tõendavaiks kuupäeviks loetakse need daatumid, mis on märgitud posti- ja pagasikviitungeis või raudtee- ja postiorganite vastavais tõendeis.

8. Kinod on kohustatud filmid tagastama neid saatnud osakondade või agentuuride saatekirjades märgitud tähtaegadeks ja aadressil (osakonnale, agentuurile, kinole).

Nendele kinodele, mis asetsevad filmi laenutanud osakonna või agentuuriga ühes linnas, on „Sojuzkinoprokati“ kontori osakonnal või agentuuril õigus saatekirjades kindlaks määrata ka kellaaeg, millal film tuleb tagastada.

9. Kinod on kohustatud „Sojuzkinoprokati“ osakondadelt või agentuuridelt saadavaid filme demonstreerima repertuaarikava kohaselt.

Agentuurilt (osakonnalt) filme saanud kinod peavad „Sojuzkinoprokati“ kontorile tasuma laenutushinna, olenemata sellest, kas filmi demonstreeriti või mitte, kusjuures viimasel juhul laenutushind tuleb arvestada NSVL RKN määruses 8. dets. 1938 nr. 1292, punktis 2 kindlaksmääratud laenutushinna minimaalsete määrade järgi.

Kinodel pole õigust keelduda neile repertuaarikavaga kindlaksmääratud filmide demonstreerimisest, välja arvatud juhud, kus filmi demonstreerimist takistasid loodusõnnetused.

10. „Sojuzkinoprokati“ kontor on kohustatud põhifilmile juurde lisama kroonika või lühifilmi (kunstilise, multiplikatsioonilise, teaduslik-tehnilise). Kino on kohustatud demonstreerima kavasse võetavat lühifilmi või kroonikat.

11. Saatekirja mittesaamise korral on kino kohustatud telegraafi teel agentuurilt järele pärima, kas saatekiri on välja saadetud. Saanud telegraafi teel vastuse, et saatekiri on agen-

tuuri poolt tegelikult välja saadetud, on kino kohustatud filmi demonstreerima.

12. Filmi seisund tema tagastamisel kasutuselt tehakse kindlaks „Sojuzkinoprokati“ montaažitöökojas ja juhul, kui avastatakse filmi kontrollimisel mingeid defekte või rikked, koostatakse montaažitöökojas akt, millele kirjutavad alla töökoja juhataja või vanem-monteerija, monteeriija-kontrollija ja kohaliku ametiühingu-organisatsiooni esindaja; kui filmi laenutanud kino asetseb osakonnaga või agentuuriga ühes linnas, siis koostatakse akt antud kino esindaja juuresolekul.

Mainitud akt on kinole kohuslikuks.

Kui „Sojuzkinoprokati“ osakonna või agentuuri väljakutse peale kino või ametiühingu-organisatsiooni esindaja ei ilmu osa võtma akti koostamisest, siis koostab „Sojuzkinoprokati“ osakond või agentuur ühepoolse akti, mis omab kahepoolse akti jõudu.

Akt filmi rikkumise kohta koostatakse mitte hiljem kui 24 tundi pärast filmi saamist kinolt, kuid tingimata enne antud filmi laenutamist teisele kinole.

Nõudlused filmi rikkumise kohta tuleb koostatud aktide põhjal esitada kinole, kus toimus filmi rikkumine, hiljemalt 3 päeva jooksul pärast akti koostamist.

13. Kinod on kohustatud tegema õigeaegselt reklaami nende poolt esitatavatele filmidele eriliste ülesvõtete-vitriinide väljapanekuga, plakatite ja müürilehtede üleskleepimisega publikule nähtavatesse kohtadesse, levitama laenutusorganisatsioonidelt saadud libretosid, andma informatsiooni kohalike raadiosõlmede ja ajalehtede kaudu, organiseerima pileтите müüki kinoetendustele jaoskondades ja kätistes ning üldse tarvitusele võtma abinõusid filmide laiemaks reklaamimiseks, et kaasa tõmmata võimalikult rohkem publikut.

14. Filmi tagastamisel raudteega, laevaga või õhupostiga tuleb filme tingimata saata nimelise pagasiga.

Kino on kohustatud filmi tagastama korralikus pakendis, plombeeritud kastis ja samasuguses taaras, milles film oli saadetud osakonnast või agentuurist.

15. Arved saadud filmide eest tasutakse laenutusreeglis kindlaksmääratud korras.

16. Kinod peavad omama täiesti korras aparatuuri, mis garanteerib filme rikkemise eest nende demonstreerimise ajal, peavad omama kvalifitseeritud kino-mehhaanikuid ja järgima projektsiooni-aparatuuri sisseseadete ja ruumi kohta kehtivaid tehnilisi reegleid.

17. Kinod kannavad täielikku materiaalet vastutust filmide korrasoleku eest laenutusreeglite punktides 31 ja 32 ettenähtud määradel.

18. Juhul, kui kino demonstreerib tasu eest või tasuta min-geid filme, mis ta on saanud mööda minnes „Sojuzkinoprokati“ kontori osakondadest (agentuuridest) ja ilma saatekirjata, maksab kino osakonnale (agentuurile) peale laenutushinna iga etenduspäeva eest trahvi 100 rubla suuruses.

19. Põhjendamatu loobumise korral kavas ettenähtud ja agentuuri poolt kava kohaselt väljasaadetud filmi demonstreerimisest, samuti filmi kinnipidamise korral üle saatekirjas kindlaksmääratud tähtaja maksab kino peale laenutustasu agentuurile (osakonnale) igal üksikul juhul trahvi 25 rubla suuruses maakino puhul ja 100 rubla suuruses linnakino puhul.

20. Summade ülekandmise tähtaja möödalaskmise korral maksab kino osakonnale (agentuurile) iga viivituspäeva eest viivist 0,05% suuruses tasumata jäänud summast.

Kassa- ja aruande-lehtede tähtajaks mitte esitamise korral maksab kino iga viivituspäeva eest trahvi 10 rubla suuruses.

21. „Sojuzkinoprokati“ osakondade (agentuuride) poolt laenutatavad filmid peavad olema varustatud fotokomplektiga. Fotod laenutatakse kohuslikus korras kõigi täie pikkusega kunstiliste filmide juurde, mille väljalaskeaastaks on 1938 ja 1939.

Enne 1938. a. valmistatud filmide fotosid tuleb laenutada olenevalt nende olemasolust „Sojuzkinoprokati“ osakonna (agentuuri) laos. Fotosid laenutatakse kohuslikus korras ka kõigi eelnevail aastail valmistatud filmide koopiade juurde, millest 1939. a. on valmistatud uus tiraaž.

Märkused. 1. Fotosid ei laenutata, kunstiliste lühifilmide, samuti õppeteaduslik-tehniliste, kroonika- ja dokumentaalfilmide juurde.

2. Kinod peavad kindlustama fotode täielikku korrashoidu ja on kohustatud need tagastama koos filmiga.

Fotode mittesaatmise korral maksavad osakonnad (agentuurid) kinole iga fotode mittesaatmise juhu eest trahvi 10 rubla suuruses.

22. Fotode rikkumise korral tasub kino osakonnale (agentuurile) foto väärtuse omahinna alusel ja maksab pealeselle iga juhu eest trahvi 10 rubla suuruses. Fotode tagastamise tähtaja möödalaskmisel maksab kino osakonnale (agentuurile) trahvi 5 rubla suuruses iga viivituspäeva eest.

23. Repertuaarikavas ettenähtud filmide saatmata jätmise korral maksab osakond (agentuur) trahvi 25 rubla suuruses maakinole ja 100 rubla suuruses linnakinole igal üksikul juhul.

24. Saatekirja mittesaatmise korral osakonna (agentuuri) poolt tasub osakond (agentuur) kinole trahvi 10 rubla suuruses iga juhu eest. Juhtudel, kui saatekirja ei saadeta välja või osakond (agentuur) ei teata, et saatekiri on välja saadetud, ning selle tagajärjel toimub kinoetendustes seisak, maksab osakond (agentuur) kinole trahvi käesolevate laenutusreeglite punktis 23 kindlaksmääratud määradel.

25. Plakateid, müürilehti ja libretosid laenutatakse kinodele tasu eest. Kinematograafia-komitee poolt kindlaksmääratud normide alusel.

26. Kino on kohustatud kolme päeva jooksul „Sojuzkino-prokati“ kontori osakonnale (agentuurile) kirjalikul kujul teatama kõigist kino poolt registreerimisavalduses märgitud töötingimuste muutustest.

Juhul, kui ei teatata kinovaldaja vahetusest, kannab uue kinovaldaja toimingute eest osakonna (agentuuri) ees vastutust vana valdaja.

27. Peale käesolevais abonementreeglis ettenähtud viiviste ja trahvide maksmise tasub süüdi olev pool teisele poolele ka selle osa viimase reaalistest (faktilistest) kahjust, mis ei kattunud nende sanktsioonide maksmisest.

28. Kõik käesolevais abonementreeglis mitte-ettenähtud tingimused reguleeritakse „NSVL territooriumil kinofilmide laenutamise reeglitega“.

Uute piirhindade määramisest kõigi kinoliikide pileteile
NSVL RKN juures asuva Kinematograafia-komitee käskkirjast nr. 249 10. juunist 1943

1. Määrata 16. juunist 1943 järgmised piirhinnad kõigi kinoliikide pileteile (kaasa arvatud etendustelt võetav lisamaks):

I liik	3—7 rbl.
II "	2—6 "
III "	2—5 "
IV "	2—5 "
V "	3 "
VI "	2 "

2. Määrata 16. juunist 1943 kõigi kinoliikide poolt kuni 16 a. vanustele lastele antavate kinoetenduste piletite piirhindadeks 1—2 rubla.

3. Määrata kinoteatrite ja teiste kinode vaatesaalides pileteile järgmised kohahinnad:

	1. koht	2. koht	3. koht	4. koht	5. koht
I liik	7 rbl.	6 rbl.	5 rbl.	4 rbl.	3 rbl.
II "	6 "	5 "	4 "	3 "	2 "
III "	5 "	4 "	3 "	2 "	—
IV "	5 "	4 "	3 "	2 "	—

4. Rändavaile helikinodele liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnades, krai (oblasti) või suurtes tööstuskeskustes, mis töötavad kohajaotust omavais saalides, määrata IV liigi hinnad (5, 4, 3 ja 2 rbl.); kohajaotuse puudumisel saalides lubada kinofikatsioonivalitsustel määrata piletitele üks IV liigi hindadest (5, 4, 3, 2 rbl.).

5. Rändavaile helikinodele, mis töötavad muudes NSVL asulates (V liik), määrata piletihindadeks 3 rbl.

6. Rändavaile tummkinodele (VI liik) määrata piletihindadeks 2 rbl.

7. Piletihindadeks kõigi kinoliikide poolt kuni 16 a. vanustele lastele antavail lasteetendusil määrata: liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnades, oblasti (krai) või suurtes tööstuskeskustes 2 ja 1 rbl. (olenevalt vaatesaali kohajaotusest) ja muudes kohtades 1 rbl.

8. Kinofikatsiooni Peavalitsuse ülemal sm. A. G. Gornovil teatada kahe nädala jooksul liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogude juures asuvaile, samuti krai (oblasti) tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvaile kinofikatsioonivalitsustele keskmine piletihind stantsioneerstes kinodes.

Kinodelt võetavast maksust

*NSVL RKN juures oleva Kinematograafia-komitee käskkiri
13. oktoobrist 1943 nr. 422*

I. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi määrusega 28. septembrist k. a. „Kinode maksustamisest“ on 16. juunist 1943 kinnitatud järgmised kinodelt võetavad maksumäärad:

Kinode nimetus	Maksumäärad protsentides piletimüügi üldsissetulekust	
	täiskasvanuile	alla 16 a. van. lastele lastetendustele
Kinoteatrid, rändkinod ja klubide kinod linnades ja töölisasulates	55	50
Kinoteatrid, rändkinod ja klubide kinod maakohtades	40	30

II. Seoses uute kinodelt võetavate maksumäärade kinnitamisega on nimetatud määrusega tehtud järgmised täiendused NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi määruuses 10. septembrist 1942 „Etendustelt võetavast maksust“:

1) Punktis „f“ § 2 — on lisatud sõnad „peale kinode“;

2) Paragrahv 2 on täiendatud punktidega „g“ ja „h“ järgmises sõnastuses:

g) Kinoteatritelt, rändkinodelt ja klubide kinodelt linnades ja töölisasulates piletite müügist täiskasvanuile 55%

Piletite müügist kuni 16 a. vanustele lastele lastetendustele 50%

h) Kinoteatritelt, rändkinodelt ja klubide kinodelt maakohtades — piletite müügist täiskasvanuile 40%

Piletite müügist kuni 16 a. vanustele lastele lastetendustele 30%

3) Punktis „c“ § 3 on lisatud sõnad „peale kinoetenduste“.

III. Kinofikatsiooni Peavalitsuse ülemal sm. Kopõtovil teadustada kõigile kinofikatsioonivalitsustele ja üleliidulise tähtsusega kinoteatrite direktoreile uutest kinodele kinnitatud maksumääradest, tehes neile ülesandeks teostada kohtadel rahanduse rahvakomissariaadi organitega vastav ümberarvestus.

Määrus ametiühingu raadiosõlme kohta käitise (asutuse) juures

I. Sõlme organiseerimine

1. Raadiosõlm organiseeritakse käitiskomitee poolt ametiühingu keskkomitee kinnitamisel antud käitise (asutuse) töölise ja teenistujate teenindamiseks, samuti käitise jaoskondade, klubide ja punaste nurkade teenindamiseks.

2. Vastavalt NSVL RKN määrusele 29. septembrist 1939 toimub raadiosõlme sisseseadmine ja kasutamine ainult side rahvakomissariaadi või tema kohalike organite eelneva loaga ja side rahvakomissariaadi tehniliste reeglite järgimisel.

II. Raadiosõlme töö sisu

3. Raadiosõlme ülesandeks on:

a) NSVL raadiosaatejaamade kava edasiandmine oma võrgu kaudu;

b) linna ja rajooni raadiosõlmede saadete ülekanne;

c) kohalike saadete esitamine raadiosõlme stuudiost;

d) koosolekute, miitingute, referaatide, kontsertide ja muude kohalike organisatsioonide poolt korraldatavate massiliste ürituste ülekanne;

e) käitise klubi radioasjanduse ringide ja punaste nurkade abistamine.

4. Käitiskomitee poolt kindlaksmääratud saateulatuse piires peab raadiosõlm rangelt järgima NSVL RKN juures asuva Üleliidulise Radiofitseerimise ja Raadiosaadete Komitee saadete võrku, kavasad ja instruksioone.

III. Raadiosõlme juhtimine

5. Raadiosõlme juhivad käitiskomitee.

6. Käitiskomitee:

a) kinnitab raadiosõlme aasta tööplaani, eelarve ja koosseisu;

b) määrab kindlaks raadiosõlme töö ulatuse;

- c) teostab süstemaatilist kontrolli raadiosõlme töö üle;
- d) võtab tööle ja vallandab raadiosõlme töötajaid (peale isemajandavate sõlmede töötajate).

7. Raadiosõlme töö minimaalne kestus, mida käitiskomitee võib kindlaks määrata, on:

- a) sõlmedele võimsusega kuni 12 vatti (incl.) iga päev 7 tundi;
- b) sõlmedele võimsusega 13—100 vatti (incl.) iga päev 10,5 tundi;
- c) sõlmedele võimsusega üle 100 vatti iga päev 14,5 tundi.

Märkus. Ainuüksi jaoskondi ja kultuuriasutusi teenindava raadiosõlme töö kestus võib käitiskomitee otsusel olla vähem kui 7 tundi.

8. Raadiosõlm (peale isemajanduse alusel töötavate) asub käitiskomitee eelarves ja omab oma tulude-kulude aasta-eelarvet, mis kuulub käitiskomitee eelarvesse.

9. Üle 1200 raadiopunkti omav sõlm töötab isemajanduse alusel ja kasutab pärast registreerimist kohalikes rahanduslikes organeis kõiki juriidilise isiku õigusi.

Isemajandava sõlme vahetut juhtimist teostab sõlme juhataja, kes kinnitatakse ametiühingu keskkomitee poolt käitiskomitee ettepanekul.

Isemajandava sõlme juhatajal on õigus avada ja sulgeda jooksvaid arveid ja arvelduskontosid ning käsutada neid, omandada ja võõrandada varandust, võtta tööle ning vallandada töölisi ja teenistujaid, sõlmida lepinguid ja sooritada teisi käesolevast määrusest tulenevaid tehinguid, mis ei ole vastuolus kehtivate seadustega.

Isemajandaval sõlmel on oma pitsat ja tempel.

Märkused: a) Ametiühingu keskkomitee presiidiumi otsusega võidakse isemajandamisele üle viia ka sõlmi, millel on vähem kui 1200 raadiopunkti.

b) Isemajandava sõlme raamatupidaja ja vanemtehniku töölevõtt ning vallandamine toimub sõlme juhataja poolt ainult käitiskomitee sanktsiooniga.

IV. Sõlme summad ja majandus

10. Sõlme summad koosnevad:

- a) abonementmaksust tehnilise teenindamise eest;

b) abonentide poolt rikutud raadiopunktide remondi eest tasutatavast maksust;

c) ametiühingu-organisatsioonidelt sõlme ülalpidamiseks saadavaist assigneeringuist.

11. Abonentidelt saadavaid summasid võib kulutada ainult sõlme tööga seotud vajadusteks.

12. Sõlme varandus on selle ametiühingu-organisatsiooni omandiks, mille korralduses sõlm asub.

13. Sõlm kasutab üldriiklike ja kohalike maksude ning maksete alal kõiki ametiühinguile antavaid soodustusi.

14. Sõlme majanduslikku tegevust kontrollitakse käitiskomitee revisjonikomisjoni poolt mitte harvemini kui üks kord poolaastas.

V. Sõlme likvideerimine

15. Sõlme likvideerimine võib toimuda ainult ametiühingu keskkomitee otsusel, mis määrab kindlaks sõlme likvideerimise, sõlme abonentideks olevate asutuste ja isikute edasise teenindamise ja sõlme summade ning varanduste kasutamise korra.

IX. LISAD

Ametiühingute kultuuriasutuste aruandluse vormid

Vorm nr. 33

NSVL RKN juures asuva Majandusnõukogu loa põhjal 17. I 1941. Kinnitatud NSVL Riikliku Plaanikomisjoni Keskstatistikavalitsuse poolt 11. augustil 1942, nr. 10—15

Käitiskomitee statistiliste kvartaaliaruannete kokkuvõtte jaotise järgi „Kultuuritöö“ 1. jaan. 194..... a.

1. Ametiühingu nimetus
2. Vabariik, krai, oblast
3. Jaotise järgi „Kultuuritöö“ andmed esitanud käitiskomiteede arv
- Neisse kuuluvate tööliste ja teenistujate arv
4. Ringide tööd korraldanud käitiskomiteede arv

5. Ringid täiskasvanuile 1. I 194.....

Ringide nimetus	Ringide arv	Neist osavõtjate arv
Ühiskondlik-poliitilised		
Kaitse- (laske-, õhukaitse, keem. kaitse-, sanit. kaitse jne.)		
Üldhariduslikud (peale koolide)		
Võõrkeelte		
Kirjanduslikud		
Näite-		
Orkestrid		
Koorilaulu-		
Muud muusikaringid		
Kujutava kunsti (maalimine, skulptuur)		
Tantsu-		
Isetegevuslikud agitatsioonibrigaadid		
Muud isetegevusringid		
Kokku		

6. Ringid lastele

Ringide nimetus	Ringide arv	Neist osavõtjate arv
Kunsti-		
Tehnilised		
Muud		
Kokku		

7. Massiline kultuuritöö

Massiliste ürituste nimetus	Läbiviidud ürituste arv
Loengud ja referaadid	
Sealhulgas teemadel	ühiskondlik-politiitilistel
	usuvastastel
Vestlused ja ettelugemised	
Õhtud	
Kinoetendused	
Näitemängud ja kontserdid (peale isetegevuslike ringide esinemiste)	
Kunstilise isetegevuse ringide esinemised	
Esinemised haiglates ja väeosades	
Ekskursioonid muuseumidesse, näitustele jne.	
Massilised väljasõidud ja jalutuskäigud linnast välja	
Lastehommikud ja -õhtud	

8. Punaseid nurki omavate käitiskomiteede arv
9. Punaste nurkade arv, neist käitisi tervikuna teenindavate punaste nurkade arv 10. Statsionaarseid raamatukogusid omavate käitiskomiteede arv, neis raamatuid, lugejaid
11. Raadiosõlmi omavate käitiskomiteede arv, nende poolt teenindatavate raadiopunktide arv
12. Raadiosõlmede jaotus võimsuse järgi

Kokku raadiosõlmi andmetega võimsuse kohta	Sealhulgas võimsusega (vattides)										
	kuni 8	8—10	11—29	30	31—99	100	101—199	200	201—499	500	üle 500

13. Kinod

Kinode tüüp		Kino omavate käitiskomiteede arv	Kinode arv
Helikinod	statsionaarsed		
	liikuvad		
Tummkinod	statsionaarsed		
	liikuvad		

Täitmise kuupäev 194...a.

Ametiühingu komitee esimees
(kesk-, vabar., krai-, obl.) (allkiri)

Vastutav instruktor arvestuse alal
(allkiri)

Vorm nr. 30

NSVL RKN juures asuva Majandus-
nõukogu loa põhjal 17.I.1941. Kinni-
tatud NSVL Riikliku Plaanikomis-
joni Keskarvestusvalitsuse poolt
3. III 1941 nr. 136

Käitiskomiteede statistiliste kvartaaliaru-
annete kokkuvõtte jaotise järgi „Ameti-
ühingu-aktiivi õpetamine“
194..a. kvartaali kohta

1. Ametiühingu nimetus
2. Vabariik (krai, oblast)
3. Jaotise järgi „Ametiühingu-aktiivi õpetamine“ andmeid esi-
tanud käitiskomiteede arv *)
4. Neisse kuuluvate tööliste ja teenistujate arv
5. Seminarides õpetatud ametiühingu-aktivistide arv

Jaoskonna komi- teede esimehi	Ametiühingu rüh- maorganisatsioonide	Palgakomisjonide liikmeid	Sotsiaalkindlustuse jaoskonna-komisjo- nide ja nõukogude liikmeid ning sot- siaalkindl. volinikke	Töökaitse-komisjo- nide liikmeid ja ühiskondlikke töö- inspektoreid	Massilise kultuuri- töö komisjonide liikmeid ja kultuuri- töö-organisatsioonide	Elamuhooldu-ko- misjonide liikmeid	8	9
1	2	3	4	5	6	7		Kokku

*) Arvesse võetakse nii ametiühingu-aktiivi õpetamist organisee-
rinud kui mitteorganiseerinud käitiskomiteede aruanded.

6. Kursustel õppinud töötajate arv

Ametiühingu-töötajate kategooriad		Kokku õpetatud
1. Ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede esimehi		
2. Käitiskomiteede esimehi 3-kuulistel kursustel 1 ^{1/2} —2-kuulistel kursustel		
3. Jaoskonnakomiteede esimehi		
Ametiühingu vabariikliku (krai-, oblasti-) komiteede juhtivaid töötajaid	4. Töötasu ja massilise tootmistöö alal	
	5. Sotsiaalkindlustuse alal	
	6. Massilise kultuuritöö alal	
7. Raamatukogude töötajaid		
8. Klubide töötajaid		
9. Kesk- ja oblastikomiteede tööinspektoreid		
10.		
11.		
12.		
Kokku		

Täitmise kuupäev 194..... a.

Ametiühingu komitee
(kesk-, vabar., krai-, obl.)

esimees
(allkiri)

Vastutav instruktor arvestuse alal
(allkiri)

Täitmise juhendid

Punktis 6 näidatakse ametiühingu vabariikl. (krai-, obl.) komiteede poolt õpetatud käitiskomiteede esimeeste ja teiste ametiühingu-töötajate arv, kelle õpetamine toimub ainult ametiühingu oblasti- või keskkomitee juures (näit. klubijuhatajad, raamatukogujuhatajad jt.).

Käitiskomiteedelt ja oblastikomiteedelt saadud andmeile lisab ametiühingu keskkomitee punktides 5. ja 6. kokkuvõttes ametiühingu-aktivistide arvust, keda õpetati ametiühingu keskkomitee enda poolt organiseeritud kursustel ja seminarides.

ÜAÜKN
1943. a.

Ametiühing

RAAMATUKOGU AASTAARU-

(raamatute arvuga

1. Käitise (asutuse, sovhoosi, klubi, ametiühingu oblasti-komitee) nimetus, mille juures raamatukogu asub
2. Raamatukogu aadress: vabariik, krai, oblast ..
rajoon linn (küla) tänav
maja nr.
3. Kas raamatukogu on statsionaarne (laenutab raamatuid individuaalseile lugejaile) või iseseisev rändfond (teenin-dab ainult rändraamatukogusid)
4. Kas raamatukogu juures on organiseeritud lugejate nõu-

1	Raamatute üldarv inventariraamatu järgi	Lahtris 2	
		Ühiskondlik-	
		Kokku ühiskondlik-poliit. raamatuid (kaasa arv. 1., 2., 3. ja 4. osak.)	
2	3	4	5
1. jaanuaril 194... olemasolevad raamatud, kaasa arvatud raamatud rändkogudes ja lugemistoas			
Raamatukogu poolt 194..... a. jooksul omandatud raamatuid			
Laenutatud raamatuid individuaalseile lugejaile kogu 194..... a. jooksul			
Laenutatud raamatuid lugejaile rändkogudest kogu 194..... a. jooksul			

Vorm nr. 24
NSVL RKN juures asuva Majandus-nõukogu loa põhjal 17. jaanuarist 1941.

Kinnitatud NSVL Riikliku Plaani-komisjoni Keskarevestusvalitsuse poolt 3. märtsil 1941, nr. 136.

Esitatakse ametiühingu oblasti-komiteele; kui pole oblastikomiteed, siis ametiühingu keskkomiteele, hilje-malt 10. jaanuaril 194.....

ANNE 1. JAANUARIKS 194.....

vähemalt 1000 eks.)

- kogu (jah, ei)
5. Kas raamatukogu juures on: a) lugemistuba (jah, ei)
b) lasteosakond (jah, ei) c) lasteriin (jah, ei)
d) rändpunktid (jah, ei)
nende arv
 - e) raamatute kojukandjad (jah, ei) nende arv
 6. Raamatute olemasolu, nende laenutamine ja jaotus põhi-liste osakondade järgi

märgitud raamatute üldarvust					
poliitilisi		Loodusteadusl. tehnilisi ja põllumajand.	Ilukirjandust	Laste-raamatuid	Muid raamatuid
Neist Marxi, Engelsi, Lenini, Stalini teoseid					
4	5	6	7	8	

7. Kogu 194..... a. jooksul lugemistoas laenutatud raamatute hulk
8. Raamatukogu lugejate üldarv (kaasa arvatud lapsed ja rändpunktide lugejad) 1. jaanuaril 194.....
9. Mahakustutatud raamatute, brošüüride ja ajakirjade hulk 1. jaanuarist 1943 kuni 1. jaanuarini 1944 ;
neist: a) tarvitamisel kõlbmatuks muutunud
b) lugejate poolt tagasi toomata jäänud
10. Raamatukogu tasuliste töötajate arv (ilma kantselei- ja teenindava personaalita) 1. jaanuaril 194.....

Kokku	Neist on lõpetanud		
	raamatukogun- duse ülikooli	raamatukogun- duse tehnikumi	raamatukogun- duse kursused
1	2	3	4

11. Raamatukogu nõukogu ja alaliselt töötava raamatukogu-aktiivi liikmete arv (kaasa arvatud rändkogud ja raamatute kojukandjad)
- Täitmise kuupäev
- Raamatukogu juhataja

Täitmise juhendid

Aruanne täidetakse iga raamatukogu kohta (mis omab vähemalt 1000 raam.) ja erirändfondi kohta kolmes eksemplaris, millest üks saadetakse kõrgemalseisvale ametiühingu-organisatsioonile, teine rajooni rahvaharidusosakonnale, kolmas jääb raamatukogu toimikusse.

Punkt 5. Lasteosakonna olemasolu märgib raamatukogu, kus on lasteraamatute erifond ja kus teostatakse tööd lastega. Lasteriivli all tuleb mõista raamatukogu juures lastekirjanduse olemasolu, mida laenutatakse lastele vanemate tellimisel.

Punkt 6. Raamatute arv (lahter 2) antakse ilma nende massiliste väljaannete dublikaatideta, mida raamatukogu määruste kohaselt ei loeta põhiinventari hulka.

Kõik lahtris 2, 6 märgitud raamatud tuleb tingimata alajootada osakondade järgi ja lahtrite summa ($3 + 5 + 6 + 7 + 8$) peab võrduma lahtriga 2.

Lahtrisse 4 kantakse ainult raamatud, mis koosnevad Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini töödest, aga mitte teiste autorite raamatud nende kohta; sellesse lahtrisse ei kanta ka neid raamatuid, millest vaid osa teksti kuulub Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini töödele (näiteks lugemikud, ajakirjad jne.).

Lugemistoas laenutatud raamatud ei kuulu punkt 6 alla, vaid näidatakse eraldi punktis 7.

Andmed filiaalide kohta või osakondade kohta jaoskondades märgib raamatukogu põhiraamatukogu rändtöösse. Kui raamatukogu töötas vähem kui aasta, siis tuleb täpselt ära näidata, millise ajavahemiku kohta kuuluvad raamatute laenutamise andmed.

Punktis 8 märgitakse lugejad, kes on 1. jaanuariks 194..... ümber registreeritud. Kui ümberregistreerimine 1. jaanuariks pole aruande täitmise momendil lõpetatud, siis märgitakse selle punkti alla lugejad, kes laenasid raamatuid viimase kolme kuu jooksul.

Punkt 11. Raamatukogu-aktiiviks loetakse kõik raamatukogu juures alaliselt töötavad vabatahtlikud, raamatute kojukandjad ja rändraamatukogude töötajad.

Ametiühing

Aruanne klubi, kultuuri-

I. Üld-

1. Klubi, kultuuripalee nimetus
2. Klubi tüüp (käitise, ametiühingu oblastikomitee juures)
3. Klubi aadress: (krai, obl.) rajoon
..... linn (küla) tänav
maja nr.

II Ringid täiskasvanuile

Ringide nimetus	Ringide arv	Neis osavõtjaid
1. Ühiskondlik-poliitilised		
2. Kaitse-		
3. Üldhariduslikud (peale koolide)		
4. Võõrkeelte-		
5. Kirjanduslikud		
6. Näite-		
7. Koorilaulu-		
8. Puhkpilliorkestrid		
9. Muud orkestrid (keelpilli-, rahvapilli- jne.)		

NSVL RKN juures asuva Majandus-
nõukogu loa põhjal 17. I 1941.
Kinnitatud NSVL Riikliku Plaaniko-
misjoni Keskstatistikavalitsuse poolt
11. augustil 1942, nr. 10—15

palee töö kohta 194... a.

andmed

4. Klubi juhatusel liikmete arv
5. Kokku koosseisulisi töötajaid klubis, neist
koosseisulisi ringide juhatajaid
6. Pealeselle ringide juhatajaid tunnitasu alusel
7. Kuupalju päevi aastas töötab klubi
1. ja a n u a r i k s 194.....

Ringide nimetus	Ringide arv	Neis osavõtjaid
10. Muud muusikaringid		
11. Kujutava kunsti (maalimine, skulptuur)		
12. Tantsu-		
13. Isetegevuslikud agitatsioonibrigaadid		
14. Muud isetegevusringid		
15. Kunstilise väljaõmbluse-		
16. Juurdelõikuse- ja õmbluse-		
17 *)		
18 *)		
Kokku		

*) Vabades ridades näidatakse klubis olemasolevad ringid, mis tabelis pole loeteldud.

III Klubi poolt 194..... a. läbiviidud massilised üritused

Massiliste ürituste nimetus		Ürituste arv	Teenindatud inimeste arv
1. Loengud ja referaadid — kokku			
Sealhuugas teemadel	a) ühiskondlik-poliitilistel		
	b) usuvastastel		
	c) kaitse-		
	d) üldhariduslikel (geograafia, loodusteadus, kirjandus, kunst jne.)		
	e) tootmistehnilistel		
	f) muud loengud ja referaadid		
2. Vestlused ja ettelugemised			
3. Õhtuid üldse:			
a) revolutsiooniliste tähtpäevade puhul			
b) puhkeõhtuid (fantsud jne.)			
4. Kinoetendused täiskasvanuile			
5. Näidendid ja kontserdid	a) kunstiliste (isetegevus-) ringide jõududega neist esinemisi haiglates ja sõjaväeosades		
	b) elukutseliste (kutsutud) artistide jõududega		
6. Ekskursioonid muuseumidesse, näitustele, käitistesse jne.			
7. Massilised jalutuskäigud ja väljasõidud			

IV Klubi töö lastega

Lasteringide nimetus (1. jaanuariks 194.....)	Ringide arv	Neis liikmeid
1. Muusika- ja koorilaulu-		
2. Näite-		
3. Tantsu-		
4. Muud kunstiringid		
5. Tehnika-		
6. Muud		
Kokku		

V Massilised üritused lastele 194..... a.

	Ürituste arv	Teenindatud laste arv
1. Lastehommikud, -õhtud ja nääri- kuused		
2. Kinoetendused		

VI Ruumid ja sisseseade

1. Kas on klubil raamatukogu (jah, ei) Raamatute üldarv raamatukogus Kas on olemas lugemissaal (jah, ei)
2. Klubi tubade arv (peale ettekannete-saali ja teenistusruumide)
3. Kohtade arv ettekannete-saalis
4. Kas on peale ettekannete-saali olemas eriline loengusaal (jah, ei), puhketuba (jah, ei), tuba laste jaoks (jah, ei), puhvet (jah, ei)
5. Kas on olemas klubile kuuluv töötav raadiosõlm (jah, ei); selle võimsus (vattides); raadiosõlme poolt teenindatavate raadiopunktide arv
6. Kui raadiosõlme pole, kas on olemas raadiopunkt-valjuhääldaja (jah, ei)
7. Kas on olemas klubile kuuluv töötav kinoseadeldis: a) heliline-statsionaarne, ränd-; b) tumm-statsionaarne, ränd-
8. Kas on olemas aed või väljak suviseks tööks (jah, ei)
9. Kas omab klubi iseseisvat eelarvet (jah, ei)

Täitmise kuupäev „.....“ 194..... a.

Klubi juhatuse esimees
(allkiri)

Täitmise juhendid

1. Aruanne täidetakse iga klubi kohta kolmes eksemplaris: üks eksemplar saadetakse kõrgemalseisvale ametiühingu-organile, teine — rajooni rahvamajandusliku arvestuse inspektorile ja kolmas jääb klubi toimikusse.

2. Antud aruandes arvestatakse kõiki klubi enda poolt organiseeritud üritusi, olenemata sellest, kus nad korraldatakse — klubis, jaoskonnas, ühiselamus või mujal. Kui klubi annab oma ruumid üürile, siis teise organisatsiooni poolt korraldatud üritusi selles aruandes ei märgita.

3. Kõik klubis olemasolevad ringid täiskasvanuile ja neist osavõtjate arv tuleb ära näidata aruande II osas. Ringid, mis II jaotise ridadel 1—16 pole loeteldud, tuleb märkida vabadel 17. ja 18. real.

Üldhariduslike ringide hulka kuuluvad ringid loodusteaduse, majandusgeograafia, ajaloo, füüsika jne. alalt.

Üldhariduslikke koole ja kursusi täiskasvanuile ning gruppe (ringe) kirjaoskamatu ning vähekirjaoskajate õpetamiseks selles aruandes ei märgita.

Muude muusikaringide hulgas näidatakse ringid, kus õpetatakse soololaulu, viiuli-, klaverimängu jne.

4. III jaotises märgitakse klubi poolt kogu 1943. a. jooksul läbiviidud massilised üritused. Kui pärast loengut oli organiseeritud õhtu või kunstiline ettekanne, siis antud üritusliik arvestatakse kahekordselt: kui loeng ja kui kunstiline ettekanne.

Tootmisnõupidamisi ja ametiühingu koosolekuid klubi aruandes ei märgita.

5. VI jaotise punkt 3: „Kohtade arv ettekannete-saalis“. Kui klubis on kaks või rohkem ettekannete-saali, siis näidatakse kohtade arv suurimas neist. Kohtadena arvestatakse ainult istekohad.

6. VI jaotise punktis 5 märgitakse raadioülekande sõlmed, kus on vähemalt 25 punkti.

7. Klubi juhatuse esimees esitab rajooni rahvahariduseosakonnale andmed raamatute hulga kohta klubi raamatukogus.

Ametiühing

Raamatukogu arvestuskaart 1. septembril 194... a.

1. Käitise (asutuse-, sovhoosi-, ametiühingu oblastikomitee jne.) nimetus, mille juures raamatukogu asub
2. Raamatukogu aadress: vabariik, krai, oblast rajoon linn, tänav maja nr.
3. Kas raamatukogu on statsionaarne või rändfond (mis teenindab ainult rändkogusid)
4. Raamatukogu all olev ruum: üldpindala m², tubade arv
5. Kas on raamatukogu juures: a) lugemistuba, b) laste-osakond, c) rändkogud ja nende arv, d) raamatute kojukandjad ja nende arv
6. Olemasolevad raamatud põhiosakondade järgi:

Raamatute üldarv inventariraamatu järgi	Ühiskondlik-poliitiline kirjandus	Loodusteaduslik, tehniline, põllumajanduslik kirjandus	Ilu-kirjandus	Laste-kirjandus	Muu

Kas 194.../4... a. teostati raamatufondi ümberarvestus?

7. Lugejate üldarv raamatukogus (kaasa arvatud lapsed ja rändpunktide lugejad) 1. septembril 194... a.
neist

a) antud käitises töötavaid lugejaid

b) lugejaid-lapsi (mitte vanemad kui 15 a.)

Kas teostati 194... a. lugejate ümberregistreerimine?

8. Raamatukogu tasuliste töötajate arv:
9. Kokku töötajaid

Töötasu	H a r i d u s			
	Kõrgem	Kesk-	Alg-	Eriharidus raamatukogunduse ala
Juhataja Raamatuk. töötajad				

10. Millise raamatukogukollektori kaudu raamatukogu komplekteeritakse
11. Kui raamatukogu käesoleval ajal ei tööta, märkida põhjused

Käitiskomitee esimees

(allkiri)

Raamatukogu juhataja

(allkiri)

Täitmise kuupäev

..... 194... a.

SISUKORD

I. Massiline kultuuritöö

Lk.

Ametiühingu liikmete kasvatamine (ÜAÜKN VI pleenumi otsusest)	5
ÜK(b)P ajaloo lühikursuse õppimisest (ÜAÜKN VII pleenumi otsusest)	5
ÜAÜKN VII pleenumi otsusest	6
ÜAÜKN VIII pleenumi otsusest	7
Ametiühingu liikmete kaastööst kultuuritöö alal (ÜAÜKN X pleenumi otsusest)	7
Klubide tööst sotsialistliku võistluse levitamise alal (ÜAÜKN XI pleenumi otsusest)	8
Ametiühingu-organisatsioonide tööst üleliidulise sotsialistliku võistluse edaspidisel arendamisel (ÜAÜKN XII pleenumi otsusest)	8
Ametiühingu-organisatsioonide tööst tööliste ja teenistujate individuaalse ja kollektiivse aiapidamise edaspidisel arendamisel (ÜAÜKN XII pleenumi otsusest)	9
Ametiühingu-organisatsioonide massilise kultuuritöö parandamisest tööliste ja teenistujate hulgas (ÜAÜKN XIII pleenumi otsus)	10
Eesti NSV ametiühingute VIII kongressi (23.—25. aprillini 1945) otsus massilise kultuuritöö kohta	17
Ametiühingute massilisest kultuuritööst (ÜAÜKN Presiidiumi otsusest 1. apr. 1943)	20
Määrus käitiskomitee massilise kultuuritöö komisjoni kohta	23

II. Ametiühingute klubide töö

Ametiühingu klubi (ÜAÜKN Presiidiumi poolt 13. juunil 1939 kinnitatud määrusest)	25
Klubide tööst töötajate kommunistlikul kasvatamisel (Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest)	30
Puhkuse organiseerimisest klubis (Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubide töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest)	34
Klubi juhatuse valimise juhis	37
Tööstusele ja transpordile kuuluvate hoonete ülalpidamisest, mida kasutatakse ametiühingute kultuuri- ja hariduslike asutuste vajadusteks (NSVL RKN määrus 5. veebr. 1930)	38
Maksude sissenõudmisest ametiühingute klubidelt ja kultuuripaleedelt (ÜAÜKN rahandusosakonna seletus)	39
Ametiühingu-organisatsioonide kultuuriinventarist (ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 11. juunist 1942)	41
Lavajõududega kontsertide ja näitemängude korraldamise kord ametiühingute kultuuriasutustes (ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 27. aug. 1940)	42

III. Ametiühingute kunstiline isetegevus

Kunstilisest isetegevusest (Kolmandal üleliidulisel ametiühingute klubi töö kohta peetud nõupidamisel vastuvõetud otsusest) . . .	Lk. 42
Vabariigi, krai (oblasti) rahvaloomingumajast (tüüp määrusest) . . .	46

IV. Ametiühingute raamatukogude töö

Määrus ametiühingu statsionaarse raamatukogu kohta	49
Tehaste raamatukogude tööst	53
Ametiühingute raamatukogude sotsialistliku võistluse tingimused . .	55
Juhend raamatukogude raamatufondide uueks inventuuriks ja kontrolliks	57
Ametiühingute raamatukogude raamatute kasutamise reeglid	61

V. Ametiühingute töö laste seas

Ametiühingu-organisatsioonide töö tugevdamisest laste seas (ÜAÜKN Sekretariaadi otsusest 2. juunist 1943)	63
Ametiühingu-organisatsioonide üritustest laste tervise tugevdamiseks 1945. a. suveperioodil (ÜAÜKN Sekretariaadi otsusest 15. maist 1945)	66
Sanitaarsed põhinõuded laste suviste tervistusasutuste (pioneerilaagrite ja mängumurude sisseseadmisel ja ülalpidamisel)	74
Näidis-plaan kasvatus töö kohta pioneerilaagris ja mängumurul 1945. a. Üldtüüpi pioneerilaagri näidis-päevakava	80
Sanatoorse laagri näidis-päevakava	81
Mängumuru näidis-päevakava	82
Mis on soovitatav igal pioneeril laagrisse kaasa võtta	83
Pioneerilaagrite ülemaile ja mängumurude juhatajaile korraldatava instruktiiivse seminari õppeplaan	84
Vanematele, rühmajuhtidele ja pedagoogidele korraldatava instruktiiivse seminari õppeplaan	85
Õpilase reeglid	88

VI. Ametiühingute kaadrite ettevalmistamine

Käitiskomiteede esimeeste instruktiiivse seminari õppeplaan	90
Klubijuhatajaile ja käitiskomiteede kultuurikomisjonide esimeestele korraldatava seminari õppeplaan	100

VII. Üldhariduslik töö

Käitistes töötavate alaealiste õppetööst (NSVL RKN määrus nr. 782 15. juulist 1943)	109
Ametiühingute käitiskomiteede kaastööst käitistes töötavate alaealiste õppetöö organiseerimise alal (ÜAÜKN Sekretariaadi otsus 17. sept. 1943)	110

VIII. Ametiühingute töö kino ja raadio alal

	Lk.
Kinofilmide laenutamise abonementreeglid NSV Liidu territooriumil	111
Uute piirhindade määramisest kõigi kinoliikide pileteile (NSVL RKN juures asuva Kinematograafia-komitee käskkiri nr. 249 10. juun. 1943)	116
Kinodelt võetavast maksust (NSVL RKN juures oleva Kinematograafia-komitee käskkiri nr. 422 13. oktoobrist 1943)	117
Määrus ametiühingu raadiosõlme kohta kaitise (asutuse) juures	118

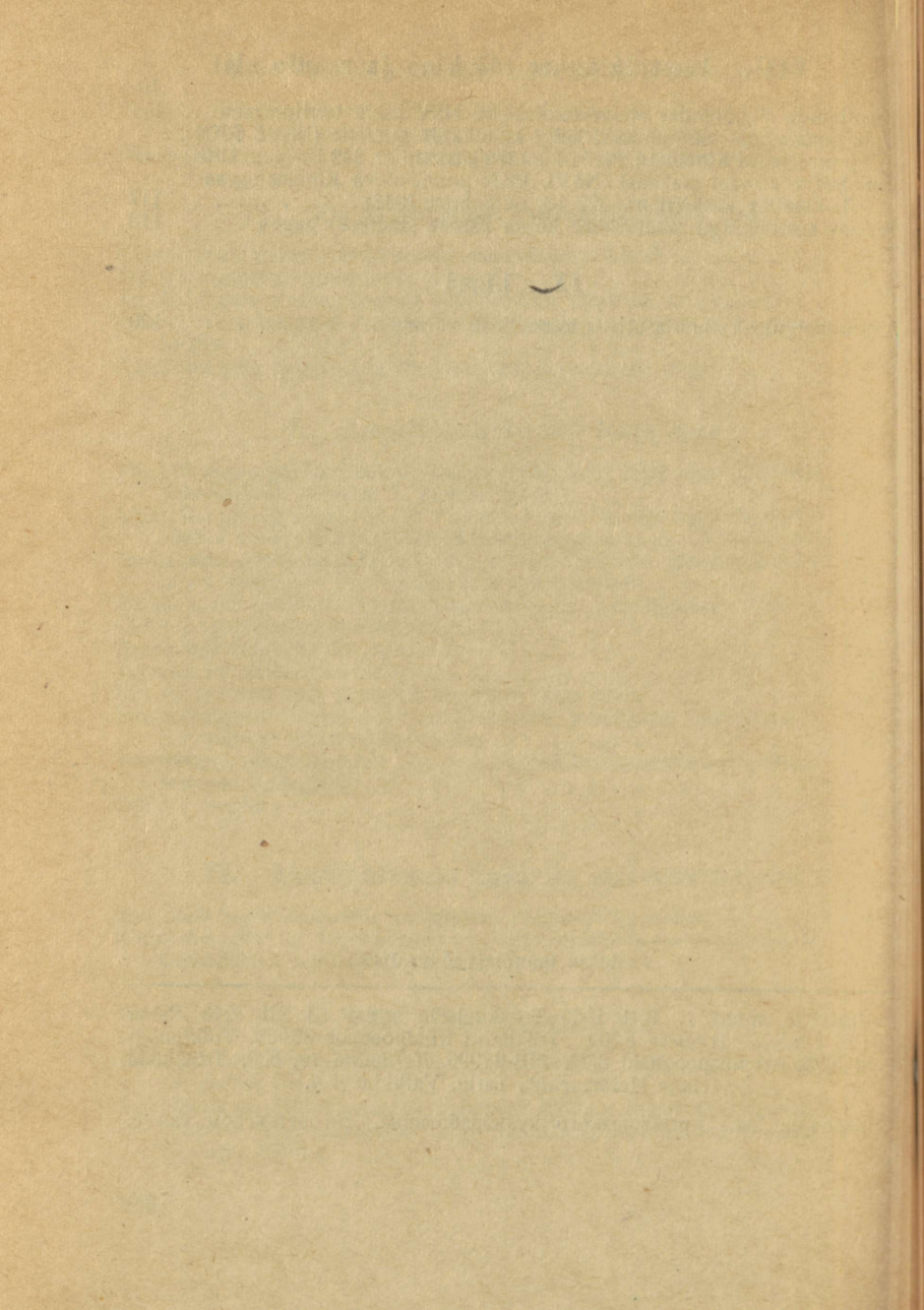
IX. Lisad

Ametiühingute kultuuriasutuste aruandluse vormid	120
--	-----

Vastutav toimetaja Asta Jaik

Ladumisele antud 7. VIII 1945 Trükkimisele antud 13. XII 1945 Paber 56:79 cm $\frac{1}{16}$. Trükiarv 5200. Trükitähti trükipoognas 39680. Trükipoognaid 8,75. Arvutuspoognaid 8,02. MB-05996. Tellimine nr. 880. Trükikoda „Hans Heidemann“, Tartu, Vallikraavi 4.

Справочник для профсоюзного культуротника. На эстонском языке.

Rbl. 5.—

A-15842

Rbl. 5.—

A-15842

Ametiühingu Kultuuritöölise KÄSIRAAMAT

Ametiühingu
Kultuuritöölise
KÄSIRAAMAT

RK >POLIITILINE KIRJANDUS< TALLINN 1945